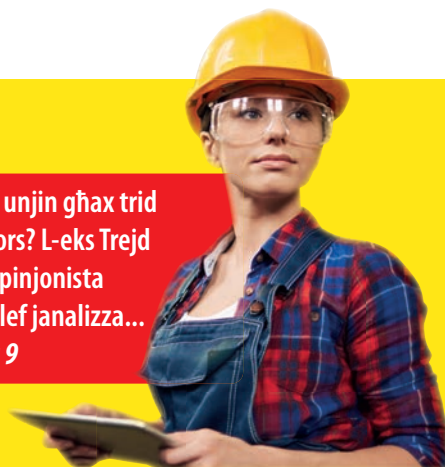

Tissieheb ma' unjin ghax trid
jew ghax bilfors? L-eks Trejd
Unjonista u Opinjonista
Manuel Micallef janalizza...
Ara pagni 8 u 9

IRIDU JQAČČTUH QABEL MEJJU...

...IMMA SE JIBQA' 'ŽGUR'

- Deputat u kandidat tal-PN jikkonfermaw li qed isiru laqgħat 'sigrieti' biex Delia jkun imġiegħel jitlaq qabel l-elezzjoni tal-MEPs
- Il-kandidat jgħid li għal-laqgħat qed jattendu 's-soltu nies'
- Biża' li joħorgu filmati u ritratti oħrajn ta' Delia, mhux dwar il-familja
- Deputat ieħor tal-PN jitkellem mal-ILLUM u jwissi li Delia għad għandu appoġġ kbir
- Dawk li ma jridux lil Delia qed jittamaw li jitlaq minn jeddu

Ara pagni 12 u 13

BOV GRADUATES
planning
life after
graduation

BOV
Bank of Valletta

Issued by Bank of Valletta p.l.c., 58, Triq San Żakkarija, Il-Belt Valletta VLT 1130

Bank of Valletta p.l.c. is a public limited company regulated by the MFSA and is licensed to carry out the business of banking and investment services in terms of the Banking Act (Cap. 371 of the Laws of Malta) and the Investment Services Act (Cap. 370 of the Laws of Malta).

More information is
available from
www.bov.com or
contact 2131 2020.

SPIŻERIJ
MIFTUĦIN ILLUMMalta u Għawdex
9.00 - 12.00

Royal Pharmacy, 271, Triq ir-Repubblika, Il-Belt **Valletta**
Cosmed Pharmacy, Soccors, 7 Triq il-Frangiskani fi Triq Villambrosa, il-**Hamrun**
Brown's Pharmacy, 278, Triq il-Vitorja, **Hal Qormi**
St. Jude Pharmacy, 213, Triq il-Wied **Birkirkara**
Tony's Pharmacy, 100, Triq Sir Patrick Stuart, il-**Gżira**
St. Andrew's Pharmacy, Triq il-Qasam, **Tal-Ibraġġ**
Drug Store: Anglo Maltese Dispensary Ltd. 382, Triq Manwel Dimech, **Tas-Sliema**
Misraħ Kola Pharmacy, Triq il-Pitkali **H'Attard**
Victory Pharmacy, 16, Pjazza il-Vitorja, in-**Naxxar**
Qawra Pharmacy, Earl's Court/1, Triq l-Imħar, il-**Qawra**
Theresa Jo Pharmacy, 3A, Triq Xintill, **Hal Tarxien**
Alpha Pharmacy, Triq Bormla k.m Vjal il-Kottoner, il-**Fgura**
Medicor Pharmacy, 57, Triq Carmelo Ritchie, **Xagħjra**
Gerada Pharmacy, 146, Triq Mater Boni Cosniglieri, iż-**Żejtun**
Chrysantemum Pharmacy, Triq San Nikola, il-**Qrendi**
De Rohan Pharmacy, Triq Sant' Antnin, **Haż-Żebbuġ**
Ideal Pharmacy, 63, Triq il-Kbira, **Rabat Malta**
Batu Pharmacy, 38, Triq il-Palma, **Victoria** Għawdex
Xagħra Pharmacy, 55, Triq il-Knisja, **Xagħra** Għawdex

GOZO FERRIES

Hinijiet tat-tluq

Departure Mgarr, Gozo	Departure Cirkewwa, Malta
01:30	02:15
03:30	04:00
05:00	05:45
06:00	06:45
06:30	07:30
07:00	08:15
07:30	09:00
08:15	09:45
09:00	10:30
09:45	11:15
10:30	12:00
11:15	12:45
12:00	13:30
12:45	14:15
13:30	15:00
14:15	15:45
15:00	16:30
15:45	17:15
16:30	18:00
17:15	18:45
18:00	19:30
18:45	20:15
19:30	21:00
20:15	21:45
21:00	23:05
22:30	00:20

www.gozochannel.com

TEMP ILLUM

L-OGHLA: 17°C
L-INQAS: 13°C
TEMP: Ftit jew wisq imsahhab
VIŻIBILITÀ: Tajba
RIH: Majjistral forza 5 għal 6
li jsir lokalment forza 4
għal 5
BAHAR: Moderat

TEMP GĦADA

L-OGHLA: 17°C
L-INQAS: 12°C
TEMP: Pjuttost imsahhab li jsir sabih
VIŻIBILITÀ: Tajba
RIH: Majjistral forza 4 għal 5
lokalment forza 5 għal 6 li
jsir Punent Majjistru forza 5
lokalment forza 6
BAHAR: Moderat

SUDOKU

8		5					6	
	2					7		
				2			3	1
	5			8	3		1	9
3			9		4			5
		2	6					
	3	4			5			
		6	4	1	8	2		
7						9		

Imla l-kaxxi vojta bin-numri 1 sa 9 f'kull kolonna vertikali u orizzontali kif ukoll f'kull kaxxa 3x3. Is-soluzzjoni tkun ippubblikata nhar il-Ħadd li ġej.

6	3	9	8	5	2	4	1	7
7	8	4	9	6	1	3	5	2
5	2	1	3	7	4	9	8	6
3	7	2	4	9	8	1	6	5
9	1	5	6	2	3	8	7	4
8	4	6	5	1	7	2	3	9
1	5	8	2	4	6	7	9	3
2	6	7	1	3	9	5	4	8
4	9	3	7	8	5	6	2	1

Is-soluzzjoni tal-Ħadd li għadda

L-Awtorità tal-Ippjanar
qed tidhok bin-nies fuq
il-pompi tal-petrol –
Graffiti

IL-MOVIMENT Graffiti hareġ filmat qasir li jiġbed l-attenzjoni tal-pubbliku għall-fatt li l-Awtorità tal-Ippjanar (PA) naqset milli tirrevedi l-Fuel Service Station Policy. (Ara l-filmat fuq is-sit illum.com.mt). Fi stqarrija l-moviment sostna li din il-policy tincentiva l-bini ta' kumpleksi kummerċjali massivi, taparsi pompi tal-petrol, fuq art agrikola u naturali barra ż-żoni tal-iżvilupp (ODZ).

"Għaddiet sena minn meta l-Ministru għall-Ambjent iddikjara li l-Fuel Service Station Policy tal-2015 hija hażina u hemm bżonn tiġi riveduta. Tul dan iż-żmien, il-Moviment Graffiti u għaqdiet ohrajn wettqu diversi azzjonijiet, inkluż żewġ azzjonijiet diretti għewwa l-bini tal-PA, biex jitolbu r-reviżjoni immedjata ta' din il-policy. Iktar minn

1,100 individwu bagħtu wkoll email lill-awtoritajiet sabiex jesprimu l-għadab tagħhom għal din il-policy u għan-nuqqas ta' azzjoni mill-PA biex din tinbidel," fakkar il-Moviment Graffiti

L-istqarrija ffirmata minn André Callus tgħid illi hija xi haġa inkredibbli li l-PA qed tiehu tul esagerat ta' żmien sabiex tagħmel bidla daqshekk sempliċi fil-policy. "Għalkemm l-Awtorità għall-Ambjent u r-Riżorsi (ERA) lestiet ir-reviżjoni tagħha f'April, meta qalet li l-policy riveduta m'għandhiex thalli pompi tal-petrol fuq ODZ, il-PA għadha ma ppubblikatx għall-konsultazzjoni l-abbozz tal-policy riveduta. Iċ-Chairperson Eżekuttiv tal-PA, Johann Buttigieg, iddikjara f'Novembru li abbozz tal-policy riveduta kien lest biex johroġ għall-

konsultazzjoni pubblika. Izda lahaq għadda xahar iehor u dan għadu ma ġiex ippubblikat."

"Sadanittant, applikazzjonijiet ġodda għall-pompi tal-petrol f'ODZ jistgħu jibqgħu jintefgħu taħt il-policy difettuża kurrenti," tfakkar l-istqarrija filwaqt li tgħid ukoll li bħalissa hemm 16-il applikazzjoni għal pompi tal-petrol f'ODZ, b'erbgħa minnhom diġà ġew approvati u l-ohrajn għadhom qed jiġu pproċessati. "Fimkien, dawn ikopru ammont ta' art li fiha daqs sitt darbiet il-fosos tal-Furjana."

"Huwa ċar li l-PA qed tiddiehak bin-nies billi tkaxkar saqajha u thalli fis-sehh il-policy kurrenti, biex b'hekk ftit żviluppaturi jkun jistgħu jkomplu jistagħnew billi jibnu fuq ODZ," temmet tgħid l-istqarrija.

'Rati baxxi ta' traddigh' fost il-fatturi li qed iżidu l-obeżità f'Malta'

Liam Carter

lcarter@mediatoday.com.mt

ĠIMAGHTEJN ilu din il-gazzetta rrapportat kif skont studju ġdid tal-Unjoni Ewropea aktar minn kwart tal-adulti Maltin huma obeži. Apparti minn dan, l-ILLUM għamlet referenza wkoll għal rapporti addizzjonali li kkonkludew kif it-tfajliet Maltin huma l-aktar obeži fl-UE u r-rata ta' tfal Maltin b'piż żejjed tlaħhaq l-40%.

Fid-dawl ta' dawn ir-rapporti allarmanti, din il-gazzetta tkellmet mas-supretendent tas-saħha pubblika u d-direttriċi ġenerali tas-saħha pubblika, il-Professur Charmaine Gauci.

L-ILLUM staqsiet lil Gauci dwar il-fatturi li qed iwasslu għal dawn ir-rati katastrofici, il-piż li din il-problema qed titfa' fuq l-ekonomija tal-pajjiż, kif ukoll dwar il-pjan tal-Gvern u l-Ministeru tas-Saħha biex jindirizza din il-problema.

Gauci mal-ILLUM tibda biex tispjega, "in-numru ta' persuni li għandhom piż żejjed u li huma obeži ilu jikber f'dawn l-aħhar snin u hafna nies qed isibuha dejjem iktar diffiċli biex iżommu piż 'normali'." "L-ambjent tal-lum qed jipproduċi aktar obeżità," irrimarkat Gauci.

Hi tkompli tgħid kif skontha, "dan l-ambjent qiegħed jirriżulta minhabba fost l-ohrajn: rati baxxi ta' traddigh, prezzijiet għolja ta' ingredjenti ta' dieta sana bħal, haxix, frott u hut, nuqqas ta' hiliet tat-tisjir, abbondanza u kummerċjalizzazzjoni ta' ikel b'hafna energija, zokkor, melh u xaham, in-nuqqas ta' spazji miftuħa, nuqqas ta' opportunità għal attività fizika kemm fuq ix-xogħol kif ukoll bħala divertiment," saħqet Gauci.

Is-supretendent tas-saħha pubblika Charmaine Gauci tgħid li 'qed nghixu f'ambjent li qed jipproduċi aktar obeżità.

Il-Professur ziedet tgħid li, "filwaqt li fil-passat l-obeżità kienet meġjusa bħala problema għal pajjiżi bi dhul għoli, illum hemm zieda konsiderevoli fil-proporzjon ta' nies minn żoni bi dhul baxx jew medju li huma kkunsidrati li għandhom piż żejjed jew obeži," sostniet il-Professur.

L-obeżità hi stmata li tiswa mas-€70 biljun fis-sena lill-UE

Intant, studju separat mid-ditta tal-awdituri Pricewaterhouse Coopers, ippubblikat f'Gunju tal-2016, kien ikkonkluda li l-obeżità qed tiswa lil Malta mas-€36 miljun fis-sena. Staqsejt lil Gauci biex tispjegalna kif l-obeżità qiegħda taffettwa l-ekonomija u l-operat taċ-ċentri tas-saħha pubbliċi.

"L-obeżità għandha effetti konsiderevoli fuq il-mortalità u fuq il-morbidità. Din għet stmata li tiswa €70 biljun fis-sena lill-Unjoni Ewropea

permezz tal-ispejjeż tal-kura tas-saħha u l-produttività mitlufa," qalet Gauci.

Skontha, "l-obeżità tikkawża piż ekonomiku konsiderevoli fuq is-soċjetà permezz ta' spejjeż akbar għat-trattament ta' mard assoċjat, bi spejjeż diretti kif ukoll spejjeż assoċjati mal-produttività mitlufa minhabba assenteiżmu mix-xogħol u mewt prematur li jwasslu għal dawn l-ispejjeż indiretti."

X'inhu l-pjan tal-Gvern fuq l-obeżità?

U l-Gvern x'qiegħed jagħmel biex jirrangas-sitwazzjoni? Gauci tishaq li, "il-Ministeru tas-Saħha għaddej bl-implementazzjoni ta l-istrateġija, 'Piż tajjeb għas-Saħha Tul il-Ħajja'.

"L-ghan ta' din l-istrateġija huwa li titnaqqas il-prevalenza tal-obeżità u tal-piż żejjed fost il-popolazzjoni Maltija, u li jinkiseb piż tajjeb għas-

sahha tul il-ħajja."

Madankollu, hi kienet ċara fi kliemha, "jeħtieġ hidma inter-ministerjali u multi-settorjali, sabiex isiru bidliet fl-ambjent li nghixu

fih bl-ghan li dan jinbidel minn wiehed li jippromovi ż-żieda fil-piż għal wiehed li jippromovi għazliet għaqlin u piż tajjeb għas-saħha ta' kulhadd."

L-azzjonijiet li qed jipproponi l-Ministeru tas-saħha

Hidma permezz ta' kampanji edukattivi u inizjattivi fil-komunità dwar dieta tajba u l-moderazzjoni bħala prinċipji fundamentali ta' dieta tajba fl-iskejjel u fil-postijiet tax-xogħol.

Il-promozzjoni tat-traddigh b'mod esklussiv tul l-ewwel sitt xhur tal-ħajja tat-trabi u implementazzjoni tal-politika dwar it-traddigh.

Għajnuna lil nisa tqal u lil ommijiet ġodda biex dawn jadottaw dieta bilanċjata li huwa ta' ġid kemm għalihom kif ukoll għall-familji tagħhom, permezz tal-edukazzjoni u ta' inizjattivi komunitarji.

L-ghoti ta' appogg lill-iskejjel u lill-familji sabiex ikel u snacks, inkluz xorb, li jiġi offrut mill-iskejjel lit-tfal li jmorru l-iskola jkun sustanzjuż u bnin, mingħajr hafna kaloriji u/jew ammonti żejda ta' xahmijiet, aċidi grassi, melh u zokkor.

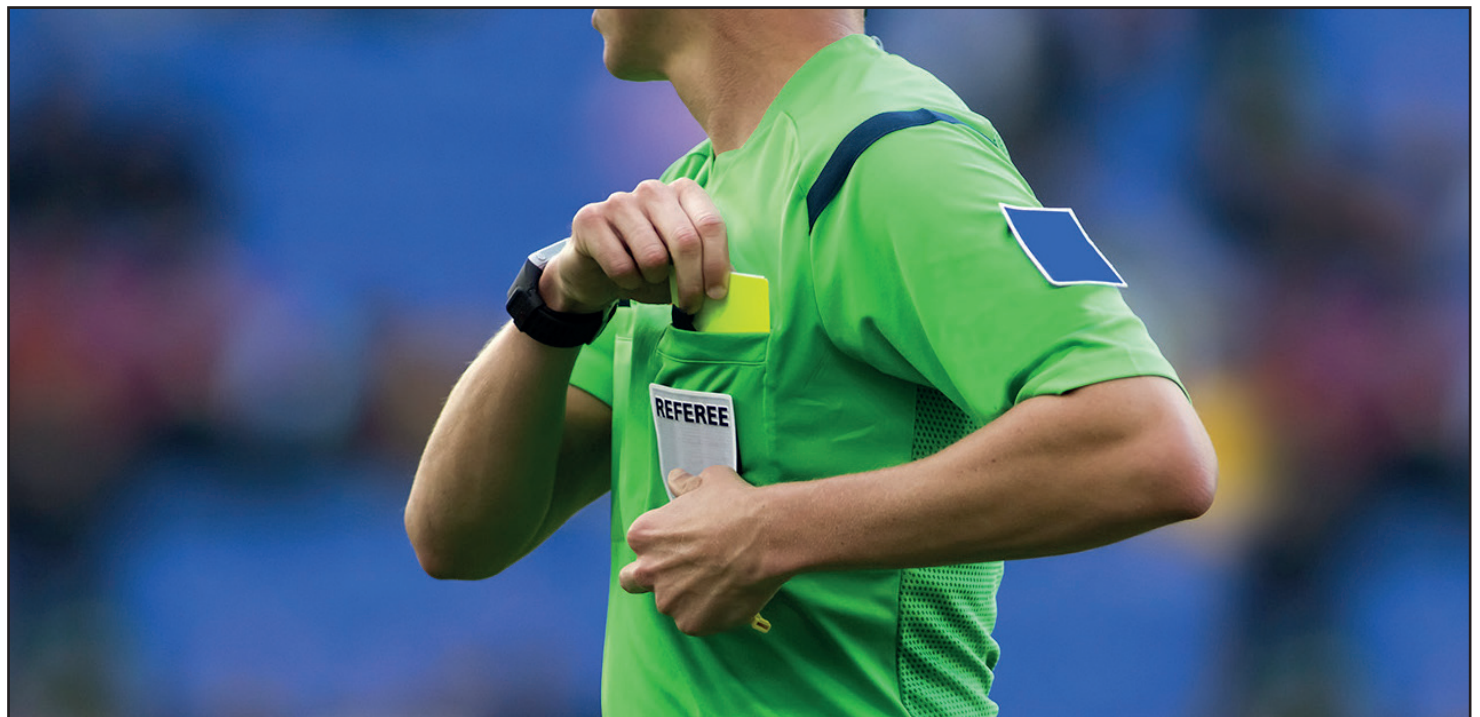
L-MFA twaqqqa' l-każ tal-eks referi Malti mixli b'tixhim

Liam
Carter

lcarter@mediatoday.com.mt

Il-każ kien imur lura għall-finali tal-FA Trophy ta' tliet snin ilu.

DIN il-gazzetta tinsab infurmata li giet fi tmiemha l-investigazzjoni fil-konfront tal-eks FIFA referi Malti mixli b'akkużi ta' tixhim, bl-eżitu tal-investigazzjoni interna mill-Assoċjazzjoni tal-Futbol ta' Malta (MFA) jillibera lil dan ir-referi veteran mill-akkużi ta' tixhim. Sorsi qrib sew l-investigazzjoni spjegaw mal-ILLUM kif fl-investigazzjoni naqsu milli jagħtu x-xhieda tagħhom individwi ewlenin fil-każ. Fosthom, assenti kien hemm ix-xhieda ta' uffiċjal ewlieni minn wiehed mill-klabbs tal-logħba wara dawn l-allegazzjonijiet. B'hekk l-akkużi u l-investigazzjoni sfaxxaw fix-xejn minhabba nuqqas ta' evidenza.

Kif konna ktibna fir-rapporti originali, allegatament il-każ inkwistjoni jmur lura għall-finali tal-FA Trophy ta' tliet snin ilu. Jidher li dak iż-żmien, iż-żewġ Presidenti tat-timijiet finalist f'din il-kompetizzjoni kienu avviċinaw lill-President tal-MFA Norman Darmanin Demajo u infurmawh illi kien diġà magħruf min se jkun ir-referi għall-finali tal-FA Trophy minkejja li suppost informazzjoni sensittiva bħal din ma toħroġ fil-pubbliku

jekk mhux fl-aħħar jiem qabel il-logħba.

'Leak' bħal din hi meqjusa bħala bandiera ħamra kbira u tista' tqajjem suspett ta' tixhim. Minkejja dan, dak iż-żmien ma ttiħdux passi ulterjuri, bl-investigazzjoni terġa' tinfetħ propju fl-aħħar xhur tas-sena 2018 fid-dawl ta' allegat 'informazzjoni ġdida'.

Matul l-investigazzjoni, l-ILLUM kienet żvelat ukoll kif l-Federazzjoni Ewropea tal-Futbol, l-(UEFA), ma rċeviet l-ebda notifika mill-Assoċjazzjoni tal-Futbol ta' Malta (MFA) dwar l-investigazzjoni attwali fil-

konfront tal-eks FIFA referi Malti, li huwa wkoll UEFA observer, mixli b'allegat tixhim.

Apparti l-akkużi ta' tixhim, dan ir-referi li huwa referi osservatur tal-logħba, kien ukoll qiegħed jiffaċċja akkużi ohra ta' bullying fuq referis ohra. L-MFA kienet fethet investigazzjoni separata wara li r-referi hassu vendikat meta kienet giet assenjata marka baxxa lilu mill-istess referi. Fuq din l-akkuża, l-eks FIFA referi nġhata sospensjoni. Madankollu, ir-referi li rrapportah ingħata sospensjoni wkoll, dan talli affronta lill-istess referi

osservatur tal-logħba u kellmu fuq il-marka allegatament 'vendikattiva' li kien giet assenjata lilu.

Iż-żewġ sospensjonijiet skadew fil-Milied b'hekk it-tnejn se jkun qed jirritornaw fis-sena 2019.

'Hafna referis frustrati li jinsab lura fosthom'

Intant uffiċjal qrib sew l-MFA sahaq mal-ILLUM li, "ir-referi ma jistax iqis ruhu aktar bħala bniedem kredibbli mhux biss minhabba l-allegazzjonijiet li sirna nafu rigward tixhim u li gie illiberat minnhom biss minhabba nuqqas ta' evidenza, iżda

wara li dan tal-aħħar applika metodi negattivi ta' bullying lejn referis u eks shabu stess.

Apparti minn hekk referi li għażel li jitkellem magħna fuq bażi ta' anonimità spjega kif id-deċiżjoni li dan l-eks FIFA referi jirritorna fl-irwol tiegħu urtat lilu u lil shabu r-referis. "Hafna minna ninsabu frustrati li hu jinsab lura fostna. Dan hu bniedem 'bully'." L-istess referi zied jgħid kif, "ma jistgħux jemmnu kif il-persuna li kellha l-kuraġġ tikxef lil dan ir-referi u t-tatiċi tal-bullying tiegħu nġhata l-istess piena daqs il-persuna li kkaġuna l-bullying."

Malta għandha tinsisti għal Ewropa soċjali

MALTA għandha ssostni s-sejha tas-Soċjalisti Ewropej favur aktar Ewropa soċjali biex l-ugwaljanza u l-gustizzja fl-Ewropa jingħataw prijorità, qal il-Kap tad-delegazzjoni Maltija Laburista tal-Parlament Ewropew Alfred Sant waqt attività soċjali fil-Belt Valletta. Dr Sant qal li għall-Ewropa, l-2019 tista' tkun diffikultuża daqs l-2018. Il-problema fundamentali hi li għalkemm fis-snin riċenti l-Ewropa esperjenzat tkabbir ekonomiku, l-inugwaljanzi u l-ingustizzji soċjali żdiedu. Dan qed ixekkel is-solidarjetà fi hdan in-nazzjonijiet u bejn in-nazzjonijiet.

"Is-sena 2018 kienet waħda delikata għall-Ewropa u l-mexxejja tagħha. Fi Franza, il-Ġermanja, l-Italja, l-Isvezja fost oħrajn, sitwazzjonijiet ta' kunflitt u incertezza dwar il-futur holqu kriżijiet politiċi. Għalkemm Malta hija l-iżgħar stat fl-Unjoni, irnexxielha iżżomm sitwazzjoni ta' prosperità u serenità. F'din is-sena l-ġdida rridu nsostnu l-fiduċja tagħna fil-futur ta'

Malta u f'dak li jista' jagħmel il-poplu tagħha jekk jibqa' magħqud u jhares 'il quddiem."

L-MEP Malti qal li wisq Maltin għadhom ma jifhmux kemm id-deċiżjonijiet li jittieħdu fl-Ewropa qed jaffettwaw il-futur tagħhom u tal-familji tagħhom. Fl-aħħar hames snin, għan ewlieni tal-uffiċċju ta' Malta tal-MEP Alfred Sant kien dak li jinforma l-pubbliku Malti dwar din ir-realtà.

"Jitla' min jitla' fil-Parlament Ewropew f'Mejju, tibqa' l-htieġa li dan l-għarfien jingħata," sostna l-Ewroparlamentari Malti.

Dr Sant irringrazzja lil dawk prezenti għall-appoġġ tagħhom matul is-snin u wiegħed li se jibqa' jaħdem, fl-Ewropa u f'Malta, biex jitpoġġew fuq quddiem l-interessi tal-haddiema Maltin u Għawdxin, is-self-employed, il-penzjonanti, kif ukoll il-familji bi dħul baxx jew medju. Malta, taht amministrazzjoni Laburista, qed tagħmel progress enormi u aħna rridu niżguraw il-hin kollu li kulhadd igawdi b'mod ġust mit-tkabbir li qed isir.

L-2019. Sena kruċjali għal Muscat u Delia

Albert
Gauci
Cunningham

agcunningham@mediatoday.com.mt

L-aktar data politika importanti din is-sena se tkun il-25 ta' Mejju, il-jum tal-elezzjoni tal-MEPs. Din l-elezzjoni se tiddetermina l-futur politiku ta' bosta nies, tal-Prim Ministru u l-Kap tal-Oppożizzjoni żgur. L-ILLUM tanalizza x-xenarji politiċi li jista' jkollna matul l-2019

BDIET sena ġdida, l-2019. Sena illi fuq il-front lokali politiku mistennija tkun hafna iktar 'hajja' hekk kif fil-25 ta' Mejju jsiru żewġ elezzjonijiet fuq bażi nazzjonali; l-elezzjoni tal-Parlament Ewropew u l-elezzjoni tal-Kunsilli Lokali illi din is-sena, għall-ewwel darba, se tkopri l-lokalitajiet kollha tal-pajjiż f'daqqa. Dan ifisser illi l-ġimgha ta' wara l-25 ta' Mejju se tkun iddominata l-ewwel bir-riżultat tal-elezzjoni li teleggi l-MEPs u allura l-aktar elezzjoni mistennija, imbagħad ir-riżultat tal-elezzjoni għall-Kunsilli Lokali.

Dawn l-elezzjonijiet, flimkien mal-gheluq tat-terminu tal-President tar-Repubblika u tal-

Kummissarju Ewropew kif ukoll numru ta' każi u inkjesti/investigazzjonijiet mistennija jiddominaw l-2019.

L-ILLUM tanalizza dawk ix-xenarji li l-aktar illi huma probabbli u dawk li mhumex għall-2019, meta wiehed jikkunsidra s-sitwazzjoni fil-preżent.

Adrian Delia: Se nibdew minn Adrian Delia għaliex huwa l-aktar politiku li bhalissa qed ikun diskuss. Il-Kap tal-Partit Nazzjonalista bhalissa jinsab taħt pressjoni enormi wara allegazzjonijiet ta' vjolenza domestika minn dik li se tkun l-eks martu Nickie Vella De Fremaux. Wiehed jista' jargumenta dwar

l-iskop u

anke l-mod kif inxtered awdjo madwar il-pajjiż kollu fuq il-midja soċjali, hafna oħrajn jargumentaw dwar il-privatezza tal-familja. Anke jekk għal mument ninsew li l-vjolenza domestika hija att kriminali u kwistjoni pubblika u ninsew għall-fini ta' din l-analiżi li s-sorsi ta' hafna minn din l-informazzjoni jistgħu jkunu persuni b'agenda anti-Delia, dak li qed jiġri quddiemna qed jagħmel ħsara enormi lill-immaġini tal-Kap tal-PN.

Il-verità hija illi sakemm il-Qorti tiddeċiedi dwar l-allegazzjonijiet, jibqa' d-dubju u allegazzjoni ssostanzjata fil-Qorti ta' vjolenza domestika tkun bħal mannara li f'sekonda toqtol għalkollox il-karriera politika ta' Delia.

Anke qabel biss inqatgħet din is-sentenza, il-ħsara hija ovvja. L-awdjo li nxtered fuq il-midja soċjali juri illi De Fremaux jew xi hadd fir-residenza/post fejn sehhew

l-argumenti, kien qed iżomm rekordings għall-intenzjoni li dawn jagħmlu ħsara massima fuq il-persuna ta' Delia jew inkella jintużaw bħala xhieda kontrih. Dan jinstema' jgħid 'p**ta' f'ħinijiet minnhom filwaqt li aktar tard jinstema' jgħajjar lil De Fremaux 'injuranta'. Naturalment r-rekordings jista' jkun editjat. Jibqa' fatt imma li dan inxtered ma' mijiet jekk mhux eluf ta' nies fil-PN u lil hinn minnu, għand nies li jsegwu l-politika u oħrajn li le. L-istorja kibret u ggebbdet tant li anke nies jgħidu li halla lil uliedu bil-guħ kien hemm. Ma tafx kif; l-istorja tikber

"Il-ħsara li diġà saret lill-immaġini ta' Delia diffiċli tkun ikkwantifikata, imma hija kbira żgur."

minn narratur għall-ieħor.

Il-ħsara li diġà saret lill-immaġini ta' Delia diffiċli tkun ikkwantifikata, imma hija kbira żgur. Jekk vera huwa

innocenti kif qed jinsisti li hu huwa, fl-interess tiegħu illi s-smigh jibda llum, hafna qabel għada.

Tkompli f'pagni 6 u 7

Muscat u Delia; l-2019 tista' tfisser

Tkompli minn paġna 5 Xenarju hafna iktar diffiċli għall-elezzjonijiet tal-MEPs

Jekk iwassal sal-elezzjoni tal-Parlament is-saħħa tiegħu terġa' tigi eżaminata, din id-darba mill-poplu. Issa li qam dan il-każ tas-separazzjoni se tkun hafna iktar diffiċli li Delia jirreżisti l-ghajta għar-riżenja tiegħu jekk id-distakk bejn iż-żewġ partiti jikber.

Din il-gazzetta diġà analizzat xi jkun l-aħjar u l-aħgar riżultat f'Mejju għall-PN. L-aħjar u allura riżultat li jsaħħa lil Delia jkun tnaqqis tad-distakk għal madwar 15,000-17,000 vot, vantaġġ għall-Partit Laburista. L-aħgar xenarju huwa li jiżdied id-distakk, anke jekk jiżdied b'500 vot biss.

Distakk ikbar ifisser li s-swaba' kollha jippuntaw lejn Delia bħala Kap u l-probabilità hija li jekk is-sentenza fil-każ ta' separazzjoni ma tkunx inqatgħet jerga' jitqajjem dan l-ispettru.

L-2019 għalhekk se tkun sena kruċjali għal Delia, li jista' jissahha però jista' wkoll jisparixxi mix-xenarju politiku.

Dawk li jistgħu jitilghu, jekk Delia jinżel...

Jekk isehh it-tieni xenarju

u allura jinżel Delia, tidda tigrija ohra fil-PN. Din id-darba l-Kunsillieri u t-tesseracti jkollhom jibdeu ifittxu lil xi hadd biex litteralment 'isalva' lill-partit mill-abbissi.

Dawk li l-aktar illi jidher li jista' jkun fuq quddiem sa issa huma li ġejjin; Beppe Fenech Adami, li għandu esperjenza kbira fil-partit, għandu l-appoġġ ta' hafna mill-grupp parlamentari, huwa meqjus bħala persuna li se tigġieled lill-Partit Laburista 'head on' u huwa iben Eddie Fenech Adami. Imbagħad għandek lil Claudio Grech u lil Roberta Metsola, it-tnejn kienu mistennjin ikunu kandidati għat-tmexxija tal-partit fl-2017. Għal raġuni jew ohra dawn baqgħu lura, għalkemm wiehed jifhem li huma t-tnejn kandidati elegibbli, b'esperjenza u immaġini iktar moderata minn dik ta' Fenech Adami.

Hemm ukoll, minn barra, l-Avukat Bernard Grech. Bħal Fenech Adami, Grech għandu kapaci'ta' tajba li jitkellem u jipprezenta argument u għandu numru dejjem ta' segwaci li dejjem qed jikber. Tfittxija sempliċi fuq il-paġna ta' Facebook tiegħu turi numru ta' nies li appartni li qed

jifirhu lil dan l-avukat minn Birzebbuga, qed ihegguh biex jersaq 'il quddiem għat-tmexxija tal-partit.

Grech għandu l-iżvantaġġ illi għadu għid u persuna minn barra u allura jista' jkun li jekk Delia jinżel, il-Kunsillieri u t-tesseracti ma tantx ikunu fl-aptit għal persuna ohra "minn barra". Min-naħa l-ohra Grech jista' jkun dak il-fattur li jgħaqqad iż-żewġ fazzjonijiet (pro-Delia - anti-Delia) flimkien, xi haġa li fi-verita' l-PN jehtieg jagħmel b'urgenza kbira.

Joseph Muscat: jitlaq jew jibqa'?

Din is-sena hija kruċjali għal Muscat ukoll. Fiha jista' jiddeciedi li jitlaq jew jibqa' Sors li tkellem ma' din il-gazzetta qal li Muscat kien qal lill-Kabinet tiegħu li jrid jitlaq biżżejjed żmien wara l-elezzjoni ġenerali imma biżżejjed 'il bogħod minn ohra biex il-mexxej il-għid/a jkun jista' jsib postu.

Dik tal-MEPs għalhekk tista' tkun l-aħgar elezzjoni ta' Muscat bħala Mexxej Laburista.

Muscat ilu jgib maġġoranza straordinari minn meta kien elett. Mill-2009, Muscat qatt ma kiseb maġġoranza ta' inqas minn 30,000 vot f'kull elezzjoni fuq bażi nazzjonali. Fl-aħgar elezzjoni l-PL għab kważi 40,000 vot maġġoranza jekk taqta' l-voti tal-Partit Demokratiku minn dawk tal-PN. Il-probabilità hija li Muscat irid itemm il-karriera tiegħu 'on a high' u jerga' jirbaħ b'maġġoranza storika.

Dan ix-xenarju qed jidher dejjem iktar realistiku. Qed juruh is-sondaġġi illi minkejja li indikaw titjib għal Delia, għadhom qed juru lill-PN lura hafna f'termini ta' intenzjoni tal-vot u qed tindikah ukoll is-sitwazzjoni interna tal-PN, li hżienet sew mill-aħgar elezzjoni. Jiġifieri rebha ikbar għal Muscat mhux se tkun xi haġa ta' barra minn hawn, anzi hija probabbilità.

Il-Panama tibqa' tigri warajh...

Dan ix-xenarju ta' rebh mhux qed jikkunsidra żvolta drammatika fil-kwistjoni tal-Panama li baqgħet l-akbar uġigh ta' ras għal Muscat u l-Gvern Laburista.

Matul l-2018 inkixfu pagamenti li saru fil-kumpanija 17 Black, target client ta' żewġ kumpaniji fil-Panama li kienu fethu Konrad Mizzi u Keith Schembri u aktar tard kien żvelat ukoll is-sid. Is-sid ta' 17 Black, Yorgen Fenech huwa Direttur tal-kumpanija Electrogas li bniet u qed tmexxi l-Power Station.

F'dan it-trijangolu għad hemm biċċa barra, jiġifieri ta' min hija l-kumpanija Macbridge illi hija mdaħħla fil-moviment ta' flus mill-Azerbajġan u l-aġent tal-LNG f'Malta għal kumpaniji miftuħin fil-Panama ta' Konrad Mizzi u Keith Schembri.

Jekk ikun żvelat ta' min hija din il-kumpanija, iċ-ċirku jgħaqqad u jkun hafna aktar ċar min kien imdaħħal u min le, fil-kwistjoni kollha. Din tista' tkompli tagħmel pressjoni kbira fuq Muscat biex jagħmel dak li jidher li ma jridx jew ma jistax jagħmel fil-konfront ta' dawn it-tnejn.

L-2019 tista' tkun is-sena illi fiha jkollna l-konkluzjonijiet tal-investigazzjoni kriminali fuq 17 Black u allura fuq Schembri u Mizzi, inkjesta ohra li tista' ttappan mhux f'tit lil Muscat u l-Gvern tiegħu jekk inqar titfa' dubju illi l-€1.4 miljun f'17 Black kienu definittivament sejrjn fiż-żewġ kumpaniji u li wara kollox 17 Black kienet target client ta' dawn it-tnejn biss.

Il-kwistjoni tal-Panama ilha mill-2015 tkun dik il-bastun fir-rota għal Muscat. L-2019 taf tkun deciziva dwar din il-kwistjoni li sfortunatament se tibqa' mwahħla fil-wirt ta' Muscat bħala Prim Ministru.

Tul din is-sena wkoll mistenni jkompli jinstema' l-każ li fetah il-Kap tal-Partit Nazzjonalista Adrian Delia fil-kwistjoni tal-kuntratt tal-VGH, kuntratt ieħor b'dell tqil u b'hafna mistoqsijiet mhux imwiegħa.

Jekk jinżel Muscat...

Jekk Muscat jiddeciedi li jirreżenja fl-2019 (jew iħabbar li se jagħmel dan matul din is-sena) hemm numru ta' nies li mistennjin igawdu sew f'dan ix-xenarju.

Miriam Dalli hija wahda mill-favoriti biex tiehu post Muscat. Diġà qed tkun ippożizzjonata biex tkun l-aktar kandidata

li ggib voti fl-elezzjoni tal-MEPs. Jekk Dalli tikseb ammont kbir ta' voti tkun allura nġhatat vot qawwi ta' kunfidenza mill-Laburisti stess wara kampanja personali li tagħtiha immaġini b'saħħitha u vantaġġ fuq kandidati ohrajn.

Jekk Muscat jiddeciedi li jitlaq iżda hemm ukoll il-Ministru tas-Saħħa Chris Fenech li huwa favorit. Minkejja li mġhandux l-immaġini ta' Dalli, Fenech huwa politiku li jaf jikkampanja u jaf jindirizza l-bżonnijiet diretti tad-delegati u tesseracti. Għandu l-vantaġġ ta' wiehed mill-akbar Ministeri u għandu l-vantaġġ ukoll li huwa Deputat Prim Ministru u allura din is-sena deher hafna drabi minflok il-Prim Ministru. Fosthom meta ntalab li jsir dibattitu dwar 17 Black fil-Parlament mill-Oppożizzjoni, fl-Istrina u anke waqt Rockestra. Minn ritratti li jtellgħu diġà jidher li qed jorganizza attivitajiet u (forsi mhux b'kombinazzjoni) diġà spicċa fuq l-ewwel paġna tal-Orizzont gimagħtejn ilu. Fuq il-front nazzjonali Fenech mistenni jkompli jimbotta certi proġetti u jittama li Muscat ikollu biżżejjed safar fl-2019 biex jehodlu postu hu bħala Deputat PM kemm jista' jkun drabi.

B'Fenech Prim Ministru, il-futur ta' certi nies fil-Gvern, primarjament il-kompetitur dirett tiegħu fuq id-distrett (Konrad Mizzi) jista' jkun xi f'tit jew wisq imdendel.

Qed jissemmew ukoll l-ismijiet ta' Ian Borg u Robert Abela, b'dak tal-ewwel iktar probabbli mit-tieni. Kif fakkarna nhar il-Hadd li għadda Borg kien l-aktar Ministru popolari fl-aħgar kwart tas-sena l-ohra u allura dan jgħin. Fl-aħgar sena mexxa wiehed mill-aktar Ministeri ffukati, effettivi u li kienu qed iħallu frott li jidher minn kulhadd, appartni l-Ministeru tal-Finanzi. Dan ipoġġi lil Borg f'pożizzjoni tajba, għalkemm mhux ċar jekk għandux appoġġ biżżejjed fi hdan il-partit.

Dwar Abela f'tit huwa magħruf għalkemm s'issa ma jidherx illi qed ikun wisq fuq quddiem. Nistennu u naraw!

Il-Partit Laburista mingħajr

er it-tmiem ta' wieħed minnhom

Muscat

Jekk fl-2019 Muscat jirreżenja jew iħabbar ir-riżenja tiegħu, il-Partit Laburista jkun daħal f'territorju ġdid. L-aspettattiva hija għolja u PM li ma jilhaqx l-aspettattivi, li ma jkunx popolari daqs Muscat u speċjalment PM li jmxexxi lill-pajjiż fi klima ekonomika mhix tajba daqs bħalissa ma tanx se jkollu futur b'saħħtu.

Fil-fatt mill-1982 kull mexxej li kien elett wara mexxej ikkunsidrat bħala 'ggant' dejjem bata u baqa' taħt id-dell tal-predeċessur. Karmenu Mifsud Bonnici, taħt id-dell ta' Mintoff u Lawrence Gonzi taħt ta' Eddie Fenech Adami. Dan ifisser illi Mexxej Laburista ġdid se jkollu hafna aspettattiva x'jilhaq u hafna x'jahdem.

Il-Partit Demokratiku: kif se jmur waħdu?

Il-Partit Demokratiku huwa partit żgħir u għad għandu biss sena. F'sena biddel il-kap tliet darbiet. Għalkemm numru ta' nies issiehbun ma' dan il-partit, f'tit minnhom kompletament godda fix-xena politika (Anthony Buttigieg, Timothy Alden, Martin Cauchi Inglott...) jibqa' ddominat mill-koppja Marlene u Godfrey Farrugia.

L-2019 se tkun kruċjali għall-Partit Demokratiku għal numru ta' raġunijiet. L-ewwel nett, il-PD qiegħed fl-aħjar pożizzjoni biex jibda jiekol mill-eluf ta' voti Nazzjonalisti li mhuma kuntenti xejn bit-tmexxija ta' Adrian Delia, jiġifieri jista' jiġbor fih numru ġmielu ta' voti minn nies li bħalissa jhossuhom diżillużi ferm bil-PN u li qed jgħidu fis-sondaġġi li mhux se jivvutaw.

It-tieni, biex jagħmel dan il-PD irid ikollu varjetà tajba ta' kandidati li huma godda però wkoll kandidati ta' ċertu 'toqol' politiku. Dan ifisser persuna/i li jappellaw direttament lil dan is-settur ta' Nazzjonalisti, primarjament dawk il-mijiet li jattendu attivitajiet relatati mal-qtil u l-hidma ta' Daphne Caruana Galizia.

Dan se jkun test importanti għall-PD, li għall-ewwel darba qed jikkontesta elezzjoni waħdu u mhux f'koalizzjoni ma' partit

ikbar. Dan ifisser li l-PD issa mhux se jkollu l-pjattaforma li kellu fl-2017.

Jekk minkejja dan il-fatt il-PD xorta jirnexxilu jgħib ammont rispettabbli ta' voti, li jkun madwar jew jaqbeż l-10,000, ikun kiseb riżultat tajjeb.

Jekk iżda jmur hażin u jgħib biss f'tit eluf (3,000-4,000) vot jiehu daqqa tajba u jkun sinjal ta' futur inċert għal Marlene u Godfrey Farrugia bħala Deputati.

President u Kummissarju: x'se jsir minnhom?

Fl-2019, jispiċċa t-terminu tal-President Marie Louise

Coleiro Preca u l-Kummissarju Ewropew.

Jekk il-PM ma jiddeċiedix li jgħed it-terminu ta' Coleiro Preca (u m'hemm xejn fil-Kostituzzjoni li tgħid li ma jistax – L-ILLUM kienet irrappurtat) Coleiro Preca ma tibqax President.

Apparti l-kandidati favoriti għall-oghla kariga kostituzzjonali, l-2019 taf tfisser allura li Coleiro Preca ma tibqax daqstant rilevanti fix-xena politiko-soċjali, għalkemm tibqa' taħdem permezz ta' xi Għaqda mhux Governattiva favur grupp ta' persuni iktar

vulnerabbli. Kull min huwa qrib tagħha jgħid li hi ma tixtieqx tirtira daqstant kmieni u allura jkun interessanti naraw l-2019 x'se toffri għal dik li se tkun President Emeritus.

Xenarju iehor, għalkemm jidher li f'tit huwa realistiku, huwa li Coleiro Preca toħroġ għall-elezzjoni tal-MEPs.

Fil-każ li tagħmel dan iżda, il-probabbiltà kbira hija li fl-2019 il-President tar-Repubblika ssir MEP, għal darbòhra kif għidna u kif irrappurtat l-ILLUM fl-2017, xenarju f'tit li xejn realistiku.

Fl-2019 ukoll se jagħlaq it-

terminu ta' Karmenu Vella bħala Kummissarju Ewropew. Din il-bidla mhux mistennija tqajjem wisq trombi politiċi, għalkemm tista' tkun parti minn re-shuffle li hemm ċans li naraw fl-2019 marbuta mal-hatra ta' President illi għaliha l-favorit sal-aħhar tas-sena l-oħra kien Evarist Bartolo.

Il-futur ta' Vella mhux ċar, għalkemm huwa iktar interessanti x'se jkun il-futur tal-persuna li se tiehu post Vella. Il-gazzetta ILLUM irrappurtat illi kandidata possibbli għal din il-kariga tista' tkun Helena Dalli.

Is-shubija obbligatorja f'unjin; x

Minn Manuel Micallef

MILL-KAMP tat-trade unions harget il-proposta illi kull impjegat ikun obligat bil-liġi li jkun imsieheb f'unjin. Fi kliem ieħor uħud mill-unjins iridu li l-impjegat ma jkollux l-għażla volontarja biex jissieheb f'unjin jew li ma jissieheb ma' hadd. Għaliex qed issir din il-proposta? X'se jinbidel?

Id-densità tas-shubija fil-unjins

Meta mqabbel ma' pajjiżi Ewropej oħra d-densità tas-shubija fil-unjins f'pajjiżna hija waħda għolja kważi 47%. Ifisser li l-maġġoranza tal-impjegati f'Malta għad għandhom fiduċja u jippreferu s-servizzi trejdunjonistiċi biex jitharsu l-interessi tagħhom. Izda sfortunatament wiehed jista' jiddubita minn dawn iċ-ċifri għar-raġuni li d-Dipartiment tar-Relazzjonijiet Industrijali m'għandux mekkanizmu effettiv li jassigura trasparenza u verifika tad-dikjarazzjonijiet li jagħmlu l-unjins dwar l-imsieħba tagħhom. Minhabba f'hekk wiehed ma jistax illum l-argument li l-unjins jonfhu iċ-ċifri tagħhom biex jidhru ikbar fi shubija milli fil-fatt huma. F'pajjiżi Ewropej l-imsieħba fil-unjins naqsu drastikament fl-aħħar snin. Fl-Ingilterra r-rata ta' mseħbin fil-unjins hija ta' madwar 26%, fil-Ġermanja 18%, fi Franza 8% u fl-Italja 35%.

L-isfidi għall-unjins

Barra minn hekk kif mistenni, l-andament u l-iżvilupp ekonomiku hallew impatt fuq is-suq tax-xogħol bil-konsegwenza li t-trade unions kellhom jadattaw għal sfidi godda. Dawk il-unjins li ma għarfulx is-sinjali taż-żminijiet qatgħu lura u kellhom jikkontentaw bi tnaqqis ta' mseħbin.

It-teknoloġija u l-industrija tas-servizzi rnexxielhom jiddominaw is-swieq b'tali

mod li l-industrija tal-manifattura u produzzjoni tal-massa hađu daqqa 'l isfel u min irnexxielu jkampa sar jiddependi mill-istess teknoloġija. Dan halla effett ukoll fir-relazzjonijiet industrijali li tradizzjonalment huma mibnjin fuq il-kunċett ta' negozjar kollettiv u sens qawwi ta' solidarjetà. Dan kien possibbli u halla riżultati tajbin hafna fl-industrija tal-manifattura imma fl-oqsma tas-servizzi u t-teknoloġija l-istorja hija differenti: l-individwalizmu u l-personali jiġu l-ewwel. F'dawn l-oqsma jiġu ffirmati eluf ta' kuntratti tax-xogħol individwali li jvarjaw minn wiehed għall-ieħor milli ftehim kollettiv li jassigura stabbiltà fil-gradi u s-salarji.

Quddiem dawn il-fatti wiehed bir-raġun jistaqsi jekk l-eżistenza tal-unjins hijiex taht theddida u allura l-unjins jistgħu biss iserru rashom mill-futur jekk jassiguraw shubija obbligatorja.

L-irwol tal-unjins

Lil hinn mill-ammont ta' mseħbin li għandha kull trade union jibqa' l-fatt li l-funzjoni tal-union fid-dinja tax-xogħol halliet il-frott u tat riżultati inkoraġġanti. Bosta mill-benefiċċji u l-kundizzjonijiet tal-impjegat ingħataw u tjebru bis-saħħa tal-unjins. Mingħajr il-Unjins kien ikollna ferm aktar impjegati li jithallsu l-paga minima. Is-suq tax-xogħol kien ikun inqas stabli u l-livell tal-ghixien tal-haddiem kien jitbaxxa. Il-unjins irnexxielhom jiżviluppaw l-irwol tagħhom minn waħda ta' konfrontazzjoni u għied għal waħda ta' koperazzjoni u negozjar. Il-unjins stabilixxew ruħhom f'organizzazzjonijiet li jagħtu vuċi lill-marginat u jagħtu dinjità misthoqqa lill-haddiem. Kienu l-unjins li taw sehem shiħ biex isehh id-djalogu soċjali, biex jitwaqqaf u jissahħah

in-negozjar kollettiv li intrinsikament huwa marbut mad-dritt ta' assoċjazzjoni. Il-unjins għadu stabbiltà fis-suq tax-xogħol u saħħew ir-relazzjonijiet industrijali b'tali mod li laqgħu l-isfidi ta' konflikt u għenu biex jitwettqu riformi soċjali lil hinn mill-post tax-xogħol.

Reazzjonijiet minn min ihaddem

Huma fil-minoranza dawk li jhaddmu li jirreżistu s-shubija fil-unjin tal-impjegati tagħhom. Hafna minnhom għad għandhom il-mentalità li jaraw it-trejdunjonizmu bħala ndhil jekk mhux inkwiet bla bżonn fil-kumpanija tagħhom. Ohrajn iħossu sens ta' kburiya u jqisu t-trade union fil-post tax-xogħol tagħhom bħala mhux meħtieġa għax huma kapaċi jistmaw kif xieraq lill-impjegati tagħhom. Hemm ukoll min għadu jemmen li l-haddiem mis-saba' jehodlok l-id u allura dan ikun iktar faċli li jiġri jekk il-haddiema jissieħbu fil-unjin. Imbagħad hemm ukoll min irid jisfrutta lill-impjegati u allura ma jrid indhil ta' hadd u xejn. Izda l-biċċa l-kbira ta' min ihaddem jemmu fis-sehem siewi li jagħtu l-unjins fuq il-post tax-xogħol u għalhekk jinkoraġġixxu lill-impjegati jissieħbu f'unjin. Dan ifisser li jekk is-shubija fil-unjin tkun min jimpjega m'għandux għalfejn jagħmel reżistenza. F'Malta l-oġġezzjoni li għandhom u l-Assoċjazzjoni ta' Min Ihaddem u l-Kamra tal-Kummerċ mhix is-shubija fit-trade unions imma d-dritt tal-għażla li għandu jkollu l-haddiem jekk jisseħibx jew le.

Il-prijorità: mobiltà u flessibilità

F'ekonomija li trendi l-impjegat għandu l-lussu li jista' jagħzel x'impjegat jidhlo għalih, li jibiddel l-impjegat, li jibdel il-karriera, li javvanza fil-karriera u li jista' flok

impjegat wiehed ikollu iktar irrelevant jekk hux full time jew part time. Barra minn hekk l-idea ta' sigurtà tal-impjegat inbidlet ukoll. Li taħdem fl-istess impjegat għal għomrok m'għadhiex moda.

L-istabbiltà fl-impjegat m'għandhiex titkejjel fuq kemm hi finanzjarjament b'saħħitha l-kumpanija jew is-sid li taħdem magħha izda fuq kemm hemm opportunitajiet ta' impjegat alternattiv fis-suq tax-xogħol. U għal għiehna mhux biss fis-suq tax-xogħol lokali imma dak Ewropew u lil hinn mill-kontinent tagħna. F'sitwazzjoni bħal din l-impjegat jista' jhoss li m'għandux jagħti prijorità jekk ikunx imsieheb fil-unjin jew le! Anzi iktar iħoss il-bżonn li jkollu l-għażla. Għalhekk l-ikbar reżistenza li jista' jkun hemm għal shubija obbligatorja fil-unjin tiġi mill-impjegat innifsu.

Id-dritt tal-għażla

L-ikbar reżistenza għal shubija obbligatorja ġejja mill-fatt li l-impjegat ikun imċaħħad mid-dritt tal-għażla li jissieheb ma' unjin jew li ma jissieheb ma' hadd. Id-dritt ta' assoċjazzjoni huwa dritt fundamentali kif imnizzel fil-kostituzzjoni tal-Organizzazzjoni Internazzjonali tax-Xogħol, l-ILO, partikolarment kif rifless fid-dikjarazzjoni ta' Philadelphia. Dan id-dritt jagħmilha ċara li l-individwu jista' jagħzel hu ma' min jissieheb u li jista' jinhall mis-shubija mingħajr l-ebda ndhil ta' hadd, anzi dan id-dritt irid ikun eżerċitat b'mod volontarju. Meta min ihaddem jirreżisti shubija fit-trade union tal-impjegat tiegħu jkun qed jikser dan id-dritt. Mill-banda l-oħra u sa ċertu punt l-introduzzjoni ta' shubija

obbligatorja tinkoraġġixxi li l-impjegati jgawdu u jibbenefikaw minn dan id-dritt. L-għażla izda tkun limitata biss għall-għażla bejn unjin u oħra. F'kelma oħra, essenzjalment is-shubija obbligatorja ma tmurx kontra l-ispiritu tad-dritt ta' assoċjazzjoni hlief għall-aspett volontarju tal-għażla bejn jekk wiehed iridx jissieheb f'unjin jew le b'mod volontarju u mhux għax imġiegħel, sfurzat jew obligat b'liġi. Din is-sitwazzjoni toħloq kontroversja dwar l-ugwaljanza fuq il-post tax-xogħol.

Il-kontroversja

Fil-prattika jirriżulta li min ma jeżerċita jew jastjeni milli jeżerċita d-dritt ta' assoċjazzjoni qed jibbenefika u jgawdi daqs min jagħzel li jissieheb fil-unjin. Membru fil-unjin li jhallas miżata biex jingħata servizz mill-unjin tiegħu huwa stmat l-istess daqs dak l-impjegat li mhu fl-ebda unjin fuq il-post tax-xogħol. Il-Unjin tinnegozja ftehim kollettiv bil-benefiċċji u kundizzjonijiet ta' mpjegat li japplikaw għal kull impjegat (u mhux għall-imseħbin biss) fl-istess post tax-xogħol. Dan il-fatt fih innifsu johloq anomalija biex ma ngħidux li huwa att diskriminatorju. Wiehed irid jara jekk id-dritt ta' individwu li ma jisseħibx f'unjin huwiex iktar

x'jista' jinbidel u x'għandu jsir?

importanti mill-gid komuni li jinholq permezz tad-dritt ta' assoċjazzjoni li jeżerċitaw l-imsejbin fil-unjin. Dan wassal għal hsieb li shubija obbligatorja teqred din l-anomaliya. Dan il-hsieb huwa msejjes fuq il-fatt li l-gid komuni għandu jiehu preċedenza fuq l-interessi individwali. Ohrajn li jfittxu l-kompromess jishqu li diment li l-impjegati li mhumieħ imsejbin f'unjin qed jibbenefikaw minn ftehim kollettiv għandhom jagħtu kontribuzzjoni finanzjarja tas-servizz li qed jingħataw mill-unjin anke jekk indirettament. Sa ċertu punt din ukoll timmitiga l-anomaliya msemmija. Il-kontroversja tkompli tikkarga minn dawk li jissuggerixxu li fil-ftehim kollettiv (u allura bi ftehim bejn min iħaddem u l-unjin) ikun hemm klawnsola speċifika li tistipula li min jiġi ingaġġat mal-kumpanija jew biex impjegat jingħataw promozzjoni jrid ikun imsieheb fil-Unjin. Barra minn hekk hemm min

jishaq li l-ekwivalenti tal-miżata tal-unjin għandha tinqata' wkoll mill-paga tal-impjegati li mhumieħ imsejbin fl-unjin. Irridu nżommu f'moħħna wkoll lil dawk il-kumpaniji fejn il-unjins mhumieħ preżenti jew huma preżenti imma m'hemm ftehim kollettiv.

Mhux se nivvintaw ir-rota

Fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi Ewropej u fl-Istati Uniti l-interpretazzjoni tal-Libertà ta' Assoċjazzjoni tinkludi d-dritt ta' disassoċjazzjoni jiġifieri d-dritt li ma

tissehibx ma'

unjin u allura s-shubija obbligatorja mhix permessa. Izda f'pajjiżi oħra bħall-Kanada, l-Awstrija, New Zealand, il-Messiku, il-Filippini nsibu forum differenti ta' arrangamenti siguri ta' unjin li jippromovu shubija mandatorja.

F'Malta x'se nagħmlu?

L-għażliet huma tnejn: jew li nhallu kolloxx kif inhu u nhallu l-unjins jirsistu huma biex ikabbru l-imsieħba tagħhom f'suq liberu jew inkella l-Gvern jintervjeni billi johloq mekkaniżmi jekk hemm bżonn anke legali biex jinkoraġġixxi, u mhux jimponi, shubija obbligatorja. Jien nemmen bi shiħ li iktar ma jikbru l-unjins u tinfirex kultura ta' trejdunjonizmu mibnija fuq l-ugwaljanza u s-solidarjetà fuq il-post tax-xogħol kulhadd għandu jiggwadanja.

F'dal-kuntest jiena nistenna li jittieħdu dawn l-azzjonijiet:

L-ewwel għandu jtfassal qafas: il-Gvern permezz tal-Employment Relations Board għandu jipprepara studju dwar l-implikazzjonijiet ta' shubija obbligatorja. Dan l-istudju għandu jiġi diskuss bl-iskop li jtfasslu rakkomandazzjonijiet lill-Gvern, mill-Kunsill Malti għall-Iżvilupp

Ekonomiku u Soċjali.

L-ewwel pass għandu jkun salv l-implikazzjonijiet legali dwar id-dritt ta' assoċjazzjoni dawk il-postijiet tax-xogħol li huma regolati minn ftehim kollettiv għandhom jithallew jidhlu fi ftehim volontarju permezz tal-ftehim kollettiv innifsu biex jistabbilixxu li l-impjegati li jibbenefikaw mill-ftehim kollettiv izda mhumieħ imsejbin fil-unjin jikkontribwixxu l-ekwivalenti tal-miżata tal-unjin permezz tas-sistema taċ-check-off (qtuġh mill-paga li jkun trasferit lil unjin biex jagħmel tajjeb għal spejjeż amministrattivi tan-negożjar).

It-tieni pass huwa li tkun ikkunsidrata l-possibbiltà li bi ftehim

bejn min iħaddem u l-unjin f'ċertu benefiċċji li jingħataw lill-impjegati fuq il-post tax-xogħol bħal taħriġ intern, skema ta' assikurazzjoni, skemi ta' pensjonijiet jiddaħħal il-kriterju ta' "shubija fil-unjin" biex wiehed jibbenefika minn dawn l-inizzjattivi.

It-tielet pass irid iwassal biex f'dawk il-postijiet tax-xogħol fejn m'hemm unjin rappreżentata l-Gvern jista' johloq inċentivi fiskali lil min iħaddem kemm-il darba l-maġġoranza tal-impjegati jissieħbu f'unjin. B'din il-miżura min iħaddem ikun inkorraġut iħaddem relazzjonijiet industrijali professjonali u ma jirreżistix is-shubija fil-unjin. Irid jingħad li hemm min iħaddem li jabbuza billi jhedded bi tkeċċija lil dawn l-impjegati li jiddeċiedu jidhlu fil-unjin. F'każi bħal dawn huwa diffiċli ferm biex il-vittima (l-impjegat) iressaq il-provi quddiem l-awtoritajiet kompetenti. Ma nistgħux nistennaw li qalba kulturali għal shubija obbligatorja ssir f'daqqa. U jista' jkun li l-ideal jibqa' ma jintlaħaqx. Ma jfissirx li ma nagħmlu xejn. L-istatus quo mhux is-soluzzjoni.

Żewġ neputijiet - ta' Mintoff u Gonzi - flimkien għall-Parlament Ewropew

IVAN Grech Mintoff, in-neputi tal-eks Prim Ministru Laburista Dom Mintoff u Rebecca Dalli Gonzi, in-neputija tal-eks Prim Ministru Lawrence Gonzi se jkunu qed jinghaqdu flimkien taht l-umbrella tal-Alleanza għall-Bidla (Alliance for Change). Dan il-partit żgħir inholq minn Grech Mintoff innifsu u huwa kkunsidrat bħala wiehed soċjalment konservattiv.

Grech Mintoff kien ħareġ għall-elezzjoni tal-Parlament Ewropew l-ewwel darba fl-2014 u kien għab 776 vot. Grech Mintoff kien voċiferu fuq diversi temi l-aktar il-politika tal-ġeneru kif ukoll dwar il-kwistjoni ta' kontestant ta' X Factor, li huwa wkoll membru tal-ghaqda reliġjuża 'River of Love'.

Dalli Gonzi hija wiċċ għid fil-politika. F'kumment dwar id-deċiżjoni li jikkontestaw l-elezzjoni tal-Parlament Ewropew f'Mejju li ġej mal-ILLUM Grech Mintoff u Dalli Gonzi sostnew illi dak li jgħaqqad lill-Maltin huwa l-politika u l-Kristjaneżmu. "Bħala ġenerazzjoni żagħżuġha, magħqudin bħala forza wahda se nużaw is-saħħa biex inġibu fuq quddiem l-identità, il-valuri u l-kultura Maltija."

Huma sostnew illi hemm bżonn urġenti ta' riforma politika.

Iżjed aċċessibbiltà fis-Socjetà Mużikali San Girgor Sliema

IS-SEGRETARJU

Parlamentari għaž-Żgħažagh, Sport u Għaqdiet tal-Volontarjat Clifton Grima ppreżenta grant agreement ta' €10,000 lis-Socjetà Mużikali San Girgor Sliema mill-fond ta' kontingenza. Permezz ta' dawn il-fondi seta' jiġi installat glass cladding madwar il-lift sabiex dan ikun jista' jintuża u b'hekk tiżdied l-aċċessibbiltà għal persuni b'diżabbiltà. Apparti minn dan, se ssir manutenzjoni tas-saqaf permezz ta' waterproofing membrane.

Is-Socjetà Mużikali San Girgor Sliema spjegat kif tul dawn l-aħħar snin il-binja tal-istess soċjetà sarulha diversi xogħlijiet ta' restawr, fosthom il-faċċata u lift biex iżid l-aċċessibbiltà li ma setax jintuża minhabba li ma kellux protezzjoni mad-dawra.

Is-Segretarju Parlamentari Grima sahaq li "grazzi għal persuni li jahdmu b'mod volontarju għal din is-soċjetà, il-volontarjat irnexxielu jzomm xi haġa hajja għal aktar minn 20 sena. Permezz ta' dawn il-fondi pprezentati qegħdin nirrikonoxxu l-importanza tas-settur tal-volontarjat billi ngħinu għaqdiet simili bħal dawn."

Filwaqt li huwa apprezzat li hemm diversi linji ta' finanzjament b'appoġġ

għall-proġetti mwettqa minn organizzazzjonijiet volontarji, tibqa' r-realtà li hemm sitwazzjonijiet eċċezzjonali fejn organizzazzjoni jista' jkollha bżonn appoġġ li jirriżulta minn sitwazzjoni ta' emerġenza. Għal dan il-ghan, il-Ministeru li qed jopera dan il-fond għan-nom

tas-Segretarjat Parlamentari responsabbli mill-għaqdiet tal-volontarjat għandu fond ta' kontingenza li jintuża biss f'sitwazzjonijiet ta' emerġenza u sitwazzjonijiet eċċezzjonali li jistgħu jinqalghu minn żmien għal żmien u f'sitwazzjonijiet li jistgħu jew iwaqqfu l-operazzjoni

tal-organizzazzjoni volontarja li hija essenzjali għall-komunità, jew fejn voluntiera u beneficijarji jistgħu jkunu f'riskju. F'sitwazzjoni bħal din, l-organizzazzjoni tagħmel każ mal-Ministeru li, wara parir tekniku, jista' jikkunsidra appoġġ finanzjarju shiħ jew parzjali taht dan il-fond.

Is-Socjetà Mużikali San Girgor hija organizzazzjoni volontarja rreġistrata (VO / 0277) u hija għaqda mużikali bbażata f'Tas-Sliema. L-ghan ta' din l-għaqda volontarja, li ilha mwaqqfa mill-1987, hu li tkompli tkattar it-tagħlim tal-mużika u l-kultura f'Tas-Sliema.

'Għamlulu ħsara kbira.' Is-sajjied li ħadulu l-luzzu jieħu l-każ il-Qorti

Yendrick Cioffi

ycioffi@mediatoday.com.mt

MARTIN Caruana, is-sajjied anzjan li spiċċa bla luzzu wara li dan kien irmunkat minn fuq skal f'Marsaxlokk, ressaq protest għudizzjarju kontra Transport Malta, il-Kummissarju tal-Pulizija u anke d-Direttur Generali tad-Dipartiment tas-Sajd u l-Akwakultura u qed jitlob li dawn iħallsu d-danni, mhux biss għax qed jishaq li aġixxew b'mod abbużiv, iżda anke minhabba l-ħsara li garrab il-luzzu.

Kienet il-gazzetta ILLUM li fil-11 ta' Novembru li għadda, irrapportat kif Martin Caruana ma kellux triq oħra hlief li jieħu passi legali bl-ghan li jinghata lura l-luzzu li ttehdidlu aktar minn xaharejn ilu.

Din il-gimgha, il-gazzetta ILLUM reggħet tkellmet mas-sajjied Xlukkajr li bqalbu maqsuma spjega kif il-luzzu saritlu hafna ħsara mhux biss waqt it-traġitt minn Marsaxlokk sal-Marsa (fejn qed jinżamm), iżda l-ħsara qed tibqa' ssirlu kuljum sakemm jibqa' jinżamm fil-miftuh fl-istat li jinsab fih.

Iżda dan ma kienx biżżejjed. Fil-21 ta' Novembru, Martin Caruana rċieva ittra mingħand Transport Malta biex iħallas is-somma ta' €2,035 biex ikopri l-ispejjeż għall-irmonk u t-trasport tal-luzzu.

Is-sajjied anzjan inghata ħamest ijiem ċans biex iħallas din is-somma u kien imwissi li Transport Malta kienet se tgħaddi biex tinforza dan il-ħlas, kif ukoll il-ħlas ta' €15 għal kull jum li l-luzzu jdum miżmum.

Transport Malta wissietu li jekk ma jħallasx, il-luzzu se jinbiegħ bl-irkant biex jingabar il-ħlas.

X'kien gara eżatt?

Kollox beda fl-20 ta' Ottubru li għadda, meta Caruana tella' l-luzzu fuq wiehed mill-iskalin (rampa li tagħti għall-baħar minn fejn jittellgħu u jitniżżlu d-dgħajjes) f'Marsaxlokk biex ikun jista' jagħmel fuqu xi xogħlijiet ta' manutenzjoni.

Caruana kien tella' l-luzzu bl-ghajnuna tal-persuna inkarigata mid-Dipartiment tas-Sajd biex jopera l-winċ li

hemm apposta u fl-ebda ħin ma kien infurmat li fi ftit jiem kellhom jibdwex xogħlijiet fuq dan l-iskal.

Meta Caruana kien diġà qaxxar kważi l-luzzu kollu, kien intalab biex inehhix biex jibda xogħol fuq l-iskal. Minkejja li kien spjega lill-awtoritajiet li ma jistax inizzel il-luzzu fil-baħar, minhabba li kien imqaxxar u ma seta' jieħdu mkien aktar, anke minhabba l-kobor tiegħu, il-luzzu kien gie kkonfiskat u tiehed fi Flagstone Wharf fil-Marsa.

Kumpanija privata tikkonferma li l-luzzu qed issirlu l-ħsara

Iżda f'kummenti mal-ILLUM, is-sajjied anzjan spjega kif kull gurnata li qed tgħaddi, il-luzzu qiegħda ssirlu hafna ħsara.

"Kull sajjied jaf li wara li jqaxxar dgħajsa jew luzzu, wara tlett ijiem ikun irid jagħti ż-żejt lill-injam. Jekk ma jagħmilx dan, l-injam jibda jaqsam," spjega Caruana.

Fil-fatt, il-protest għudizzjarju jispjega kif Caruana qabba kumpanija privata biex thejji rapport dwar il-ħsarat fil-luzzu, liema rapport kien meħmuż ukoll mal-protest u jikkonkludi kif il-luzzu mhux qed jinżamm kif suppost u kif qed issirlu aktar ħsara.

Jispjega kif l-injam imqaxxar miż-żebgħa qiegħed joghlob, it-twavel qed jitbewqu minn ma' xulxin u l-imsemer qed isiru laxki.

Iżda l-ħsara ma saritx biss tul ix-xhur li matulhom il-luzzu lu kkonfiskat. Fil-fatt, fil-protest għudizzjarju, Martin Caruana jishaq li l-luzzu garrab "ħsarat konsiderevoli," waqt li kien qiegħed jiġi rmunkat.

"Il-kuntrattur inkarigat mill-Awtorità biex iġorr il-luzzu ma kienx attrezzat b'apparat adegwat u meħtieġ," ikompli jgħid ir-rikors. Tant hu hekk, li skont Martin Caruana, il-kuntrattur talbu biex jisilfu l-posti, anke jekk dawn jintużaw biex luzzu, jew dgħajsa, jinżammu stabbli f'pożizzjoni fissa u mhux waqt il-garr.

Martin Caruana

Il-luzzu ta' Caruana ftit qabel gie rmunkat

'Ippreferew jagħmlu ħsara flok jistennew ħamest ijiem'

Il-protest għudizzjarju jgħaddi biex jispjega l-affarijiet kif graw u jakkuża lill-awtoritajiet inkwistjoni li aġixxew b'mod mhux raġonevoli. "Il-fatt li l-liġi tathom ċerti poteri ma jfissirx li huma jistgħu aġixxu b'mod leġittimu u irraġonevoli u jwettqu abbuż ta' poter," ikompli l-protest.

Hawnhekk jgħaddi biex jispjega pass pass dak li kien irrapportat mill-gazzetta ILLUM, fosthom kif is-sajjied kien tella' l-luzzu bl-ghajnuna tal-persuna inkarigata mid-Dipartiment tas-Sajd li fl-ebda ħin ma infurmah li ma setax itella' l-luzzu minhabba xogħlijiet li kienu se jibdwex fuq l-iskal.

Jispjega wkoll kif Martin Caruana spjega kemm lil Transport Malta u anke lill-Pulizija li ma setax iċaqilaq il-luzzu fl-istat li kien fih. Fakkar li fil-granet meta seħħ il-każ, iż-żewġ krejns tal-Hard Standing Facility kienu żarmati minhabba manutenzjoni u għalhekk aktar u aktar ma kellux fejn jieħu l-luzzu ta' 31 pied.

Fil-fatt, il-protest għudizzjarju jsemmi wkoll kif kieku l-awtoritajiet taw ħamest ijiem ċans lis-sajjied, il-luzzu kien seta' jitneħħa minn fuq l-iskal hekk kif wiehed mill-krejns tal-Hard Standing Facility tranga u seta' jintuża.

"L-intimati ppreferew jikkawżaw dannu lil-luzzu u

jagħmlu ħsara lill-esponent milli jstennew ħamest ijiem."

Il-protest jakkuża lill-awtoritajiet, inkluż lill-Ispettur tal-Pulizija li kien għamel kuntatt ma' Caruana li fl-ebda ħin ma qalulu meta kienu se jirmonkawlu l-luzzu, anke jekk sa ftit sigħat qabel kien tkellem mal-istess spettur.

Fil-fatt, Martin Caruana kien irrakkonta mal-gazzetta ILLUM li induna li kienu qed jeħdu l-luzzu għax inzerta niżel Marsaxlokk b'kumbinazzjoni.

Għal mistoqsijiet tal-ILLUM, Transport Malta kienet qalet li meta kellu jibda x-xogħol kienet infurmata li s-sajjied kien lahaq tella' l-luzzu fuq l-iskal u kellu xogħol ta' tliet gimħat fuqu.

Madanakollu, kelliema kienet saħqet li mill-Għaqda Kooperativa tas-Sajd kienu kkonfermaw li x-xogħlijiet jistgħu jibdwex u li kienu se jkellmu lil Caruana, anke jekk is-sajjied sahaq li din l-Għaqda qatt ma għamlet kuntatt miegħu u kienu biss il-Pulizija li fil-31 ta' Ottubru reggħu ċemplulu u infurmawh li jekk mhux se jneħħi l-luzzu kienu se jiġbduh.

"Ironikament dan l-aġir seħħ fi żmien meta l-istess Dipartiment tas-Sajd u l-Akwakultura kien qiegħed ivara skema ta' ghajnuna biex ikunu rrestawrati d-dgħajjes tradizzjonali li ftit ftit qed jintilfu," ikompli l-protest.

Kif kien sahaq mal-gazzetta ILLUM, Martin Caruana insista

wkoll li l-iskal li fuqu kien itella' l-luzzu tiegħu kien issewwa ftit tax-xhur qabel u x-xogħlijiet fuqu kienu minimi u għalhekk, il-kuntrattur seta' faċilment beda minn skalin oħra li għandhom ħsara kbira tant li lanqas jistgħu jintużaw.

F'email iddatata 30 Ottubru, Perit ta' Trasport Malta kkonfermat lil Caruana li l-intervent fuq dan l-iskal kien se jkun wiehed minimu u ma kellux isir resurfacing tal-wiċċ tiegħu.

Madanakollu, fl-istess email, il-perit tispjega li "l-kuntrattur għandu bżonn jibda jaħdem fuq l-iskal li jirrikjedi intervent żgħir biex meta jasal jaħdem fuq l-iskalin fejn ix-xogħol huwa aktar kumpless, ikollu s-sistema ta' kif se jaħdem diġà stabbilita."

Kif kienu wiegħu l-awtoritajiet?

Fid-dawl ta' dan kollu, is-sajjied, permezz tal-Avukat tiegħu Tonio Azzopardi, qed jitlob lill-Qorti biex tinvestiga dan il-każ u biex l-awtoritajiet li kontrihom tressaq il-protest, iħallsu d-danni li garrab.

Dwar dan il-każ, il-gazzetta ILLUM kienet bagħtet mistoqsijiet lis-Segretarju Parlamentari responsabbli mis-sajjieda, Clint Camilleri u anke lid-Dipartiment tas-Sajd.

Id-Dipartiment tas-Sajd insista li hu ma jidholx fix-xogħlijiet li qed isiru, filwaqt li s-Segretarjat Parlamentari baqa' ma wegħibx.

'Soluzzzjoni trid tinstab ż taqta' se joħroġ id-demm

Albert
Gauci
Cunningham

agcunningham@mediatoday.com.mt

Sorsi differenti li tkellmu ma' din il-gazzetta sostnew illi s-sitwazzjoni fil-Partit Nazzjonalista bħalissa hija wahda ħażina ħafna b'żewġ sorsi minn tlieta li kellmu lill-ILLUM jikkonfermaw illi qed isiru laqgħat 'sigrieti' illi fihom Deputati u uffiċjali tal-partit qed jippjanaw kif Delia se jkun imġiegħel jitneħħa. Is-sors l-iehor m'eskludix li qed isiru dawn il-laqgħat iżda sostna li hu ma jafx bihom.

Is-sors viċin Adrian Delia filwaqt li kkonferma li għaddejjin dawn il-laqgħat zied jgħid li dawn qed isiru "mill-istess nies tas-soltu". Imma hu qal li Delia "se jibqa' Kap tal-Partit Nazzjonalista żgur."

Wahda mill-persuni li kellmet lil din il-gazzetta u li qiegħda fil-Parlament f'isem il-PN sostniet illi d-diskussjoni f'dawn il-laqgħat hija biex Delia jitneħħa jew jingħata triq onorabbli biex jitlaq qabel u mhux wara l-elezzjoni tal-MEPs li se ssir f'Mejju. Hu indika li jista' jkun hemm xi żviluppi, saħansitra fil-granet li gejjin.

"Is-sitwazzjoni hija kkumplikata ħafna. Ma naħsibx li l-partit jista' jistenna aktar għax is-sitwazzjoni hija urgenti. Sejrin lura flok 'il quddiem bħalissa."

Id-deputat l-iehor li tkellem mal-ILLUM qal illi d-deċiżjoni biex jitneħħa

Tliet sorsi, żewġ deputati u kandidat, jaqblu illi s-sitwazzjoni fil-PN hija ħażina ħafna. Tnejn minnhom jikkonfermaw illi qed isiru laqgħat biex Adrian Delia jitneħħa, wieħed jgħid li jridu jqaçctuh issa biex ma tibqax issir ħsara lill-partit u biża' li ħerġin aktar filmati dannużi ħafna fuq Delia, imma din id-darba mhux fuq il-familja...

Delia tista' tagħmel ħafna ħsara u taqşam lill-partit. "Ovvjament soluzzjoni trid tinstab żgur. Taqta' fejn taqta' se joħroġ id-demm. Trid tinstab dik is-soluzzjoni li tfisser l-inqas dejjem. Tinsie, Adrian Delia għandu l-appoġġ ta' ħafna wkoll," fakkar.

'Din il-biċċa tefgħet kollox il-baħar'

L-ewwel deputat iżda sostna li "fil-PN bħalissa hemm tahwid enormi u dan mhux sempliċiment għax separazzjoni. M'hemm xejn ta' barra minn hawn li xi hadd jissepara. Imma l-allegazzjonijiet hawnhekk huma gravi," sostna filwaqt li fakkar illi dak li qalet De Fremaux mhix sempliċiment allegazzjoni, iżda stqarrija ġuramentata.

Spjega kif f'punt minnhom iktar kmieni din is-sena kien instab kompromess fil-PN li minkejja li ma kinux qed jaqblu mal-mod kif qed imexxi l-partit Delia, diversi deputati u uffiċjali tal-PN xorta jimbuttaw il-partit sal-elezzjoni tal-MEPs. Dan biex il-partit jidher magħqud kif ukoll biex dawn id-Deputati nfushom ma jispiċċawx jehlu huma għal telfa f'Mejju ta' din is-sena.

"Din il-biċċa xogħol iżda tefgħet kollox il-baħar."

Dan is-sors sostna illi wahda mill-għażliet hija li Delia jitneħħa minn Kap tal-Oppożizzjoni hekk kif il-magġoranza tad-Deputati Nazzjonalisti juru li m'għandhomx fiduċja fih.

"Din tista' taqşam lill-partit," ammetta, qabel kompla jgħid illi l-ideal huwa li Delia jirriżenja minn jeddu. "Hemm minn dawk li huma madwaru li qed jibdeu iżerżquheli illi ahjar iwarrab."

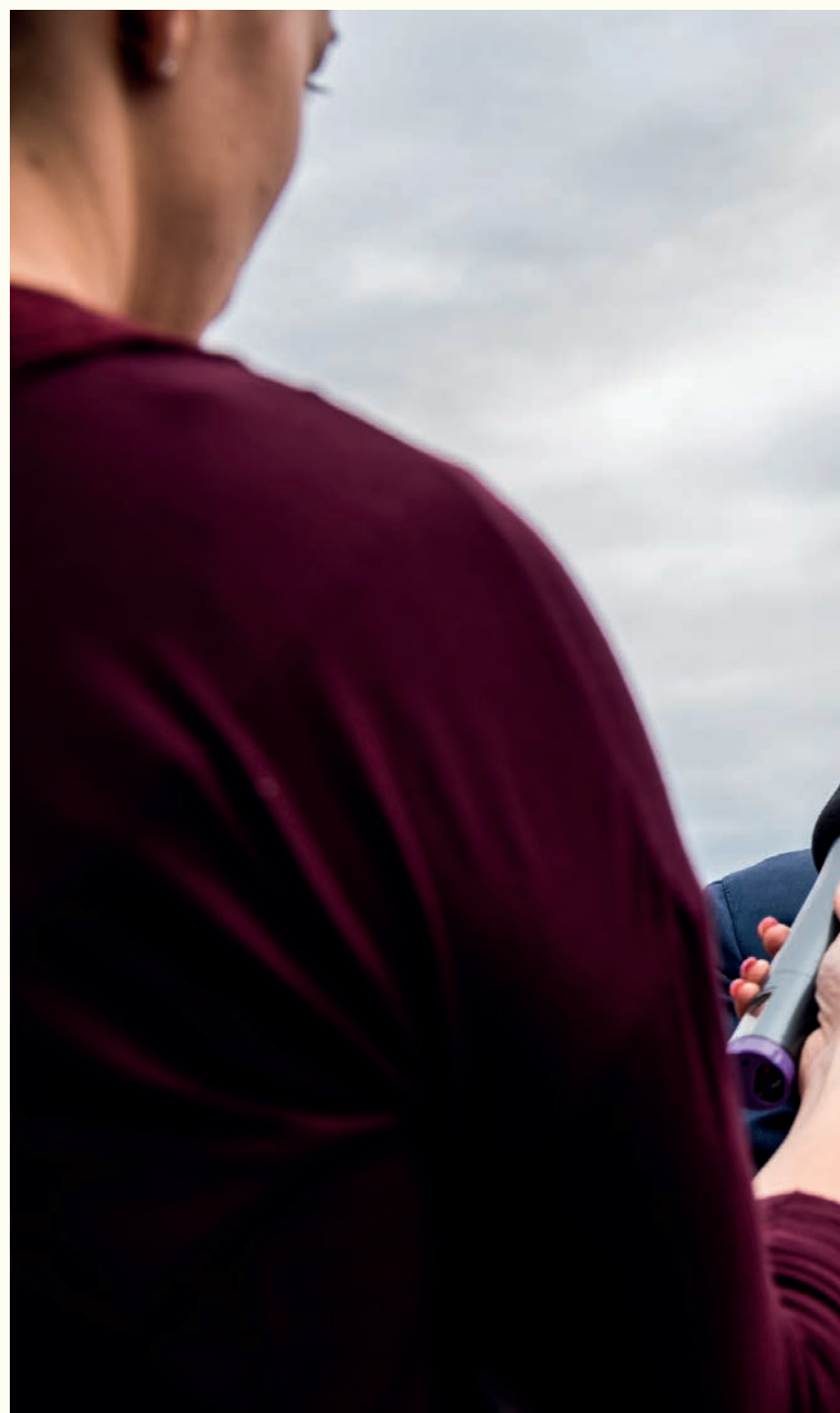
Huwa sostna li appart l-filmati li diġà ħarġu u daru u li skontu għamlu ħsara kbira lil Delia u lill-PN, hemm diċċeriji u anke biża' fil-PN illi se joħroġu aktar dettalji u filmati, dwar aspetti differenti ta' ħajjet Delia, li din id-darba m'humiex relatati mal-familja.

"Is-sitwazzjoni fil-partit hija fluwida ħafna u jista' jkun li persuna, uffiċjal jew deputat jew eks uffiċjal, jitellem fuq is-sitwazzjoni u x-xenarju jinbidel kompletament."

'Hadd ma jaf x'fiha l-borma...noqogħdu attenti'

Id-deputat l-iehor iżda kien aktar kawt hekk kif fakkar li hadd ma jaf eżatt x'għara bejn it-tnejn. "Hadd ma jaf x'hemm fil-borma hlief Adrian Delia stess. Wieħed għad irid jara kif se jirreagixxi għaliha. Ma tantx għadu rreagixxa wisq. Jekk jitlaqx jekk le, id-deċiżjoni hija f'idejh. Trid tara kif se jirreagixxi għaliha u x'jaf hu. Ovvjament soluzzjoni trid tinstab żgur u taqta' fejn taqta' se joħroġ id-demm. Trid tinstab dik is-soluzzjoni li tfisser l-inqas telf ta' demm għax tinsie li Delia għandu l-appoġġ ta' ħafna wkoll."

Is-sors li tkellem mal-ILLUM u li huwa qrib Delia

farfar mill-akkużi fil-konfront ta' Delia u qal lil din il-gazzetta li Nickie Vella De Fremaux "għandha problema ta' saħħa mentali". Huwa ppunta subgħajh lejn il-midja u speċjalment lejn Manuel Delia għall-ippubblikar ta' ċerti dettalji.

Nhar il-Ħamis li għadda Kristy Debono bħala President tal-Kunsill Ġenerali flimkien mal-Kap Eżekuttiv tal-Midja tal-PN Pierre Portelli ħarġu għonqhom għal Delia. Portelli sostna illi l-akkużi ta' vjolenza domestika mhuma minnhom xejn, filwaqt li Debono sostniet li għandha tibqa' tkun irrispettata l-privatezza tal-familja ta' Delia.

Intant, il-Ġimgħa, Delia taha għal Facebook fejn kiteb messagg twil fil-forma poetika illi fiha, fost oħrajn, indika li se jibqa' Kap tal-PN u li qed jitlob lil Alla biex jagħtih l-abbiltà li jaħfer.

It-tmexxija ta' Delia sfidata, kontinwament...

Din mhux l-ewwel darba li t-tmexxija ta' Delia kienet sfidata. F'Ottubru 2017 is-sit illum.com.mt kien żvela kif Delia kien qed jiffaċċja rivolta b'diversi telefonati u process shih biex Delia ma jibqax Kap tal-partit. Il-gazzetta Maltatoday kienet żvelat tal-anqas 11-il deputat li kienu lesti jagħtu l-appoġġ tagħhom lill-mozzjoni ta'

għur... Taqta' fejn n' – Deputat PN

sfiduċja f'Adrian Delia.

Delia kellu jiffaċċja wkoll reżistenza meta tressqet mozzjoni dwar leave għal ġenituri li jmorru barra mill-pajjiż biex jgħaddu minn proċessi ta' IVF. Din il-votazzjoni mill-ewwel qanqlet l-oppożizzjoni ta' diversi fil-PN, għalkemm kienet biss Therese Comodini Cachia li qalet pubblikament li kienet se tivvota kontra l-mozzjoni, li kienet sabet id-difiża qawwija tal-Kap tal-Oppożizzjoni Adrian Delia. Delia sostna li fuq din ma kienx hemm vot hieles u allura l-Grupp Parlamentari Nazzjonalista kollu kien mistenni li jivvota favur il-mozzjoni.

Apparti dawk li ma setghux ikunu preżenti minhabba safar jew impenji, id-deputati

Nazzjonalisti Karl Gouder, Mario De Marco, Therese Comodini Cachia, Chris Said u Karol Aquilina, għalkemm preżenti waqt id-dibattitu, ma daħlux għall-Plenarja biex jivvutaw fuq mozzjoni tal-PN. Din il-mozzjoni kienet ipprezentata mill-Viċi Kap David Agius u ssekondata mill-Kap tal-PN Adrian Delia.

Imma l-akbar skoss Delia hađu meta nehha lil Simon Busuttil minn Kelliem għall-Governanza u talbu jissospendi lilu nnifsu mill-Grupp Parlamentari. Delia għamel dan ftit hin wara li kienu ppubblikati l-konklużjonijiet tal-inkjesta dwar Egrant li ma sabet ebda konnessjoni bejn din il-kumpanija fil-Panama u Michelle Muscat.

Dakinhar 10 Deputati

Parlamentari kienu sfidaw id-deċiżjoni ta' Delia, pubblikament u appoġġjaw lill-eks Kap tal-PN. Dawn id-Deputati kienu Mario De Marco, Beppe Fenech Adami, Karol Aquilina, Jason Azzopardi, Claudette Buttigieg, Marthese Portelli, Therese Comodini Cachia, Karl Gouder, Claudio Grech u Ryan Callus.

Is-Segretarju Generali Clyde Puli kien saħansitra qal illi jekk irid jibqa' fil-Parlament Simon Busuttil jista' jmur mal-Partit Demokratiku.

L-eks Kandidat fl-elezzjoni għal Kap gdid tal-Partit Nazzjonalista, Frank Portelli f'intervista mal-ILLUM kien qal li l-problema mhux Delia iżda dawk li m'aċċettawhx.

Ara paġna 19

Il-Partit Demokratiku jinnota nuqqas ta' infurzar kontra rimi ta' skart illegali

Fi stqarrija l-Partit Demokratiku nnota n-nuqqas ta' infurzar kontinwu dwar rimi ta' skart illegali. "Rimi ta' skart illegali f'Ta' Qali twaqqaf, u issa qed iduru għal postijiet ohra, għad-detriment tal-ambjent digà mhedd tagħna," stqarr il-Kap tal-PD Godfrey Farrugia. "Sit hdejn il-kosta viċin tas-Siġġiewi spicċa mirdum f'attakk dan l-aħhar, u saret hsara irriparrabbli għall-flora u l-fawna tal-madwar," kompli.

Il-Partit Demokratiku reġa' staqsa lill-Pulizija meta se jibdeu jiehdu azzjoni u jinfurzar il-liġijiet li digà jeżistu. Il-PD innota li l-liġijiet li qed jinkisru jinkludu l-hsara li qed issir lill-pjanti protetti."

Il-Partit Demokratiku temm jgħid li jemmen li l-problema tal-iskart tal-kostruzzjoni f'Malta qed tithalla ssir aghar biex niġġustifikaw ir-riklamazzjoni tal-art fl-interess tal-iżviluppaturi minflok infittxu soluzzjonijiet ġenwini għal din il-kriżi.

L-aħwa Degiorgio lesti li jzommu fuqhom ċippa basta jinghataw il-ħelsien mill-arrest

Jishqu li meta baqghu jinżammu arrestati nkisrullhom id-drittijiet tagħhom u għalhekk qed jitolbu wkoll kumpens għad-danni.

Minn Yendrick Cioffi

L-Aħwa Alfred u George Degiorgio, li qed ikunu akkużati, flimkien ma' Vince Muscat, bil-qtil tal-ġurnalista Daphne Caruana Galizia, talbu mill-ġdid li jinghataw il-ħelsien mill-arrest u lesti jzommu fuqhom ċippa elettronika biex il-Pulizija jkunu jafu fejn jinsabu.

Apparti minn hekk, Degiorgio qed jitolbu wkoll kumpens għax qed jishqu li nkisrullhom id-drittijiet tagħhom meta baqghu ma nghatawx il-ħelsien.

L-irġiel ilhom arrestati minn Diċembru tal-2017. Il-ħelsien mill-arrest intalab diversi drabi iżda dejjem ġie rrifjutat.

Apparti l-akkużi dwar il-qtil ta' Caruana Galizia, l-aħwa qed ikunu akkużati wkoll b'ħasil ta' flus. F'dan il-każ, huma kienu ngħataw il-ħelsien mill-arrest anke jekk huma baqghu jinżammu arrestati, għaladarba fil-każ tal-qtil ta' Caruana Galizia, din l-istess talba dejjem ġiet irrifjutata.

Fit-talba tagħhom quddiem l-Ewwel Awla tal-Qorti Ċivili, l-aħwa Degiorgio fakkru li huma kienu ngħataw il-ħelsien mill-arrest mill-Qorti tal-Maġistrati iżda dan kien ġie revokat wara appell tal-Avukat Ġenerali.

L-Avukat William Cuschieri, f'isem l-akkużati, sahaq li l-Qrati Kriminali ma

jistgħu qatt jagħtu l-ħelsien mill-arrest lil dawn l-aħwa, hekk kif qrati differenti esprimew opinjonijiet diversi.

Fi kliemu, dan imur kontra l-prinċipji tal-Qrati Kostituzzjonali u Ewropej fejn jidhol il-ħelsien mill-arrest.

"L-istat Malti qed ifalli lil dawn l-irġiel meta jibqa' ma jintroduċix sistema ta' tteggjar elettroniku għall-persuni li jinghataw il-ħelsien mill-arrest," sahaq Cuschieri.

Kompla jgħid li d-drittijiet ta' dawn il-persuni qed ikompli jinkiser meta l-liġi tagħti l-fakultà lill-Avukat Ġenerali li jappella mid-deċiżjonijiet dwar ħelsien

mill-arrest mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati, iżda l-persuna akkużata ma tistax.

Għalhekk, fl-applikazzjoni tagħhom, l-aħwa Degiorgio

qed jitolbu lill-Qorti tiddikjara li nkisrullhom id-drittijiet tagħhom, tagħtihom il-ħelsien mill-arrest u anke jinghataw kumpens għad-danni li sofrew.

Sentenza sospiza għal żagħżuġh li saraq €54,000 minghand ommu

ŻAGĤZUGĤ ta' 19-il sena minn Birżebbuġa tressaq il-Qorti u nstab ħati li saraq €54,000 mid-dar ta' ommu.

Huwa ngħata sentenza ta' sentejn ħabs sospizi għal tliet snin.

L-omm, li xehdet bid-dmugħ f'għajnejha, qalet illi l-familja kienet għaddeja minn separazzjoni diffiċli u li jekk tipproċedi aktar kontra binha tkun qed tkissru minflok tghinu.

Iż-żagħżuġh li qal li jahdem fil-logistika, tressaq quddiem il-Maġistrat Charmaine Galea akkużat b'serq

u fabrikazzjoni tal-evidenza.

L-Ispettur Mario Xiberras u Roderick Attard li kienu qed imexxu l-Prosekuzzjoni qalu li ż-żagħżuġh heba l-€54,000, li saraq minghand ta' ommu, f'basket li fih jinżamm il-laptop u f'kaxxa taż-żraben fil-kamra tas-sodda.

Il-Qorti kkunsidrat l-ammissjoni tiegħu u l-fatt illi rritorna l-flus. Il-Maġistrat Galea wissiet liż-żagħżuġh biex joqgħod attent u ma jiksirx il-liġi, speċjalment fit-tliet snin li ġejjin għax jispiċċa l-ħabs.

Sentejn u nofs ħabs għal żagħżuġh li fl-ewwel tas-sena kiser imnieher raġel

ŻAGĤZUGĤ ingħata sentenza ta' sentejn u nofs ħabs wara li wieġeb ħati li fl-ewwel jum tas-sena kiser imnieher persuna oħra waqt ġlieda f'Paceville u dan fi żmien li kien qed jiskonta sentenza sospiza.

Iż-żagħżuġh ta' 23 sena mis-Somalja kien akkużat li wegġa' raġel ieħor u li kiser sentenza sospiza li kienet ingħatatlu f'Mejju li għadda fuq reat simili.

L-Ispettur Matthew Spagnol spjega kif malli waslu fuq il-post sabu lill-vittma mal-art mitluf minn sensih.

Fil-Qorti nstema' kif il-vittma sofra minn ksur f'imniehru. Il-vittma kien fis-sakra, meta mad-daqqa waqa' mal-art u ħabat rasu.

Meta l-akkużat wieġeb ħati, il-Qorti wissietu li jista' jehel sa sentejn ħabs minhabba li kiser sentenza sospiza,

madanakollu huwa insista li xorta waħda se jibqa' jwieġeb ħati.

Il-Prosekuzzjoni insistiet li l-akkużat kien ingħata ċans mill-Qorti iżda hu ramih u għalhekk insistiet li għandu jingħata sentenza effettiva.

Huwa ngħata sentenza ta' sitt xhur ħabs għal dan ir-reat u sentejn oħra hekk kif is-sentenza sospiza nqalbet għal waħda effettiva.

Iwieġeb mhux ħati li saraq l-istess pompa tal-petrol li saraq ix-xahar l-għadda

RAĠEL wieġeb mhux ħati li saraq ammont ta' flus minn pompa tal-petrol, l-istess pompa li x-xahar li għadda kien instab ħati li saraq.

L-Ispettur Roderick Attard, ressaq lir-raġel li għandu 32 sena u akkużah li billejl fid-29 ta' Diċembru u fit-2 ta' Janar, saraq mill-pompa tal-petrol.

Kien akkużat ukoll li kkawża ħsara u li wettaq dawn ir-reati fi żmien li kien qed jiskonta sentenza sospiza mogħtija lillu

x-xahar li għadda, meta nstab ħati li saraq mill-istess pompa.

Id-Difiża talbet għall-ħelsien mill-arrest waqt li insistiet li r-raġel għandu indirizz fiss u għandu l-familja tiegħu f'Malta.

Il-Prosekuzzjoni ogġezzjonat għall-ħelsien mill-arrest kemm għax ir-raġel qed jiskonta sentenza sospiza u anke minhabba l-kondotta tiegħu.

Il-Qorti ordnat li r-raġel jinżamm arrestat.

Il-pittur li żejjen il-knejjes Maltin b'opri mill-isbaħ

Minn Patri Hermann Duncan

Fost il-hafna artisti ta' fama kbira li nsibu f'pajjiżna bla dubju ta' xejn huwa l-pittur Giuseppe Cali. F'hafna knejjes tagħna nsibu pitturi tiegħu li huwa diffiċli nsemmuhom kollha, għaliex dan l-artist kważi għandu pittura f'kull knisja.

Giuseppe Cali twieled il-Belt Valletta nhar l-14 ta' Awwissu 1846, minn Raffaele Cali li kien xenografu fit-Teatru Rjal u Giovanna xebba Padiglione li kienet mezzo-soprano. It-tnejn kienu Naplitani li ġew hawn Malta fiz-żmien ir-Risorgiment Taljan li kien qiegħed isehh fl-Italja.

Fil-familja tiegħu nsibu xi whud li kellhom imhabba kbira lejn l-arti. Meta kien għadu żgħir intbagħat jistudja ġewwa Napli fl-Accademia di Belle Arti. Dak iż-żmien ma tantx kont tisma' b'artisti li marru jistudjaw barra minn Ruma għax kollha hemm kienu jmorru. Kemm dam l-Italja, Giuseppe Cali tgħalliem taħt Giuseppe Mancinelli, iżda malajr għoġbitu l-istil realistiku ta' Domenico Morelli, li dak iż-żmien kien l-aqwa artist Naplitan.

Meta gie lura Malta jidher biċ-ċar li beda juża l-istil ta' Morelli, li nistgħu naraw b'mod partikulari fil-famuż kwadru tal-Mewt ta' Dragut li kien għamel fl-1867 u li kien inxtara mill-Gvern Malti u tpoġġa fl-Armerija tal-Palazz. F'dan il-kwadru tidher qawwija l-influwenza tar-Romantiċiżmu Franciż.

Ftit żmien wara li gie Malta jiġifieri fl-1871, huwa żżewweġ lil Perennia Pace. Tajjeb li nġid li fost l-għaxart itfal li kellu nsibu l-pittur Ramiro Cali.

Influwenza tar-Romantiċiżmu li ġab miegħu minn Napli, nistgħu narawha f'hafna mill-ewwel xogħlijiet tiegħu bħal – fil-każ tal-kwadru ta' artal għall-parroċċa tal-Mosta li juri l-Madonna tar-Rużarju, li hadmu fl-1870, u li kien l-ewwel xogħol għall-knejjes ta' pajjiżna. Naraw l-istess influwenza meta fl-1881 għall-parroċċa tas-Sacro Cuor f'Tas-Sliema hadem il-pitturi ta' San Lawrenz u s-sena ta' wara ta' San Ġormu. Dan l-istil jidher ukoll fil-kwadru li hu pinga fl-1885 għall-parroċċa ta' San Gejtanu fil-Hamrun, dak ta' San Ġużepp bil-Bambin, u f'dak tal-Martirju ta' San Dimitriju għall-parroċċa ta' Marija Bambina fl-Isla li hu

pinga fl-1885.

Cali għamel ukoll diversi xogħlijiet flimkien ma' Ignazio Carlo Cortis, fosthom id-dekorazzjoni tal-knejjes parrokkjali ta' San Lawrenz fil-Birgu u dik tas-Salvatur ġewwa Ħal Lija.

Fl-aħħar żmien tas-seklu 19 Cali hadem diversi proġetti fi knejjes, fosthom dawk tal-kwadri laterali li jinsabu fil-parroċċa ta' Marija Anunzjata ġewwa Ħal Tarxien, kif ukoll kwadru ta' San Duminku fil-knisja ta' San Duminku magħrufa bħalha Portu Salvu fil-Belt, Valletta fejn huwa kien gie mghammed.

Cali kien għamel impatt fuq is-soċjetà Maltija ta' dawk iż-żminijiet u ismu kien sar magħruf sew minn kulhadd. L-iktar li kien magħruf fostna kien għall-pittura tal-wieċ. Kellu hafna kummissjonijiet privati għal dekorazzjoni tad-djar, veduti, kif ukoll ta' ritratti ta' nies magħrufin f'Malta. Huwa għamel madwar 50 ritratt b'kollox. Fosthom insibu r-ritratt li huwa għamel tal-Kardinal Lavigerie li kien hadem fl-1884 li dak iż-żmien kien tpoġġa fis-sagristija tal-knisja parrokkjali ta' San Pawl Nawfragu fil-Belt u li illum jinsab imqiegħed f'post ieħor.

Aktar tard fl-1896 hadem il-kwadru tal-Kardinal Logue, li kien żar Malta, li għamlu għall-knisja parrokkjali ta' San Publiju l-Furjana. Insibu wkoll hafna ritratti fil-Kamra tal-Kummerċ fil-Belt Valletta. Fost dawn insibu l-Gvernatur Richard More O'Ferrall, il-Markiz Emanuele Scicluna,

Giovanni Battista Schembri, Achille Camilleri u Edward V. Ferro. Fil-palazz ta' San Anton ġewwa H'Attard insibu ritratt ta' Sir Victor Houlton, li Cali kien pinga fl-1881. Dan kien is-segretarju ewlieni tal-Gvern.

Cali kien hafif fuq xogħlu u matul hajtu jingħad li hadem madwar elfejn biċċa xogħol tal-arti. Sfortunatament matul il-gwerra nqerdu bosta xogħlijiet sbieħ fosthom dik tal-Kruċifissjoni li huwa kien għamel għall-parroċċa ta' Stella Maris ġewwa Tas-Sliema fl-1888.

Huwa baqa' jahdem sal-aħħar ta' hajtu, u miet il-Belt Valletta fl-1 ta' Marzu 1930, fl-età sabiħa ta' 84 sena.

F'għeluq il-150 sena mit-twelid ta' Giuseppe Cali, fl-1996, fil-Barrakka ta' Fuq fil-Belt, inkixef monument

tal-bronż mahdum minn Ċensu Apap. Fl-2004 giet mahruġa munita biex tfakkar lil dan l-artist.

Nagħluq dan l-artiklu billi nsemmu xi ftit mix-xogħlijiet tiegħu.

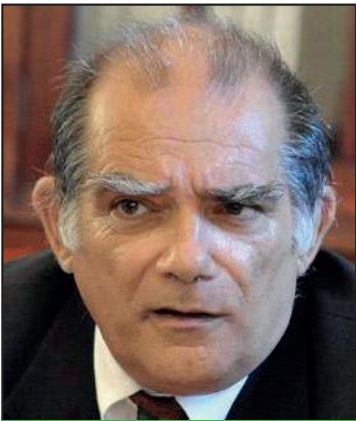
- Il-Madonna tal-Karmnu li pinga fl-1879 għall-parroċċa tal-Hamrun
- Il-Madonna tad-Duttrina li pinga fl-1881 għall-Oratorju tal-parroċċa ta' Żurrieq
- Sant Andrija li pinga fl-1882 għall-knisja l-qadima ta' Ghajnsielem, Ghawdex
- Il-mewt ta' Santu Wistin li hu pinga fl-1883 għall-parroċċa tal-Mosta
- David, Eżekjel, Mosè u Isaija li pinga fl-1884 li

jinsabu taħt il-koppla tal-parroċċa ta' Bormla

- Il-Glorja ta' San Lawrenz, li pinga f'c.a. 1889 għall-Knisja Parrokkjali ta' San Lawrenz, Ghawdex
- L-adorazzjoni tal-Magi li pinga fl-1895 għall-parroċċa ta' Ħal Tarxien
- Kristu mdawwar bit-tfal li pinga fl-1897 għall-parroċċa ta' Ħal Lija
- Kristu u s-Sammaritana li pinga fl-1900 għall-parroċċa ta' Bormla
- San Frangisk de Paola li pinga fl-1900 għall-parroċċa ta' Ħal Tarxien
- Ir-ragħaj it-tajjeb li pinga fl-1911 għall-kappella tal-Anglikani ġewwa Bighi, il-Kalkara

Malta u Għawdex: problema komuni tat-trasport

carmel.cacopardo@alternattiva.org.mt • <http://carmelcacopardo.wordpress.com>

CARMEL CACOPARDO

Id-dibattitu dwar il-mina bejn Malta u Għawdex għaddej. Jekk tifli l-argumenti ta' daww li qed

jesprimu ruħhom favur din il-mina taht qiegħ il-baħar bejn Malta u Għawdex hemm raġuni waħda li tispikka: iridu jnaqqsu l-ħin li "jaħlu" jivvjaġġaw. Imma din il-problema, jiġifieri l-ħtieġa li nnaqqsu l-ħin li nivvjaġġaw hi problema tagħna lkoll, mhux tal-Għawdxin biss. Hi problema mifruxa Prattikament ma' Malta kollha. Imma hadd mhu qiegħed jipproponi li nħaffru mina taht il-Bajja ta' Marsamxett biex innaqqsu l-ħin meta mmorru minn Tas-Sliema għal Marsamxett. L-anqas mhi qed issir proposta ta' mina taht il-Port il-Kbir bejn il-Belt u Bormla avolja din kieku tnaqqas il-ħin biex nivvjaġġaw.

Is-soluzzjoni biex innaqqsu l-ħin tal-ivvjaġġar bejn Tas-Sliema u Marsamxett inkella biex naqsmu min-naħa għall-oħra tal-Port il-Kbir hi li nagħmlu użu aħjar tat-trasport bil-baħar u mhux mini taht qiegħ il-baħar. Ir-riżultat hu aċċess f'iqsar ħin biex taqşam bejn naħa u oħra taż-żewġ portijiet. Bħala riżultat ta' dan, kuljum ikun

hemm inqas karożzi fit-toroq tagħna. Dan esperiment li diġà qed jaħdem b'ċerta suċċess: min-naħa għall-oħra ma jcaqalqux karożzi imma biss lin-nies.

Il-mobilità bejn Malta u Għawdex tista' tkun faċilitata bl-użu ta' fast ferry service bejn Għawdex, Tas-Sliema u l-Belt Valletta. Ikun mezz li jindirizza l-problema reali: il-mobilità tan-nies.

Sfortunatament daww li qed jikkampanjaw favur il-mina, immexxiya kif inhuma mill-Kamra tal-Kummerċ Għawdxija, iddeċidew li l-unika soluzzjoni biex

tkun indirizzata n-nuqqas ta' mobilità sostenibbli bejn Malta u Għawdex hi mina. Din hi fil-fatt l-aħjar soluzzjoni għax tagħmel ħsara kbira u irriversibbli lil Għawdex.

Il-problema f'dan kollu huma l-karożzi: jekk jirnexxielna nneħhom mill-konsiderazzjoni tagħna, naslu. Dan hu fil-fatt l-ikbar ostaklu biex naslu għal soluzzjoni sostenibbli għall-problemi ta' mobilità li qed nuffaċċjaw: mhux biss daww ta' Għawdex imma f'kull rokna tal-gżejjer Maltin.

Jiena enfasizzajt repetutament li s-soluzzjoni għall-problemi tagħna ta' mobilità qegħdin filli nirrispettaw u nimxu mal-Pjan Nazzjonali għat-Trasport 2025 li kien approvat għal Malta fl-2016. Is-silta segwenti li haadt minn dan il-pjan tispjega b'mod ċar dak kollu li hemm hażin fl-ippjanar tat-trasport f'Malta:

"Improve integrated and long-term strategic planning and design: This objective has been defined since historically, it can be seen from experience that the approach to transport planning and policy in Malta has generally been more short-term (4-5 years) in nature. The lack of importance given to long-term planning means that a long-term integrated plan based on solid analysis with clear objectives and targets is

Is-soluzzjoni biex innaqqsu l-ħin tal-ivvjaġġar bejn Tas-Sliema u Marsamxett inkella biex naqsmu min-naħa għall-oħra tal-Port il-Kbir hi li nagħmlu użu aħjar tat-trasport bil-baħar u mhux mini taht qiegħ il-baħar

lacking. This has resulted in the lack of strategic direction and the inherent inability to address difficult issues such as private vehicle restraint.

There is a strong reluctance for Maltese society to change but this is in contrast with the need for communal actions to address the traffic problems existing now and in the future. This results in the Maltese traveller expecting that everyone else will change their travel habits so that they can continue to drive their car." (pagna 88 tal-Pjan Nazzjonali tat-Trasport 2025)

Ħallejtha apposta fl-original għax naħseb li tintfiehmingħajr ħtieġa ta' traduzzjoni. Fi ftit kliem din is-silta tghidilna li ma nistgħux nibqgħu nippjanaw

mil-lum għal għada. Hemm ħtieġa li nħarsu fit-tul. In-nuqqas li nagħmlu dan fisser li bqajna ma indirizzajniex id-dipendenza tagħna fuq il-karożzi. Għax is-socjetà Maltija tibza' mill-bidla: tippretendi li kulhadd jibdel id-drawwiet tiegħu biex hu (jew hi) jkun jista' jibqa' jsuq il-karożza!

Malta u Għawdex għandhom problema tat-trasport komuni. Problema deskritta minn kelma waħda: karożza. Is-soluzzjoni għal din il-problema tirrikjedi alternattivi għall-karożza: il-mina mhix waħda minn dawn is-soluzzjonijiet. Fil-mument li nkunu lesti li naqtgħu d-dipendenza tagħna fuq il-karożza, il-problema tissolva b'faċilità.

Malta u Għawdex għandhom problema tat-trasport komuni. Problema deskritta minn kelma waħda: karożza. Is-soluzzjoni għal din il-problema tirrikjedi alternattivi għall-karożza: il-mina mhix waħda

Riforma Kostituzzjonali

JOE ELLIS

Fil-21 ta' Novembru li għadda, permezz ta' stqarrija, sirna nafu illi l-President tar-Repubblika kienet ser tlaqqa' għall-ewwel darba dak li ssejjah steering committee sabiex jipprepara l-proċess ta' riforma kostituzzjonali. F'din l-istqarrija, sirna wkoll nafu għal ewwel darba illi l-membri ta' dan il-kumitat huma l-Ministru tal-Gustizzja Owen Bonnici, is-Segretarja Parlamentari għar-Riformi u s-Simplifikazzjoni Amministrattiva Julia Farrugia u l-eks deputat Prim Ministru Louis Grech għall-Partit Laburista u s-shadow minister għal Għawdex Chris Said, l-eks deputat prim ministru u eks kummissarju Ewropew Tonio Borg u l-assistenti lettur universitarja fil-Fakultà tas-Social Well Being Amy Camilleri Zahra.

Il-kwistjoni ta' riforma kostituzzjonali ilha titfaċċa minn żmien għal żmien. Xi kultant ikun hawn fervur kbir għaliha imma dan il-fervur ma jdumx ma jorqod. Fl-2013 il-Partit Laburista kien wiegħed fost hafna wegħdiet oħra li ser iniedi Konvenzjoni Kostituzzjonali mingħajr ma jgħid eżattament x'kellu f'moħħu. Din il-Konvenzjoni qatt ma rat id-dawl tax-xemx għalkemm matul is-snin, u anke fl-aħħar legiżlatura, saru riformi kostituzzjonali,

xi whud minnhom ta' portata sinjifikanti, bħalma kienet ir-riforma timida tal-mod kif tinhatar il-gudikatura.

Nibda biex ngħid illi jien m'niex minn dawm illi nemmen illi għandna bżonn narmu l-Kostituzzjoni li għandna u nibdluha totalment. Naħseb illi fil-55 sena kemm ilna stat sovrani, il-Kostituzzjoni li għandna qdietna sodisfaċentament għalkemm ovvjament dejjem hemm lok ta' titjib u aġġornament. U fil-fatt matul is-snin saru bosta emendi, l-ewwel fl-1974 meta Malta saret repubblika u mbagħad fl-1987 sabiex jiġi żgurat illi r-riżultat elettorali tal-1981 ma jirrepetix ruħu. F'dawn l-aħħar 30 sena kien hemm bosta emendi kostituzzjonali oħra.

U kien hemm ukoll bosta attentati sabiex issir riforma aktar wiesgħa tal-Kostituzzjoni li fallew. Il-President Ġorġ Abela kemm-il darba sahaq fuq il-htieġa li ssir riforma komprensiva tal-Kostituzzjoni imma l-isforzi tiegħu ma jidhrixx illi taw riżultat għax ma ttiehdet l-ebda inizjattiva fir-rigward. L-aħħar attentat serju kien fil-11-il Legiżlatura meta f'Julju 2008, inhatar Kumitat Magħżul tal-Kamra sabiex tissaħħal id-Demokrazija li kien magħmul minn tliet membri u tliet sostituti għal kull naħa. Dan il-Kumitat għamel hafna xogħol utli u barra li bena fuq il-hidma tal-Kumitat Magħżul dwar l-Emendi Kostituzzjonali ta' bejn l-1987 u l-1989, ir-rapport tal-Kummissjoni Galdes dwar il-finanzjament tal-partiti u r-rapport Gonzi dwar is-sistema elettorali, nieda żewġ rapporti interim li fihom hafna x'tixtarr.

Kif sostnejt drabi oħra, hija hasra kbira illi l-hidma ta' dan il-Kumitat kellha tiegħa meta l-Oppożizzjoni ta' dak iż-żmien habta u sabta ddecidiet li tibbojkottjah fuq kwistjoni relattivament trivjali li ma kellha

x'taqsam xejn. Ma jidhrixx illi Joseph Muscat li kien għadu kemm gie kkonsagrat mexxej tal-Partit Laburista jista' jiftahar illi għolla l-kredenzjali demokratiċi tiegħu b'din id-deċiżjoni. Għaddew 10 snin u ma sar l-ebda attentat iehor ta' riforma komprensiva tal-Kostituzzjoni għalkemm kien hemm xi tibdil ad hoc kif diġà għidt.

Wiehed ma jistax ma jikkunstrastax il-mod kif saru l-affarijiet dak inhar u kif qed isiru llum. Fl-2008, il-Prim Ministru Gonzi ppropona mozzjoni sabiex jinhatar dan il-kumitat magħżul, liema mozzjoni giet approvata unanimament. Il-kumitat magħżul hadem bi trasparenza kbira u anke għamel laqgħat pubbliċi sabiex min wera interess seta' jesprimi hsibijietu.

Illum l-affarijiet qegħdin isiru kważi bil-ħabi għax hliel għal din l-istqarrija presidenzjali, f'tit li xejn nafu dwar il-hidma ta' dan il-kumitat. L-anqas biss nafu x'inhuma t-termini ta' referenza ta' dan il-kumitat, dejjem jekk għandu. Haġa oħra li tistona hi illi mhux il-Parlament kollu hu rappreżentat f'dan il-Kumitat. Hija tassew hasra illi l-President tar-Repubblika aċċettat illi tippresjedi kumitat li ma jirrapprezentax l-ilhna kollha li hemm fil-parlament. Il-President għandha rwol istituzzjonali naturali illi tghaqqad lin-nazzjon u b'din il-mossa mhijiex ċertament tkun fidila għal din il-vokazzjoni. U ċertament dan ir-rwol jinkludi s-salvagardja tal-minoranzi, zgħar kemm huma zgħar.

Wiehed irid jistaqsi wkoll għaliex inħasset il-htieġa illi dan il-kumitat ikun ippresjedut mill-President tar-Repubblika. Meta żgur waħda mill-oġġettivi tar-riforma kostituzzjonali għandu jkun definizzjoni aktar preċiża tar-rwol tal-president

tar-Repubblika u possibilmement tishih tal-poteri tiegħu, il-fatt illi dan il-kumitat hu ppresjedut mill-istess president jista' johlloq diffikultajiet. Barra mill-fatt illi t-terminu tal-President attwali dalwaqt jiskadi u wiehed irid jara x'ser jiġri meta jinhatar president gdid. Fl-opinjoni tiegħi kien ikun ferm aħjar li reġa' nhatar Kumitat Magħżul tal-Kamra li setgħa jsaħħal l-hidma tiegħu billi jinkariga kumitat ta' għorrief fosthom eks presidenti, eks politiċi, eks gudikanti u akkademiċi sabiex jagħmlu r-rakkomandazzjonijiet tagħhom.

Il-Prim Ministru Muscat qal riċentement illi dan il-Kumitat irid jistudja kif l-aħjar jimplementa r-rakkomandazzjonijiet tal-Kummissjoni ta' Venezja dwar l-istruttura demokratika f'pajjiżna. Dan ifisser illi t-terms of reference ta' dan il-kumitat immedjatament twessgħu b'mod sinifikanti. Il-Kummissjoni ta' Venezja hu organu tal-Kunsill tal-Ewropa illi ufficjalment hu msejjah Kummissjoni Ewropea għad-Demokrazija permezz tal-Liġi. Ix-xahar l-iehor din il-Kummissjoni harget rapport ta' 29 paġna li hu intitolat "Opinjoni dwar arrangamenti kostituzzjonali u s-separazzjoni tal-poteri u l-indipendenza tal-gudikatura u l-infurzar tal-liġi."

Dan ir-rapport isemmi bosta affarijiet li ilna nafu dwarhom imma li hadd ma kellu r-rieda illi jindirizzahom. M'għandna bżonn l-ebda Kummissjoni ta' Venezja biex insiru nafu illi f'pajjiżna, il-Prim Ministru jgawdi minn poter assolut. Jiddependi ferm kif il-Prim Ministru jagħżel illi jeżercita dan il-poter imma xejn ma jzommu milli barra l-poteri kostituzzjonali tiegħu illi jinnomina u jkeċċi l-ministru, effettivament, jahtar il-President tar-Repubblika kif ukoll il-karigi Ewropej fost affarijiet oħra.

Lanqas m'għandna bżonn il-Kummissjoni ta' Venezja sabiex inkunu nafu illi l-mod kif tinhatar il-gudikatura mhuwiex sodisfaċenti minkejja r-riformi modesti li saru f'tit illi. U kulhadd jaf illi l-Avukat Ġenerali jilbes wisq kpiepel u r-rwol tiegħu ta' prosekutur pubbliku għandu jiġi separat minn dak ta' Avukat tal-Gvern.

U lanqas trid tkun Salamun biex tikkonkludi illi l-prattika ta' dan il-Gvern illi jzomm l-onorarju tal-parlamentari ridikolożament baxx fil-waqt illi jipprema l-backbenchers tiegħu b'inkarigi governattivi super remunerati barra li huwa fil-maġġorparti inkostituzzjonali u llegali, hu theddida serja għad-demokrazija parlamentari tagħna. Din il-prattika deplorevoli qiegħda timmina serjament id-demokrazija parlamentari f'pajjiżna imma donnu f'tit huma inkwetati b'dan il-fatt. Pajjiż li jdaħħal eluf fis-servizz pubbliku anke jekk verament ma hemmx htieġa għalihom jista' ċertament ikollu parlamentari dedikati totalment għall-hidma tagħhom u mhux iridu jaraw imnejn ser jaqilgħu l-hobza ta' kuljum. Dejjem jekk irridu parlament li jagħmel xogħlu sew u jzomm il-Gvern tal-għnata responsabbli għal għemilu.

Filwaqt illi għandi riservi kbar bil-mod kif qed jiżvolgi dan l-aħħar attentat ta' riforma komprensiva tal-Kostituzzjoni, ma nistax ma nawgurax illi minn dan l-attentat ikun hemm riżultat tajjeb għad-demokrazija tagħna. Dejjem hemm lok ta' tishih tas-sistema demokratika tagħna u għalkemm bħala poplu ngawdu hafna aktar libertajiet mill-maġġorparti tan-nies f'din il-pjaneta, xorta s-sistema politika tagħna għad fiha wisq prattiċi illiberali u anke fewdali. Nistennu u nittamaw.

ellisjoseph@gmail.com

Nibnu fuq is-suċċessi miksuba

OWEN BONNICI

Naqbel perfettament mal-messaġġ għas-Sena l-Ġdida

tal-Prim Ministru: is-sena l-ġdida se tkun ahjar mis-sena li giet fi tmiemha. Ahjar għall-familji. Ahjar għan-negozji. Ahjar għal pajjiżna.

Se tkun sena ahjar għal kull settur li fl-ahhar mill-ahhar jaffettwa l-hajja tas-soċjetà, għax kull settur jaffettwa b'mod dirett, jew indirett, il-hajja tagħna lkoll. Din is-sena l-Gvern se jkompli jibni fuq is-suċċessi miksuba fl-ahhar snin ta' amministrazzjoni minn Gvern Laburista, se jkompli jsaħħaħ, itejjeb il-qagħda tal-Maltin u l-Għawdxin. Nikkwota lill-Prim Ministru: "ikun hemm min jahseb li b'ekonomija miexja daqstant b'saħħitha, b'xogħol li qed jiżdied tant malajr, li l-affarijiet li saħansitra jmorru ahjar, mhux possibbli." Imma bil-ħidma tagħna, magħqudin flimkien, iva, hemm hafna aktar li nistgħu nwettqu flimkien. Irridu nkomplu nistinkaw bla heda, hekk kif għamilna f'dawn l-ahhar snin li matulhom tajna direzzjoni lil pajjiżna – bir-riżultati ċari li qed immissu b'idejna. Aktar minn hekk, b'riżultati li qed ifaħħruna fuqhom il-barranin.

Hadit gost li l-Prim Ministru tkellem dwar il-kisbiet li wettaqna fis-setturi rispettivi li kollha jwasslu għal stampa tajba ferm

tar-riżultati li qed jinkisbu – għall-ġid mhux biss tal-pajjiż, imma wkoll tal-poplu Malti.

Wara sena brillanti tal-Belt Valletta bħala l-Belt Kulturali Ewropea – li mingħajr tlaqliq ngħid li matulha eċċellajna f'dak li pprezentajna quddiem il-poplu Malti u wkoll il-barranin – din is-sena se nkomplu nibnu fuq dan is-settur bil-holqien ta' Agenzija Kulturali halli tkompli għaddejja bix-xogħol li rajna mwettaq tajjeb ferm għall-Valletta 2018. L-agenzija għandha tfassal u wkoll timplimenta pjan kulturali għall-Belt Valletta, u wkoll tiżviluppa programm flimkien ma' organizzazzjonijiet kulturali ohra.

Din l-agenzija diġà giet fdata biex tmexxi l-applikazzjoni ta' pajjiżna halli t-titlu prestigġjuż ta' Kapitali Kulturali Ewropea jerga' jigi fostna fis-sena 2031. Meta tkellem dwar dan, il-Prim Ministru qal li jemmen – u naqbel miegħu – li Għawdex għandha

tkun nominata biex fis-sena msemmija tkun il-Belt Kulturali Ewropea. Din tkun opportunità kbira biex Għawdex titpoġġa fuq nett tal-aġenda b'investiment maġġuri fl-infrastruttura u l-kultura.

Naqbel ferm li hekk kif bdilna l-kapitali Maltija minn belt mitluqa u abbandunata għal centru kummerċjali u kulturali ħaj, nistgħu wkoll nibdlu lil Għawdex bl-istess mod.

Dan huwa kollu riżultat tal-legat ta' Valletta 2018. Dejjem nenfasizza li inutli li ahna ngawdu l-wirt kulturali rikk u uniku li mogħnija bihom dawn il-gzejjer, jekk ma nippreservawx, jekk ma nħarsux, jekk ma nħallux dak li għandna għall-generazzjonijiet futuri.

Hadit gost bil-messaġġ tal-Prim Ministru għaliex semma, fost xogħol kbir iehor li qed isir fil-qasam tal-infrastruttura, l-infrastruttura kulturali. U dan huwa importanti ferm, speċjalment meta wiehed jara li b'mod konkret, il-kultura saret waħda mill-pilastri importanti bħala kontributur maġġuri għall-ekonomija ta' pajjiżna.

Il-fatt li l-Prim Ministru għażel il-MUŻA bħala sfond għall-messaġġ tiegħu għas-sena l-ġdida hija stqarrija b'saħħitha minnha nnifisha. Hawn ukoll hemm il-holqa mal-legat li rridu nħallu warajna fil-qasam kulturali – minn bini li għadda minn fażijiet differenti se nħallu mużew tal-arti dehen mhux biss għal dak li huwa esponent fih – grazzi għall-artisti abbi Maltin u Għawdxin – imma qed

Il-fatt li l-Prim Ministru għażel il-MUŻA bħala sfond għall-messaġġ tiegħu għas-sena l-ġdida hija stqarrija b'saħħitha minnha nnifisha

nolqtu lill-generazzjoni żagħżuġha bil-mod kif ix-xogħol f'dan il-mużew huwa pprezentat, bl-ahhar teknoloġija f'dan il-qasam u bi preżentazzjoni li hija aġġornata għaž-żminijiet tal-lum.

Fil-messaġġ tiegħu l-Prim Ministru fakkar li fl-2017 il-poplu Malti ta mandat ċar lil dan il-Gvern biex ikun jista' jintroduċi azzjoni pożittiva biex naraw li jkollna aktar nisa fl-ogħla istituzzjoni tal-pajjiż, il-Parlament. Fil-bidu tas-sena se nibdew b'konsultazzjoni biex dan jitwettaq. Naqbel ma' dak li qal il-Prim Ministru li dan huwa suġġett kontroversjali u li hemm hafna opinjonijiet – iżda ilna nistennew wisq u qatt ma sar xejn. Issa huwa l-waqt. Irridu niddiskutu ma' kulhadd, flimkien mal-Oppożizzjoni u niddiskutu mhux jekk il-mandat tal-poplu hux se jitwettaq, iżda kif se jitwettaq.

Bl-istess mod irridu niddiskutu ma' kulhadd, fuq kollox mal-Oppożizzjoni biex nimxu fil-Konvenzjoni Kostituzzjonali, biex inkomplu bil-bidliet

suggeriti f'Malta u barra, u jkollna Kostituzzjoni ġdida għal Malta.

Dan iwassalni għall-qasam tal-gustizzja. Qasam li wkoll rajna tibdil kbir fih – u din is-sena se jkun hemm aktar – biex kemm il-professjonisti u wkoll il-klijenti tal-qrati tagħna jkompli jkollhom esperjenza tajba meta jużaw is-servizzi tal-qrati. Fil-qasam tal-gustizzja se nkomplu nibnu fuq dak li wettaqna f'dawn l-ahhar snin biex dejjem u b'kull mod possibbli, għax ahna verament hekk nemmnu, f'pajjiżna jsaltnu bil-fatti s-saltna tad-dritt u d-demokrazija.

Ovvjament fadal sfidi x'jingħelbu. Għamilna hafna, iżda fadlilna hafna x'nagħmlu flimkien.

Nagħlaq bl-istess hsieb tal-Prim Ministru. Ir-riżultati miksuba huma mertu tagħna lkoll, kull persuna li hija pożittiva, li taħdem u li thobb lil pajjiżna. Dan huwa l-ispirtu li qed jagħmel lil pajjiżna l-aqwa fl-Ewropa, u jien ukoll nemmen li nistgħu nsiru l-ghira tad-dinja.

Naqbel ferm li hekk kif bdilna l-kapitali Maltija minn belt mitluqa u abbandunata għal centru kummerċjali u kulturali ħaj, nistgħu wkoll nibdlu lil Għawdex bl-istess mod

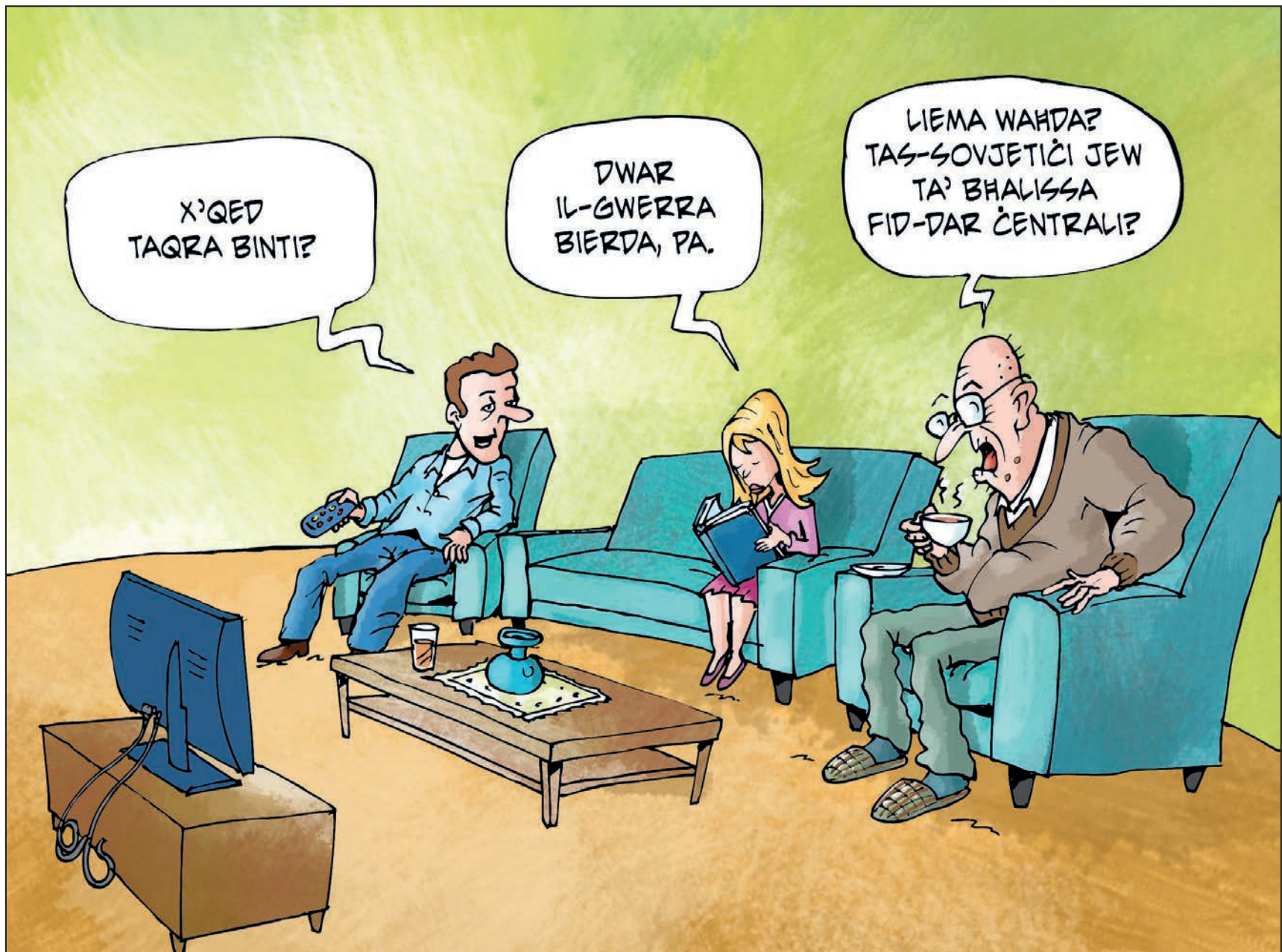
Editorjal

Editor: Albert Gauci Cunningham

ILLUM, MEDIATODAY LTD, VJAL IR-RIHAN, SAN ĠWANN SĠN 9016

Tel: (356) 21 382741-3, 21 382745-6 • Fax: (356) 21 385075

Ittri u Kummenti, lmejl: illum@mediatoday.com.mt

Delia u l-futur tal-PN...

IL-PARTIT Nazzjonalista huwa l-Partit fl-Oppożizzjoni u partit fl-oppożizzjoni, f'pajjiż normali, rari jkun fiċ-ċentru tal-attenzjoni politika u f'nofs urugani politiċi kważi l-hin kollu. Imma kif iħobb jgħid Adrian Delia, dan mhux pajjiż normali.

B'allegazzjonijiet gravi, anke jekk s'issa mhux issostanzjati b'ċertezza, ta' korruzzjoni, hasil ta' flus u kommissjonijiet fuq in-naħa tal-Gvern u b'bizibillu ta' kwistjonijiet ambjentali, dan il-pajjiż minflok, xorta qed jiddiskuti lill-Oppożizzjoni u allegazzjonijiet daqstant gravi ta' vjolenza domestika.

Adrian Delia jehtieg jiehdu kont tas-sitwazzjoni fil-partit li jmexxi. La jmexxih hu, huwa hu li l-ewwel u qabel kolloxx irid jara illi l-partit jirrikonċilja. Is-sitwazzjoni kif inhi bħalissa hija sempliciment mhux sostenibbli għall-partit.

Ma jistax ikkollok akkużi ta' dik il-gravità u ma jkolloxx diskussjoni interna. Kif jista'

jkun li jkollok il-Kap ta' partit iffaċċjat b'allegazzjonijiet serji mahlufin quddiem il-Qorti u ma jkolloxx imqar diskussjoni matura illi fiha l-elementi kollha tal-partit ikunu infurmati u aġġornati, dwar il-fatti, dwar il-pożizzjoni li se jiehdu l-Kap tal-partit u dwar il-pożizzjoni li għandhom jiehdu huma, pubblikament.

Il-problema fil-PN, u issa qed tohroġ ċar, hija n-nuqqas ta' fiduċja. Iz-żewġ fażżjonijiet issa bdew irabbu l-għeruq u donnu kiber sew is-suspett bejn persuni differenti fil-partit. Dawk ma jafdawx lill-oħrajn u l-oħrajn ma jafdawx lil dawk. Dan mhuwiex ambjent san u wiehed illi fih se tinholq diskussjoni serja li twassal biex il-PN jopponi u jipproponi.

Dan huwa ambjent illi fih, kif qaltilna persuna li hija Deputata u sors tal-gazzetta ILLUM, qed isiru laqgħat 'sigrieti' u telefonati biex Delia jitneħħa minn postu. Dan huwa ambjent illi fih, ftit biss Deputati tkellmu favur il-Kap tal-partit, b'bosta jibqgħu

fis-silenzju, ma jridux ifuħu u lanqas jintnu, la kontra l-Kap però lanqas favur tiegħu.

U dan allura, lil hinn mill-allegazzjonijiet li jridu jkunu miċħudin jew ikkonfermati mill-Qorti, huwa każ iehor mal-hafna oħrajn fl-aħħar sena illi fih il-PN deher diżorganizzat, mhux ippreparat u mhux magħqud wara l-Kap tiegħu stess.

Ahna nifhemu li hemm nies; deputati, persuni fil-midja, strateġisti u anke attivisti li b'Delia ma jridux jafu. Imma, xogħol il-Kap u tat-tim madwaru mhuwiex li jaqta' qalbu u jarmi mijiet jew eluf ta' nies fil-ġenb. Xogħol il-Kap u l-istrateġisti tiegħu (jekk għandu) huwa li jaraw kif se jsibu nofs triq ma' din is-sezzjoni u kif se jinvolvu lil kulhadd fil-partit u kif se jikkomunikaw id-deċiżjonijiet, l-istrateġija u t-triq 'il quddiem fuq diversi temi u kwistjonijiet.

Din id-diskussjoni mhux qed issir fil-PN u jidher li iktar kemm jgħaddu granet, iktar Delia u n-nies ta'

madwaru qed jibnu hitan u aktar kemm se jibnu hitan aktar se jagħmlu żbalji u inqas se jikkonsultaw.

Bir-rispett kollu, messagġi fuq il-Facebook mhux se jgħibu l-bidla mehtieġa u lanqas l-ivvittimizzar. Sabih li Delia jaħfer lil min qed jagħmillu l-hsara kif qal li għamel il-Partit Laburista qabel l-2013, imma l-Partit Laburista telaq jigr biex jirbah. Ma qagħadx f'kantuniera jibki xortih u jitlob lil Alla jagħtih d-don tal-mahfra.

Bħalissa d-Dar Ċentrali missha mimlija attivita'; laqgħat, diskussjonijiet u deċiżjonijiet dwar il-futur tal-partit. Missu bħalissa d-Dar Ċentrali mimlija strateġisti qed jippajanaw x'għandu jgħid Delia llum, min se jirrepeti dak li qed jgħid, kif il-grupp parlamentari se jsostni dak li qed jgħid u kif dan se jiekol mill-voti tal-Partit Laburista.

Minflok għandna sitwazzjoni ta' partit mgħerreq bil-kontroversja, Dar Ċentrali vojta, litteralment min-nies u

metaforikament mill-ideat u Kap li qed jiġġieled biex isalva sa Mejju b'sondagġi juru lill-PN bi ftit inqas minn 20% taht il-Partit Laburista, jew distakk ta' madwar 64,000 vot favur il-Partit Laburista (kull punt percentwal jirrappreżenta madwar 3,200 vot).

Bl-Ingliz ngħidu 'something has got to give', jiġifieri xi hadd irid jieqaf u jċedi biċċa. Jew hekk jew il-PN se jkompli jegħreq. Xi hadd irid iqum fil-Partit Nazzjonalista u jgħid 'daqshekk għied' 'daqshekk għeriqna'.

Min se jqum u jsalva lill-Partit Nazzjonalista minn dan il-perjodu mudlam li jinsab fih? Min se jqum u jibda l-proċess ta' diskussjoni u djalogu?

Is-silenzju tal-oghla uffiċjali tal-PN f'dan il-mument kruċjali jtkellem u jgħajjat hafna. Il-fatt li s-Segretarju Ġenerali tal-PN u Viċi Kap ma qalu xejn fil-pubbliku jfisser hafna.

Ifisser li l-PN mhux qed jiffunzjona. Min se jara li dan isehh? Min?

Qalbi

Sharon
Calleja

Ghalkemm kultant l-opposti jattiraw lil xulxin, jiena u Maggie konna naqblu f'kollox.

Jekk kienet tippreferi ċertu tip ta' ikel, għid lil Eric ser joghġbu l-istess... jekk xi kulur partikolari... aħdar... l-istess, jekk konna nohorgu, għid mhux ser nillatikaw żgur għax l-istess post kien ser jinżilna għasel!

Insomma, f'Maggie jiena kont sibt persuna eżatt kif dejjem xtaqt. Persuna li tifhimni. Persuna li turini li thobbn.

Maggie.

Malli kont naraha, il-kamra fejn kont inkun kienet tixghel b'dija fittizja ta' mhabba spettakolari.

Kemm kienet sabiha! Xagħar twil iswed lixx, għajnejn kbar kulur il-kafè mdardar bil-halib... xufftejn homor nar, mingħajr bżonn ta' ebda rtokk, pulita, dejjem tilbes hwejjeg li jixirqulha... insomma, Maggie għalija kienet perfetta! U xejn ma kien ser jibdel dan.

Le, xejn.

U lili qatt ma kienet issejjahli Eric. Anzi, dejjem tgħajjatli 'qalbi'.

"Qalbi, x'ser nagħmlu għall-aħħar tas-sena?" staqsietni b'dawk l-għajnejn kbar u sbieħ, hekk kif konna qegħdin niehdu kafè f'hanut prestigġjuż li konna nħobbu niffrekwentaw flimkien.

"Ma nafx għadni... lanqas hsibt!" weġibtha, nomghod pastina żgħira li kien tana tal-hanut fuq il-plattina maġenb il-kikkra tal-kafè mmerraq u miżgħud bir-ragħwa.

"Tridx immorru l-opera?" staqsietni, iżzomm il-kikkra tagħha f'idejha, għadha mhux mittiefsa.

"Hux opera...immorru nixorbu xarba... niżfnu żifna..." weġibtha mingħajr tlaqliq.

Ohroġ il-ghageb, kont inhossni komdu nkellimha fuq kollox.

Imma donnu dakinhar kellha tkun l-ewwel darba li jiena u Maggie ma kellniex naqblu.

"Qalbi... inti bis-serjetà?"

Nixorbu? U trid issuq lura lejn id-dar? Min jaf kemm ser ikun hawn roadblocks tal-pulizija?"

"U ejja, Maggie...issa ngħidlek jien f'liema bar immorru nixorbu u ngħaddik minn triq imwarra fejn kważi hadd ma jaf biha!" kważi stagħgibt.

Nghidilhom il-verità, il-hsieb

li mmur ningħalaq go sala mudlama, nisma' l-għajjat u nara kostumi esaġerati ma kienx ser ikun il-gost u pjaċir tiegħi kif kelli ngħaddi l-bidu tas-sena l-ġdida. Halliha li fil-Milied, kont stedint lil Maggie tiltaqa' għall-ewwel darba ma' tal-familja tiegħi... u issa hassejt li għall-ewwel tas-sena kellna niehdu naqra gost flimkien. Jiena u hi. U kont ilni f'it ma nixrob xarba sew.

Rajtha thares lejja u ma weġbitnix. Forsi ma kinitx taf x'kellha taqbad tgħidli. Jew forsi kienet qatgħet qalbha li tipperswadini sabiex immorru naraw dik l-imbierka opera li kienet twebblet biha.

"Eric..."

Hasditni.

Qatt ma kienet issejjahli b'ismi.

Harist lejha.

"Jien inhobbok tafx...allahares jigrì xi haġa"

"U xi tridu jigrì, għażiża tiegħi?" staqsejtha kważi nixraq fl-aħħar bela' kafè li kien qed jinżilli għasel.

"Qalbi..."

U dak il-hin, qabdet tixrob il-kafè bla aktar kliem.

U jumejn wara, ġara kollox eżatt kif kont ippjanajt jien.

Ilbist l-isbah qmis li kelli, ingravata kulur il-bahar imqalleb fix-xitwa, glekk u qalziet skuri, irrangajt il-frenza lura halli ma tinzix f'għajnejja, żanzant naqra fwieha tal-ksuhat li kont għadni kemm iddubbajt mingħand oħti ż-żgħira u erhejtilha bil-karoza lejn id-dar fejn kienet toqgħod Maggie.

U malli wasalt quddiem id-dar tagħha, kważi nqatagħli n-nifs bi sbuħitha! Kemm hassejtni xxurtjat dak il-hin, hekk kif rajt dik it-tbissima tagħha tirrifletti f'wiċċ perfett, imzejjen b'xagħar mgholli 'l fuq għall-okkażjoni, liebsa kowt oħxon, aħdar u taħt indunajt li kienet liebsa xi libsa għax saqajha deheru mikxufin.

Bilkemm flaħt inkellimha.

"Inhobbok, qalbi," qaltli minn bejn snienha sbieħ u bojod.

"Anke jien, Maggie," weġibtha.

U dhalna fil-karoza.

Kont għażilt bar fejn kont ilni nixtieq immur. Kien attrezzat b'mod modern, kbir u sabih, u kien imzejjen b'mod tassew eleganti għall-okkażjoni.

F'roka minnhom kellu siġra kbira tal-Milied u malli tidhol kienet tilqgħek l-atmosfera ferrihija tal-muzika li kien qed idoqq id-dj li kien hemm fuq tip ta' armatura tal-injam halli jkun jidher prominenti. Ir-riha tfuħ ta' ikel dahlet f'imnifsejja. Hawnhekk kien jiġi ffrekwentat minn nies distinti u ta' ċertu klassi. Billi jiena stess kont diġà lhaqt pozzizzjoni tajba f'ditta minnhom, kont naf ċertu nies li kienu jiġu hawn. U dejjem kont hassejt ix-xewqa li niġi.

Għamilt mossa lil Maggie u ntfajna mal-bar.

Ohroġ il-ghageb, rajt lil Maggie qisha naqra eċċitata. Donnha ma kinitx qieghda f'postha.

"Xi ġralek sbejha?" staqsejtha jien, hekk kif xtrajt flixkun vodka u bdejt inferra' fit-tazza tiegħi u tagħha.

"U le xejn... imma qieghda ninkweta minhabba li smajt fuq it-televiżjoni biex ma nixorbux u nsuqu," qaltli b'lehen baxx, bilkemm jinstema.

"U ejja Maggie. Ser tibqa' sejra biha din? Mhux diġà ddiskutejnienha? Toqgħodx tinkweta!"

U dak il-hin, ġew madwarna xi għaxart iħbieb tiegħi minn tax-xogħol u lanqas hallewni nkompli nkellimha! Billi kienu man-nisa tagħhom, daww marru jtkellmu ma' Maggie u jiena hassejtni komdu nkompli magħhom.

U flixkun iġib iehor.

U iehor.

U anke iehor.

U xrobna.

Xrobna sew.

Nghidilkom il-verità, fl-aħħar parti tas-serata, hekk kif kienu ilhom li qagħdu jghoddu l-bidu tas-sena l-ġdida xi sagħtejn jew anke aktar, ma bqajtx nara sew sal-aħħar. Donnu ċ-ċpar kien beda jtappanli l-viżta tan-nuċċali tad-ditta li kelli quddiem għajnejja.

Harist lejn Maggie u rajtha titkellem man-nisa ta' shabi u thares lejja minn taħt. Wiċċha kien donnu qed idur quddiem. "Qalbi" rajt xufftejha jghiduli bilmod. "Trid immorru?" staqsietni. Lanqas kont rajtha ġejja hdejjja!

Ghorokt f'it għajnejja u harist lejha. Ma kontx qed naraha ċara.

"Immorru ta, imma mhux issa," weġibtha, inhossni kemxejn imqareb u nħares lejn il-flixkun tal-whisky li kont qed nixrob minnu.

Daww l-imgharrqin ta' shabi kienu halltu x-xorb u kien hadni sew!

"Eric qed tinkwetani..." qaltli.

"U le, tinkweta xejn, sabiha tiegħi!" komplejt ngħidilha.

U biex inkun għidt kollox, gēbbidna sagħtejn oħra. U ngħidilkom li lil shabi kont qed narahom għoqda shiha. "Tiflaħ issuq?" staqsietni Maggie, kemxejn inkwetata hekk kif ratni qed inkaxkar saqajja sakemm wasalna hdejn il-karoza.

"U ma tafx!" weġibtha, nidhaq bija nnifsi.

Kemm kont hadt gost! Imma din li rasi kienet qieghda ddur, kienet qed iddejjaqni mhux f'it! "Qalbi," qaltli.

"U ejja."

"Tridx inċempel lil xi hadd jiġi għalina?" staqsietni.

Ma ridtx naf. Jien kont se nsuq lura. U ajma, mhux pass kien hawn jew! Lanqas li ridt ngħaddi mill-awtostrada t-twila tal-Amerika! Dhaqt wahdi b'dak il-hsieb.

Dhalna fil-karoza, qabbadtha u minn hemm u minn hawn tlaqna.

Biex inkun sinċier, ikolli nistqarr li dik it-triq li tant kont fassalt sew f'moħhi bdejt ninsa' fejn kienet qieghda, bejn habba x-xorb u l-għejja, ma bdejtx insib tarf u malli ksirt liwja partikolari, sibt ruhi fit-triq il-principali li kienet tagħti għan-naħa ta' wara tar-raħal!

U malli hriġt hassejt impatt qawwi, brejk, hadid jinkiser, hġieg jinfaka, Maggie tgħaddi minn ġol-hġieġa ta' quddiem, rasi tahbat mal-ġenb tax-xaži tal-karoza, riha ta' roti mahruqa, duħhan... dlam... xejn iżjed. U kwiet... kien hemm kwiet taqtgħu b'sikkina.

Stenbaht l-isptar.

Kienu għaddew xi hmistax minn dakinhar.

Kont għamilt xi hmistax illupjat sew.

U l-ewwel haġa li niftakar malli ftaħt għajnejja bil-mod, kien wiċċ oħti ż-żgħira thares lejja mill-ġenb, imnikkta, b'għajnejn imdemma.

"Maggie?" staqsejtha jien, b'xufftejja xotti, ngħolli kemxejn idi halli nagħmlilha mossa, imma kullimkien kien jinhass muġuġh sew.

Għamlitli le b'rasha.

"Maggie?" ergajt staqsejtha. Żgur kien hemm xi żball!

Maggie kienet għadha haġja!

Oħti qabditli idi bil-mod u għamlithieli fuq farrett kbir meħjut li kelli fuq sidri.

"Maggie hawn qieghda" qaltli bid-dmugh f'għajnejha.

"Ma nistax nifhem" weġibtha.

Imbagħad dawwart harsti lejn it-tieqa tal-kamra, rajt in-nida mżellġa mal-hġieg fuq in-naħa ta' barra, hassejt ir-rih ievenven madwar l-isptar b'mod konstanti. Ma xtaqtx inkun naf. Imma kellhom jghiduli.

"Maggie mietet l-isptar f'it wara u Eric, billi kellek bżonn trapjant urgenti tal-qalb u kien hemm hi" qalli l-professur f'it wara.

"Qalbi" bdejt ngħajjat jien fl-isptar, bid-dmugh igelben minn haddejja. "Qalbi....."

Trid issir taf lil PaulJon aktar mill-viċin?

PaulJon joffri diversi servizzi ta' gwida permezz tal-oroskopju, tfissir tal-holm, bilanċ ta' enerġija pożittiva fid-dar jew negozju tiegħek u bosta servizzi oħrajn. Biex tikseb aktar tagħrif tista' tidhol fuq il-paġna ta' Facebook ta' PaulJon Aquilina jew ċempel mit-Tnejn sas-Sibt bejn id-09.00 u d-21.00 fuq 99013600 jew 79495804. Tista' żżur is-sit www.pauljon13.com Niggrwad għal hajja aħjar. Namaste.

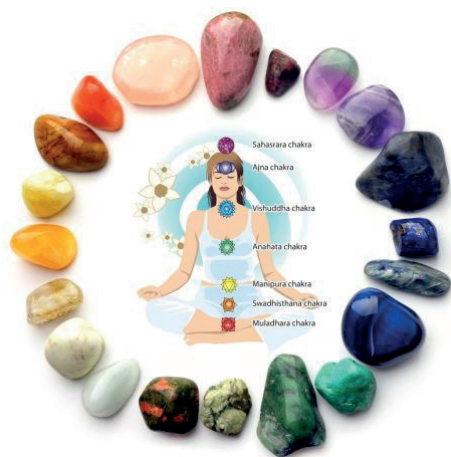
Iż-żodijaku ta' Capricorn mit-22 ta' Diċembru sad-19 ta' Jannar

Element: id-dinja
Sinjal: il-mogħża
Pjaneta: Saturn
Min ġej mill-istilla ta' Capricorn:

- huwa magħruf bħala persuna determinata, ambizzjuża u Prattika
- imur tajjeb hafna ma' min ġej mill-istilel ta' Aquarius, Aries, Sagittarius, Leo u Gemini
- imur hażin ma' min ġej mill-istilel ta' Pisces, Libra, Cancer, Virgo u Scorpio
- idejquh nies li jippretenduh u nies li ma jagħrfux kemm jistgħu jimxu magħhom
- jagħraf il-jum tat-Tlieta bħala l-jum favorit u Mejju bħala x-xahar favorit

Għal aktar informazzjoni żur is-sit www.pauljon13.com

Tixtieq tkun taf aktar dwar il-benefiċċju tal-kristalli? Ser noffru klassijiet b'informazzjoni bażika dwar kemm tista' tibbenifika mill-kristalli u kemm huma importanti fil-hajja tagħna. Għal aktar informazzjoni ċempel jew ibgħat messaggġ fuq 99013600 jew żur il-paġna ta' facebook PaulJon13 Namaste

L-ewwel oroskopju tas-sena 2019 mill-Hadd 6 ta' Jannar sas-Sibt 12 ta' Jannar

Imwassal lilkom minn PaulJon. www.pauljon13.com

Aquarius mill-20 ta' Jannar sat-18 ta' Frar
Iż-żodijaku fl-ewwel new moon tas-sena għall-istilla ta' Aquarius ser tagħraf fih kemm l-imħabba ta' madwarna mhix garantita għal dejjem u ma trid tassumi xejn għax ikun żball. Għalhekk dan in-New Moon se jerga' jagħtik ċans sabiex timmotiva l-fjamma tal-imħabba. Aghraf. Namaste
Kuluri favoriti ma' Aquarius huma dawn: oranġjo u isfar
L-aktar jum ideali għalik għal din il-ġimgħa huwa dak tas-Sibt
Id-dati li għal din il-ġimgħa huma ideali għalik: 6, 8, 10 u 11
L-istilla li se tkun aspirazzjoni għalik ġejja minn Libra
Aquarius huma magħrufin bħala persuni ta' persuni emozzjonali

Leo mit-23 ta' Lulju sat-22 ta' Awwissu
Iż-żodijaku fl-ewwel new moon tas-sena għall-istilla ta' Leo ser ikun mument ta' opportunità ta' stabbiltà. Dan ser ipoġġik f'aktar għaqda minn dak li kont u ovvjament kif dejjem txaqt li int tkun f'pożizzjoni soda aktar minn qatt qabel għall-investment li riesaq lej. Namaste
Kuluri favoriti ma' Leo huma dawn: aħmar u oranġjo
L-aktar jum ideali għalik għal din il-ġimgħa huwa dak tat-Tnejn
Id-dati li għal din il-ġimgħa huma ideali għalik: 6, 9, 10 u 12
L-istilla li se tkun aspirazzjoni għalik ġejja minn Aries
Leo huma magħrufin bħala persuni umili

Pisces mid-19 ta' Frar sal-20 ta' Marzu
Iż-żodijaku fl-ewwel new moon tas-sena għall-istilla ta' Pisces ser ikun mument ta' riflessjoni dwar eżattament fejn trid tasal minn diversi aspetti. Però l-aktar aspett importanti huwa sa fejn int se tiftaħ lilek innifsek fl-involvement tal-madwar u kemm tagħraf hiletek, Namaste
Kuluri favoriti ma' Pisces huma dawn: blu u isfar
L-aktar jum ideali għalik għal din il-ġimgħa huwa dak tat-Tlieta
Id-dati li għal din il-ġimgħa huma ideali għalik: 8, 9, 11 u 12
L-istilla li se tkun aspirazzjoni għalik ġejja minn Cancer
Pisces huma magħrufin għall-abbiltà u t-twemmin fihom infushom

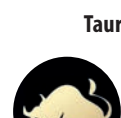
Virgo mit-23 ta' Awwissu sat-22 ta' Settembru
Iż-żodijaku fl-ewwel new moon tas-sena għall-istilla ta' Virgo ser ikun żmien ta' indikazzjoni ta' kif għandek tadatta aħjar. Trid tagħraf aktar kemm hi importanti l-imħabba li għandek. Kemm hi wkoll ta' valur u għalhekk għandek tagħraf dan il-mument. Namaste
Kuluri favoriti ma' Virgo huma dawn: kannella u isfar
L-aktar jum ideali għalik għal din il-ġimgħa huwa dak tas-Sibt
Id-dati li għal din il-ġimgħa huma ideali għalik: 8, 9, 10 u 11
L-istilla li se tkun aspirazzjoni għalik ġejja minn Scorpio
Virgo huma magħrufin li jservu ta' pont.

Aries mill-21 ta' Marzu sad-19 ta' April
Iż-żodijaku fl-ewwel new moon tas-sena għall-istilla ta' Aries ser ikun żmien opportunità sabiex trattab lilek innifsek u ovvjament ta' kif iġġib lilek innifsek. Dan huwa perijodu sabiex int tagħraf tkun aktar sensittiv ovvjament skont is-sitwazzjoni li tkun fiha. Aghraf dan il-mument. Namaste
Kuluri favoriti ma' Aries huma dawn: abjad u kannella
L-aktar jum ideali għalik għal din il-ġimgħa huwa dak tal-Erbgħa
Id-dati li għal din il-ġimgħa huma ideali għalik: 6, 8, 10 u 11
L-istilla li se tkun aspirazzjoni għalik ġejja minn Sagittarius
Aries huma magħrufin għall-attenzjoni li jagħtu

Libra mit-23 ta' Settembru sat-22 ta' Ottubru
Iż-żodijaku fl-ewwel new moon tas-sena għall-istilla ta' Libra ser ikun żmien ta' indikazzjoni ta' kif għandek tibni aktar lilek innifsek viċin dawk li joffrulek rispettt. Trid tagħraf tagħti aktar spazju għal dawn l-għezie' ta' madwarek sabiex tkun aktar magħqud għalhekk aħseb sew jekk trid tagħraf. Namaste
Kuluri favoriti ma' Libra huma dawn: aħdar u abjad
L-aktar jum ideali għalik għal din il-ġimgħa huwa dak tal-Ġimgħa
Id-dati li għal din il-ġimgħa huma ideali għalik: 6, 7, 9 u 10
L-istilla li se tkun aspirazzjoni għalik ġejja minn Taurus
Libra huma magħrufin bħala nies attivi hafna

Taurus mill-20 ta' April sal-20 ta' Mejju
Iż-żodijaku fl-ewwel new moon tas-sena għall-istilla ta' Taurus ser ikun żmien tajjeb ta' pjan ta' kif ittejjeb il-karriera tiegħek. Dan sabiex int tkun tista' tqassam u tippjana aħjar. Xi kultant irid ikun hemm għarfien ta' dak li int l-aktar għandek għal qalbek u li hu ta' importanza għal dak li hemm madwarek. Namaste
Kuluri favoriti ma' Taurus huma dawn: oranġjo u isfar
L-aktar jum ideali għalik għal din il-ġimgħa huwa dak tal-Ġimgħa
Id-dati li għal din il-ġimgħa huma ideali għalik: 8, 9, 10 u 12
L-istilla li se tkun aspirazzjoni għalik ġejja minn Pisces
Taurus huma magħrufin għall-flessibilità tagħhom

Scorpio mit-23 ta' Ottubru sat-21 ta' Novembru
Iż-żodijaku fl-ewwel new moon tas-sena għall-istilla ta' Scorpio ser ikun dak il-mument fejn f'nuqqas ta' motivazzjoni ser joffrulek spazju sabiex tkabbar l-għaqda tant meħtieġa li int għandek fin-nuqqas jerga' jibda jikkber u jissahħaħ. Namaste
Kuluri favoriti ma' Scorpio huma dawn: aħmar u vjola
L-aktar jum ideali għalik għal din il-ġimgħa huwa dak tat-Tlieta
Id-dati li għal din il-ġimgħa huma ideali għalik: 8, 9, 11 u 12
L-istilla li se tkun aspirazzjoni għalik ġejja minn Gemini
Scorpio huma magħrufin għall-indipendenza tagħhom.

Gemini mill-21 ta' Mejju sal-20 ta' Ġunju
Iż-żodijaku fl-ewwel new moon tas-sena għall-istilla ta' Gemini ser ikun mument ta' riflessjoni bejn il-passat u l-preżent. Il-karriera għall-Gemini hi sugġett importanti u mpoġġi fuq nett tal-aħenda tagħhom, għalhekk issa se tagħmel evalwazzjoni sabiex tkompli tissahħaħ fix-xhur li ġejjin. Namaste
Kuluri favoriti ma' Gemini huma dawn: isfar u oranġjo
L-aktar jum ideali għalik għal din il-ġimgħa huwa dak tat-Tnejn
Id-dati li għal din il-ġimgħa huma ideali għalik: 7, 9, 10 u 12
L-istilla li se tkun aspirazzjoni għalik ġejja minn Aquarius
Gemini huma magħrufin għall-flessibilità tagħhom.

Sagittarius mit-22 ta' Novembru sal-21 ta' Diċembru
Iż-żodijaku fl-ewwel new moon tas-sena għall-istilla ta' Sagittarius ser ikun dak il-mument fejn ser ipoġġik fil-hsieb pożittiv sabiex tqawwi lilek innifsek għal dak li int illum għandek madwarek u ma terġax tirrepeti dak li ġara fil-passat u hekk tkompli thares lejn żmien aħjar. Namaste
Kuluri favoriti ma' Sagittarius huma dawn: blu u roża
L-aktar jum ideali għalik għal din il-ġimgħa huwa dak tal-Hamis
Id-dati li għal din il-ġimgħa huma ideali għalik: 7, 9, 10 u 12
L-istilla li se tkun aspirazzjoni għalik ġejja minn Capricorn
Sagittarius huma magħrufin għall-organizzazzjoni tagħhom

Cancer mill-21 ta' Ġunju sat-22 ta' Lulju
Iż-żodijaku fl-ewwel new moon tas-sena għall-istilla ta' Cancer ser ikun il-mument ta' kuraġġ f'dak li verament tixtieq twettaq. Dan jista' jkun mument xi f'tit ikkumplikat għalik imma żgur li jekk tagħraf dan tajjeb jaf ikun żmien importanti f'dak li għandek riesaq lej. Namaste
Kuluri favoriti ma' Cancer huma dawn: isfar u blu
L-aktar jum ideali għalik għal din il-ġimgħa huwa dak tal-Hamis
Id-dati li għal din il-ġimgħa huma ideali għalik: 6, 7, 9 u 11
L-istilla li se tkun aspirazzjoni għalik ġejja minn Capricorn
Cancer huma magħrufin għall-burdata stabbli

Capricorn mit-22 ta' Diċembru sad-19 ta' Jannar
Iż-żodijaku fl-ewwel new moon tas-sena għall-istilla ta' Capricorn ser ikun f'tit ta' taqbid bejn dak li sarraft għal dak li għandek illum. Issa trid tagħmel il-pożizzjoni tiegħek waħda aktar soda. Dan ser ikun il-mument opportunità sabiex ċertu taqbid tevita u ma thallix ifxlekk aktar. Namaste
Kuluri favoriti ma' Capricorn huma dawn: vjola u aħmar
L-aktar jum ideali għalik għal din il-ġimgħa huwa dak tal-Erbgħa
Id-dati li għal din il-ġimgħa huma ideali għalik: 6, 7, 9 u 11
L-istilla li se tkun aspirazzjoni għalik ġejja minn Virgo
Capricorn huma magħrufin għall-isponjanjetà tagħhom

Illejla fuq it-TV

TVM

9:30 Valletta 10:00 Fil-Gnien Ma' Melo 10:30 Malta U Lil Hinn Minnha 12:00 News 12:15 Hadd Ghalik 3:00 Hbieb U Ghedewwa 3:45 Tele-shopping 4:00 News 4:05 Hbieb U Ghedewwa 6:00 News - Sign Languaged 6:15 Ghawdex Illum 6:45 Ninvestigaw X'Qed Nieklu 7:35 Deheb il-Karta 8:00 News Bulletin 9:00 The X Factor Malta 10:00 Headline News 10:05 The X Factor Malta 10:45 Insights 11:15 News 11:25 Sports News 11:40 Animal Diaries

TVM 2

8:45 Ahbar Tajba 9:00 Il-Quddies tal-Hadd 9:45 Minn Jum Ghal Jum 10:15 Deheb il-Karta 10:30 Awtokura 11:00 Futbol 11:30 Artna - Kultura Agrikola 12:05 Mafkar 12:15 Stili 12:45 Teledrammi - Nostalgija u Tifkiriet 1:15 Animal Diaries 1:45 Mea 2:15 Maltarti 2:30 Laparelli Sa Piano 2:45 Dot EU 3:00 Tertuqa 35 3:30 Tele-shopping 4:00 Futbol 6:00 Fil-Gnien Ma' Melo 6:30 Madagascar 7:00 Valletta 7:30 Storjografija 8:00 News - Sign Languaged 8:15 Venere 8:45 90 Minuta 9:35 Ghawdex Illum 10:05 Dissett 11:00 Dot EU 11:15 Mafkar 11:30 Knots

ONE

8:30 Paperscan 10:00 Qribeq 10:30 Tabor 11:05 Aroma Kitchen 12:10 Telebejgh 12:30 ONE News 12:35 Arani Issa 3:15 Amber: Out & About 3:30 ONE News 3:35 Country Jamboree 4:20 Pink Panther 5:00 Il-Misteru tal-Ghogol tad-Deheb 5:25 Tezori 5:35 L-Argument 7:25 Rapport tat-temp 7:30 ONE News 8:15 Ieqaf 20 Minuta 8:35 Attività Politika 9:15 Airborne 9:50 Stejjer ghal Kulhadd 10:30 Popcorn 11:00 Brussels calling 11:30 ONE News

Rete 4

8:55 Tutti per Bruno 10:00 Santa Messa 11:00 I viaggi del cuore 11:55 Anteprima Tg4 12:00 Tg4 Telegiornale 12:30 Poirot 1:35 Donnavventura 2:47 Angelica e il gran sultano 5:00 Tramonto di fuoco 6:50 Anteprima Tg4 6:55 Tg4 Telegiornale 7:32 Riassunto 8:30 Stasera Italia: Weekend 9:27 Commando 11:24 The counselor: Il procuratore

Italia 1

8:50 The Looney Tunes Show 9:40 Futurama 10:30 Una mamma per amica 12:25 Studio Aperto 1:00 Grande fratello VIP: Day Time 1:15 Sport Mediaset 2:00 Cinderella Story: Se la scarpetta calza 4:00 Wild Child 6:00 Friends 6:30 Studio Aperto 7:00 Sport Mediaset 7:30 CSI: New York 8:25 CSI: Scena del crimine 9:15 Le Iene 12:50 Pregiudizio universale

Canale 5

9:05 X-Style 9:40 Documentario 10:00 I menù di Giallo Zafferano 11:00 Le storie di Melaverde 12:00 Melaverde 1:00 Tg5 1:40 L'arca di Noè 2:00 Domenica Live 6:45 The Wall 8:00 Tg5 8:40 Paperissima Sprint 9:20 New Amsterdam 10:14 New Amsterdam 11:08 New Amsterdam 12:00 Pressing

Rai Uno

8:18 Unomattina in famiglia 9:40 Paesi che vai.. Luoghi, detti, comuni 10:30 A sua immagine 10:55 Santa Messa 11:50 A sua immagine 12:00 Recita dell'Angelus da Piazza San Pietro 12:10 A sua immagine 12:20 Linea verde 1:30 Tg1 2:00 Domenica In 5:30 Tg1 5:35 La prima volta 6:45 L'eredità 8:00 Tg1 8:35 Che tempo che fa 12:05 Speciale Tg1

Rai Due

8:45 Frigo 9:15 Tg2 Dossier 10:00 Generazione giovani 11:00 Mezzogiorno in famiglia 1:00 Tg2 Giorno 1:30 Tg2 Motori 1:40 Meteo 2 1:45 Quelli che il calcio 3:30 Quelli che il calcio 5:10 Dribbling 5:55 Tg2 L.I.S. 6:00 90esimo minuto 7:55 LOL :-) 8:30 Tg2 20:30 9:00 NCIS 9:45 S.W.A.T. 10:30 Domenica sportiva 11:45 L'altra DS

Rai Tre

8:30 Domenica Geo 10:20 Siti italiani del Patrimonio Mondiale UNESCO 10:25 Italian Beauty 11:10 TGR EstOvest 11:30 TgR RegionEuropa 12:00 Tg3 12:13 Tg3 fuori linea 12:25 TgR Mediterraneo 12:55 Tg3 L.I.S. 1:00 Il posto giusto 2:00 Tg Regione 2:09 Tg Regione meteo 2:15 Tg3 2:30 1/2 h in più 3:30 Kilimangiaro 6:55 Meteo 3 7:00 Tg3 7:30 Tg Regione 7:51 Tg Regione meteo 8:00 Blob 8:20 I dieci comandamenti 9:20 Le ragazze 11:20 Dottori in corsia: Ospedale Pediatrico Bambino Gesù

Attwali fuq Fliving kull nhar ta' Ġimgħa

ATTWALI huwa programm ta' diskussjoni dwar grajjiet kurrenti u suġġetti oħra edukattivi li jqanqlu interess fost it-telesepettaturi lokali. Attwali beda jixxandar fuq l-istazzjon Fliving f'Ottubru tas-sena 2017 u minn din l-iskeda tal-harifa qed jerga' jibda jixxandar fuq l-istess stazzjon.

Apartir Kevin Mercieca li huwa l-prezentatur u l-produttur ta' Attwali, it-tim tal-programm Attwali huwa magħmul minn Kurt Palwey li jiehu hsieb il-muntaġġ tal-filmati li jixxandru matul

il-programm u minn żmien għal żmien ġieli jagħmel xi voxpops fuq barra, kif ukoll Melvin Caruana minn Pixel Art li huwa l-fotografu uffiċjali ta' Attwali. Il-programm se jkun qed jixxandar fl-istess hin li kien qed jintwera s-sena li għaddiet jiġifieri kull nhar ta' Ġimgħa f'xandira diretta bejn is-6.00pm u s-7.30pm. Xi haġa ġdida li qed nintroduċu mill-iskeda tal-harifa fil-programm Attwali huma l-kantanti. F'kull programm se jkollna kantant jew kantanta differenti, b'dan il-mod apparti li nsebbhu l-programm

se nkunu qed nesponu t-talent lokali u nagħtu opportunità lil kantanti ġodda jidhru fuq it-televiżjoni. Infakkrum li peress li Attwali se jkun qed jixxandar f'xandira diretta intom it-telesepettaturi se jkollkom l-opportunità ċċemplu live matul il-programm.

Grazzi bħal dejjem tas-sapport tagħkom!
Facebook: Attwali
Twitter: Attwali on Fliving
Indirizz elettroniku: attwalionfliving@gmail.com

Films fiċ-ċinema

Eden Cinema

St Julian's

Tel. 23 710400

Johnny English Strikes Again (U)

14:15, 16:20, 18:45, 20:55

Bohemian Rhapsody (12A)

11:25, 14:30, 18:00, 21:00, 22:50

The Nutcracker and The Four Realms 2D (PG)

11:15, 14:00, 16:10, 18:25, 20:50

The Grinch (U)

11:35, 14:10, 16:15, 18:30, 20:35

Fantastic Beasts – The Crimes of Grindelwald (12A)

18:35, 21:15

Robin Hood (12A)

13:25, 16:00, 18:35, 21:05

Wreck It Ralph 2 (U)

11:50, 13:55, 16:15

Creed 2 (12A)

14:30, 17:50, 20:30, 23:15

Aquaman (2D)

11:15, 14:15, 17:30, 20:30, 23:30

Spider-man: Into the Spider-verse (U)

11:00, 13:30, 16:05, 18:40, 21:10

Mary Poppins Returns (U)

13:00, 15:45, 18:30, 21:15

Bumblebee (12A)

11:10, 13:35, 18:30, 23:30

Bumblebee (3D) (12A)

16:00, 21:00

Holmes and Watson (12A)

14:10, 16:20, 18:30, 20:45

Tulip Fever

14:10, 16:30, 18:40, 20:50, 23:05

Embassy Cinemas

Valletta

Tel. 21 227436, 21 245818

Mary Poppins Returns (U)

10:05, 13:00, 15:45, 18:30, 21:15

Aquaman (12A)

14:30, 17:45, 20:45

Creed 2 (12A)

10:25, 14:30, 18:00, 20:50

Bohemian Rhapsody (12A)

14:15, 17:30, 20:30

The Grinch (U)

10:00, 12:10, 14:20, 16:30, 18:40

Fantastic Beasts: The Crimes of Grindelwald (12A)

21:00

Creed 2 (12A)

10:25, 14:30, 18:00, 21:00

Bumblebee (12A)

10:35, 13:30, 16:00, 18:30, 21:00

Valletta Living History (U)

10:00, 10:45, 11:30, 12:15, 13:00, 13:45

Empire Cinemas

Bugibba

Tel. 21 581787, 21 581909

Andre Rieu's 2019 New Year's Concert

From Sydney (2D)

15:00

Bohemian Rhapsody (12A)

10:15, 15:25, 18:15, 21:10

The Grinch (U)

11:15, 13:45, 16:00, 18:30, 20:45

Creed II (12A)

10:15, 13:05, 15:45, 18:30, 21:15

Mary Poppins Returns (U)

11:00, 21:00

Aquaman 3D (12A)

21:10

Aquaman (12A)

11:00, 14:00, 18:15

Bumblebee (3D) (12A)

13:35, 16:05, 21:05

Bumblebee (12A)

10:45, 18:35

Holmes and Watson (12A)

10:55, 14:00, 16:15, 18:30, 20:45

L-aqwa films tal-2018

Carmel
Bonnici

IL-LISTA tal-aqwa 20 film tas-sena li għaddiet, skont il-preferenza u l-opinjoni tiegħi hi din. Kulhadd għandu l-gosti tiegħu u liberament tistgħu ma taqblu xejn mal-għażla li għamilt.

1. The Florida Project. Taseww issorprendejt ruhi b'dan il-film indipendenti Amerikan, dwar tifla mimlija entużjażmu u mqarba li però tingwalaha ma' ommha, mohħ ir-riħ u li lesta tagħmel kollox għall-flus. Huma jghixu fi blokk appartamenti ta' faqar fuq in-naħa l-oħra ta' triq prinċipali faċċata ta' Disney World. Id-direttur Sean Baker li diġà bbrilla qabel b'Tangerine issa ssupera lill-nnifsu.

2. Three Billboards Outside Ebbing, Missouri. Wara xi xhur tistenna għalxejn biex il-pulizija jsolvu l-każ tal-qtil ta' bintha, omm tikri tliet billboards qabel tidhol fil-belt, fejn takkuza lill-pulizija b'inkompetenza u tqajjem furur kbir. Reġgħet uriet kemm Frances McDormand hi attriċi dipendibbli u kompetenti bir-rebħ tat-tieni Oscar tal-karriera tagħha.

3. The Darkest Hour. Hawn ukoll l-attur Gary Oldman rebah l-Oscar, b'irtokk kbir fuqu bħal Winston Churchill, il-Prim Ministru Ingliż li ma riedx iċedi lil Hitler minkejja probabilita' ta' telfa fit-Tieni Gwerra Dinjija.

4. All the Money in the World. L-istorja vera tal-ħtif ta' John Paul Getty III, ġuvni ta' 16-il sena u tad-devota ommu li tistinka biex tipperswadi lill-biljunarju nannuh, Getty Snr. biex iħallas r-raham. Dan jirrifjuta. Christopher Plummer mnejjah malajr hadem din il-parti f'gimgha u rnexxielu jirbah l-Oscar

għall-parti sekondarja.

5. A Star is Born. Din il-produzzjoni hija t-tielet waħda għal fuq il-lizār ċinematografiku. Mużiċist li jghin il-karriera ta' waħda kantanta jtieha għax-xorb bil-konsegwenza li l-karriera tiegħu tmajna bil-kbir waqt li tagħha tispodi 'l fuq. Verament ibbrillaw Bradley Cooper u ssorprendejt ruhi bil-kbir bil-karizma u kapacià ta' Lady Gaga, hawn kważi mingħajr irtokk.

6. A Quiet Place. Film tal-biża' taseww sempliċi u intelligenti fl-istess hin, fejn familja jkollhom jghixu f'silenzju kważi perfett minħabba mostri aljeni għomja li jattakkaw mal-iċken hooss. Taseww affaxxinanti dan il-film kważi mingħajr djalogu.

7. The Hate U Give. Tfaġla sewda tkun xhud meta pulizija jispara u joqtol lill-ħabib tagħha tat-tfulija. Wara, ipressata minn kull naħa miċ-ċittadini tal-post, hi trid tqum fuq tagħha u tixhed il-verità. Amandla Sternberg fil-parti prinċipali hi meraviljuża.

8. Mary Poppins Returns. In-nanny perfetta, wara hafna snin, terġa' tiġi mis-shab biex tghin lit-tfal tat-tifel u oħtu issa adulti li kienet ferħet qabel, biex dawn ikunu jistgħu jgawdu s-seħer tat-tfulija nieqes minnhom. Replika divertenti tax-xogħol tal-1964.

9. Hostiles. Kaptan legġendarju li jobgħod lill-Indjani, taħt ordni stretta jkollu jwassal lil Cheyenne Chief u l-familja tiegħu fuq vjaġġ twil hafna minn territorju perikoluż. Fl-aħħar tinbet ammirazzjoni bejn dawn it-tnejn. Wara snin twal ta' kefrija fuq l-Indjani/Amerikani fuq il-lizār il-kbir, il-kuxjenza qed issa tngiġeż lil dawk li serquhom it-territorju tagħhom.

10. The Shape of Water. Fantasiya helwa u pjaċevoli dwar mara li tnaddaf f'faċilità militari sigrieta fis-snin sittin u li tiffirma relazzjoni

intima u unika ma' kreatura li tghix kemm fuq l-art u kemm fl-ilma li tinsab maqbuda u msakkra hemm gew.

Ohrajn:

- 11. Widows
- 12. Incredibles 2

- 13. Spectre
- 14. Phantom Thread
- 15. Jurassic World
- 16. Bad Times at the El Royale
- 17. American Animals
- 18. The Happy Prince
- 19. Black Panther
- 20. Mortal Engines

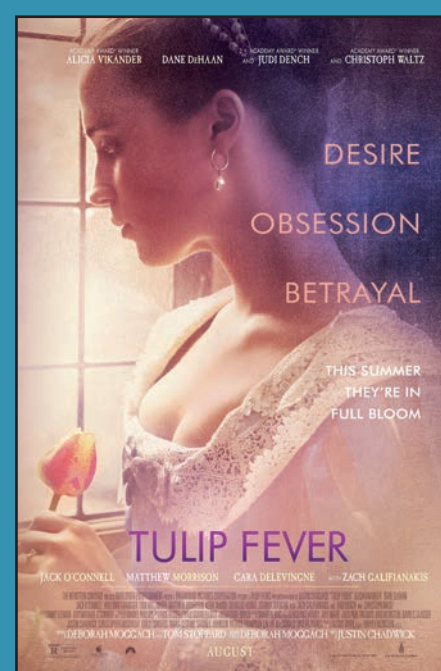

Film ġdid għal din il-gimgha

Tulip Fever huwa drammm romantiku storiku bbażat minn fuq in-novella tal-istess isem ta' Deborah Moggach. Meta xi hadd isemmi t-tulipani, il-ħsieb mill-ewwel imur fuq il-pajjiż sabiħ tal-Olanda. Infatti, dan il-film hu ambjentat f'dan il-pajjiż fis-seklu 17 matul perjodu ta' manija intensa għal dawn il-fjuri li jfuhu. Sophia Sandvoort (Vikander) hija tfaġla orfni mizzewga kontra qalbha lil Cornelis (Waltz), negozjant sinjur u influwenti, hafna akbar minnha. B'hekk, hutha l-bniet setgħu jivvjaġġaw għal New Amsterdam (li wara saret New York) fejn kien hemm zija tistennihom u hi setgħet tehles minn hajja mizerabbli ta' faqar kbir. Cornelis li hu armel bla tfal, jixtieq ikollu eredi mis-sbejha tieni mara tiegħu u anki jinkariga pittur biex ikollu ritratt ta' martu bħala tifkira.

Minn xhin tara lill-pittur Jan van Loos (DeHaan) quddiemha, hi tinkaram bis-shih warajh. B'rieda qawwija li tehles minn raġel li haditu kontra qalbha, tibda relazzjoni intensa ma' Jan u anki ddaħħal bejn il-basla u qoxritha lil waħda habiba tagħha li żewġha jbigħ it-tulipani. F'dan in-negozju, il-maħbubin jaraw triq li minnha jistgħu jistgħanaw u anki jixtru l-libertà tagħhom. Diversi kritiċi huma tal-opinjoni li Tulip Fever hu attraenti hafna għall-ghajnejn, b'fotografija eċċellenti u lussuża, però bi storja kumplessa, b'hafna tidwir u incidenti supplimentari li ma jwasslu mkien. Il-perjodu tal-ġrajja hu maqbud sewwa, bil-kostumi jiddominaw kull xena. Din hija melodramma pjuttost nostalgika li kienet ferm popolari fis-snin hamsin, speċjalment fiċ-ċinema Taljana.

Atturi Ewlenin: Alicia Vikander; Christophe Waltz; Dane DeHaan; Jack O'Connell; Holiday Grainger; Judi Dench; Tom Hollander; Zach Galifianakis.
Direttur: Justin Chadwick.
Maħruġ minn KRS Releasing.
Tul: 107 min.
Ċert. 15.

NIXTRI

PROPRJETÀ GĦALL-BEJGĦ

XOGHOL

VETTURI U PARTS

IL-PREZZIJET KOLLHA JRIDU JKUNU F'EWRO

SPORTS *illum*

'Nixtieq ngħin lil San Ġiljan bl-aħjar mod possibbli u nkompli f'din it-triq li qbadt' - Kai Dowling

minn Cristian Antony Muscat

KAI Dowling - fost l-aqwa plejers li pproduċa l-waterpolo lokali f'dawn l-aħħar snin u li fil-ġimgħat li għaddew ingħaqad b'self ma' San Ġiljan ASC minghand Sliema ASC. F'din l-intervista se nkunu qed insiru nafuh aħjar.

Kif bdiet l-imhabba tiegħek lejn il-waterpolo?

Peressli kont parti mill-familja tal-waterpolo, l-imhabba għal din il-logħba bdiet f'età ferm żgħira. Meta nara x'irnexxielhom jirbħu missieri, iz-zijiet u n-nannu tiegħi f'dan l-isport, kienet xi haġa naturali li nhobb din il-logħba. B'hekk kelli d-dmir li nkompli t-tradizzjoni tal-familja bl-aħjar mod possibbli. Il-fatt li jien imdawwar b'nies daqshekk dedikati għall-waterpolo hi xi haġa verament sabiha. Smajt u qrajt dwar diversi stejjer sbieħ dwarhom u ninsab kuntent li qed nipprattika dan l-isport.

Kemm għenek il-papa Kurt biex timbarka fuq karriera fil-waterpolo?

Missieri kien u għadu jilgħab parti importanti fil-karriera tiegħi tal-waterpolo. Fl-età ta' disa' snin hu beda jgħallimni l-affarijiet bażiċi tal-waterpolo. Kien Prattikament il-kowċ tiegħi meta bdejt nilgħab ma' Exiles. Hu għeni sabiex nizviluppa t-talenti tiegħi u ta' dan kollu niringrazzjah immens. Biex inkun għedtlek kollox, għall-bidu kien idejjaqni minhabba li kellu dixxiplina kbira fuqi iżda mbagħad indunajt li dak li kien jagħmilli kien kollu għal għid tiegħi.

B'mod partikolari kien iħarrigħi fit-teknika difensiva hekk kif kien jgħidli li dik kienet l-aqwa parti fil-waterpolo. Jien nikkonferma dan kollu għax illum il-ġurnata nilgħab u nuża hafna mit-tattiċi li tghallimt dak

iz-żmien.

Ma nixbax niringrazzja lil missieri li barra li għallimni, tani wkoll il-kunfidenza neċessarja sabiex sirt dak li jien illum. Il-pariri tiegħu nibqa' ngħożżhom għal dejjem.

X'tikkummenta fuq ir-riżorsi (pixxina) li fihom tittrenjaw u tilagħbu f'Malta?

M'hemmx dubju li r-riżorsi li jeżistu għall-klabbs tal-waterpolo huma ferm limitati. Nahseb li hemm bżonn ta' aktar investiment sabiex jiżdiedu l-pixxini f'Malta minhabba li mhux biżżejjed li titharreg għal siegħa u nofs biss. Kieku jkun hawn iktar pixxini, il-klabbs ikunu jistgħu jitrenjaw fi xhin iridu mhux ikollhom hin limitat.

X'sagrifiċċi jinvolvi li tkun plejer tal-waterpolo?

Il-waterpolo huwa sport li fih jinvolvi hafna dixxiplina. Jekk xi hadd mhux dixxiplinat ser ikun diffiċli għalih li jkompli u jlahhaq ma' dak li t-tahriġ tiegħu jirrikjedi. Fil-fatt il-waterpolo jinvolvi li tqum kmieni filgħodu qabel ix-xogħol jew l-iskola u tmur tgħum jew inkella tmur il-gym. Wara ġurnata xogħol jew skola, trid terġa' tmur titharreg filgħaxxiet fejn xi kultant trid toqgħod lura milli toħroġ ma' shabek. Xi kultant fis-sajf ikollok tissagrifika l-fatt li ssiefer għax ikollok il-logħob. Madankollu jekk tkun determinat tasal fejn tixtieq.

Kif jirnexxielek tlahhaq mat-tahriġ, l-istudju / ix-xogħol u mal-waterpolo?

Huwa importanti li tqassam hinek sew meta jkollok dawn l-affarijiet kollha. Ilni nistudja u nipprattika l-waterpolo għal hafna snin issa u meta tibda tikber tidra tlahhaq ma' dawn iż-żewġ affarijiet. Issa li dalwaqt nasal fl-aħħar sena tiegħi tal-kors universitarju li qed niehu, irrid inlahhaq

aktar u nqassamhini ferm aħjar. Kif nafu l-aħħar sena hija determinanti u waqt il-perjodu tal-eżamijiet hemm hafna stress involut. B'hekk inhobb nuża t-tahriġ bħala mod kif innaqqas dan l-istress u nderri f'tit mill-istudju u l-iskola. Jien nemmen li jekk wiehed iqassam hinu sew, jista' jkollok ġurnata mimlija bl-affarijiet tal-iskola u t-tahriġ tal-waterpolo. Fl-aħħar mill-aħħar int tista' tmur tajjeb fiż-żewġ affarijiet.

Kif tiddeskrivi l-aħħarstaguntiegħek ma' Sliema kemm għalik personali u anki bħala tim?

Jekk nikkomparaw ma' snin ohra, nahseb li għamilna titjib għax Sliema kienu hemm sal-aħħar parti tal-kampjonat. Meta ġejna fis-semifinali tal-play-offs, tlfina kontra Neptunes 2-1. Fl-istess waqt inhoss li personalment lghabt aktar taht il-kowċ Afric u nemmen li ma kienx stagun diżappuntanti għalija. Bħala tim shabi tharrgu ferm matul is-sena kollha u kienet veru hasra li ma wasalniex sal-finali.

Qbilt mas-sistema tal-play-offs?

Nahseb li l-play-offs huma xi f'tit kontroversjali. Jekk it-tim tiegħek ikun fl-ewwel

post b'margni qawwi ta' punti żgur li ma tistax taqbel magħha iżda fuq in-naħa l-oħra jekk it-tim tiegħek jinsab fit-tieni jew fit-tielet post huwa ċar li jkunu jridu l-play-offs minkejja li forsi r-riżultati matul l-istagun ma jkunux daww pozzittivi. Fil-fatt xorta għandek iċ-ċans tirbah il-kampjonat għax logħba KO tista' tbiddel kollox.

Kif qed thares lejn il-futur tiegħek fejn għadek kemm ingħaqadt ma' San Ġiljan?

Qed inħares lejn il-futur tiegħi b'lenti pozzittiva. Nixtieq ngħin lit-tim tiegħi mill-aħjar possibbli u nkompli f'din it-triq li qbadt. F'dawn l-aħħar snin San Ġiljan tjiebu ferm bħala tim u nixtieq inkompli ngħinhom itejbu l-wirjiet tagħhom. Dan it-tim għadu ġej minn serje ta' rebhiet u m'ilux rebħu wkoll il-kampjonat. Fit-tim tagħna hemm rispett kbir bejnietna b'mentalità li nahdmu bħala tim u li fl-istess hin trid tiġġieled għal postok għax xejn mhu garantit.

X'tahseb li se tkun qed thossmeta se tkun qed taffronta lil Sliema meta int tkun tiffirma parti mit-tim ta' San Ġiljan matul l-istagun li ġej?

Jien nitratta kull logħba bl-

istess mod. Meta ser inkun qed nilgħab kontra Sliema narani li qisni ser inkun qed nilgħab kontra Sirens jew Neptunes.

Tixtieq u tqis li fil-futur tissejjah mill-kowċ Karl Izzo biex imbagħad tiffirma parti mit-timnazzjonali Malti?

Bhalissa l-istudju qed joħodli hafna hin u għalhekk fil-mument huwa diffiċli. Madankollu fil-futur kollox jista' jiġri. Min jaf?

Għaddi messaġġ lil daww it-tfal u/jew żgħażaġh li bħalek jixtiequ jagħmlu karriera fil-waterpolo.

Għal daww il-plejers żgħażaġh li ser jibdedu dan l-isport, ngħidilhom biex ma jaqtgħux qalbhom. Importanti li jkomplu jitharrgu ferm u kollox jiġi waħdu. Il-waterpolo huwa sport sabiħ immens iżda hadd ma jsir perfett kif gieb u lahaq. Anke jien fl-età ta' 23 sena għadni s'issa qed nitgħallem jiġifieri jekk qed tagħmel xi żbalji, tinkwetax għax tkun għadek qed tidra ċerti mossi u tattiċi. Fl-aħħar u mhux l-inqas, il-waterpolo fih hafna dixxiplina u apparti minn hekk trid tiehu t-tahriġ u anke l-istudju bis-serjetà.

'Il-futbol jagħmilni dak li jien'

- Brenda Borg

minn Cristian Antony Muscat

BRENDA Borg - fost l-aqwa plejers li pproduċa l-futbol tan-nisa f'pajjiżna f'dawn l-aħħar snin u li b'responsabbiltà ġgħorr il-faxxa ta' captain ta' Mgarr United. Hi stess tatna d-dettalji kollha rigward il-karriera tagħha sa issa.

"Nemmen li meta nitwieldu, kull individwu jitwield b'gibda intrinsika u naturali lejn xi haġa. Il-gibda tiegħi, sa minn ċkuniti, minn dejjem kienet lejn l-isport. Ma niftakar f'ebda mument f'hajti fejn ma kontx nipprattika xi tip ta' sport - għawm, basketball, ġinnastika, atletika - il-hin liberu tiegħi hekk kont inqattgħu. U filgħaxija dejjem il-bandli, nigri u nilgħab ma' shabi. Ommi kienet ukoll għallima tal-edukazzjoni fiżika, jiġifieri m'hemm l-ebda dubju minn fejn akkwistajt l-imħabba tiegħi lejn l-isport u l-eżercizzju. Fil-primarja tista' tgħid kont daqsxejn ta' 'tomboy' - filwaqt li l-bniet kienu jpoġġu fuq iċ-ċint jitekllmu, jien dejjem nigri u nilgħab mas-subien.

Nemmen li minn hawnhekk bdiet tfegġ l-imħabba tiegħi lejn il-futbol. Ta' 11-il sena bdejt il-karriera tiegħi tal-futbol ma' Lija/Iklin. Sa dak iż-żmien il-futbol tan-nisa xorta ma kienx daqstant magħruf. L-ewwel sena tiegħi kont għamiltha mas-subien - kont niehu gost għax kont l-unika tifla fit-tim u s-subien kienu jarawni bħala sfida għalihom. Is-sena ta' wara kienu fformaw tim tan-nisa taż-żgħar. Ta' 13-il sena kont iddebuttajt mat-tim tal-kbar. Fl-istess waqt kont bdejt nipprattika l-atletika wara li kien hajjarni nibdieha l-għalliem tal-iskola li kien jorganizza l-'houses' - dawn kienu kompetizzjonijiet sportivi bejn il-klassijiet. Kont tajba hafna fil-'middle

distance'. Niftakarni kull nhar ta' Hadd preċett - filgħodu kont immur nigri tellieqa ta' tliet kilometri u wara nibqa' sejra dritt nilgħab logħba tal-kampjonat. Domt sentejn shaħ nipprattika dawn iż-żewġ sport flimkien. Qatt ma ninsa l-ġurnata meta l-kowċ tal-futbol giet tghidli li ntagħzilt għal mat-tim nazzjonali tan-nisa. Biex inkun onesta qatt ma kont hsibt fuq nazzjonal għax il-futbol kont bdejt sempliċiment għax kont niehu gost nilagħbu. Fejn kont nobsor li dan kien ser isir parti mir-rutina ta' hajti? Wara dawk is-sentejn, il-kowċ tat-tim nazzjonali kien saqsieni biex nagħzel bejn futbol u atletika, minħabba l-fatt li kont qed nittrenja żzejjed u dan ma kienx tajjeb għal ġismi. Nahseb li din kienet l-aktar deċiżjoni faċli ta' hajti.

Il-fatt li l-futbol huwa team sport minn dejjem gegħelni nhobbu aktar. Barra minnekk kont inhoss li l-futbol huwa dik il-haġa li tiddefinixxini f'hajti. Tifla tilgħab il-futbol dak iż-żmien kienet qisha xi haġa stramba u differenti. U jien hekk ridt - li nkun differenti minn haddiehor. Huwa jagħmilni dak li jien. Wara tliet snin nilgħab ma' Lija/Iklin, hassejt li ridt sfida akbar u b'hekk ingħaqadt mal-klabb tal-Imġarr. U minn dakinhar 'l hawn, qatt ma ħarist lura. Hawnhekk ma sibtx sempliċiment tim tal-futbol - sibt familja u hbieb. Issa ilni seba' snin magħhom. Bħal kwalunkwe esperjenza oħra, kellna t-tlajja u l-inzul. Izda m'hemm xejn isbaħ u akbar mis-sodisfazzjon li niehu meta nħares lura u nikkumpara minn fejn bdejna sa fejn spicċajna s'issa. Hawnhekk kien iż-żmien fejn verament tghallimt rigward il-logħba tal-futbol - kolloxx bis-saħħa tal-kowċ Raymond Vella li

kien u jibqa' l-akbar pilastru fuq xiex jien bnejt is-suċċessi tiegħi fil-karriera tal-futbol. Ma kienx biss il-kowċ, iżda wkoll l-ispirazzjoni tiegħi. L-umiltà u d-dedikazzjoni li għandu kienet taffaxxinani. Kien hemm mumenti fejn kien jemmen f'ija aktar milli jien stess nemmen f'ija nnifsi!

L-ewwel staġun tiegħi mal-Imġarr jibqa' wiehed memorabbli. Konna ġejna promossi għall-ewwel diviżjoni bħala champions u mingħajr ebda telfa. Barra minnekk, spicċajt l-istaġun bħala top scorer meta kelli biss 15-il sena. Fis-snin ta' wara, bqajna ntejbu l-logħob tagħna, bil-mira li niġġieldu għat-titlu. L-aħjar post li ksibna kien it-tielet post f'bosta snin differenti. Ta' 16-il sena rbaht għall-ewwel darba l-unur tal-plejer

tax-xahar. L-istaġun li għadda reġa' irnexxieli nikseb dan l-unur għal xaharejn konsekuttivi. Barra minn hekk, fl-aħħar staġun irnexxielna naslu għall-ewwel darba fl-istorja tal-klabb fil-finali tan-knock-out. Għalkemm tlietna bil-penalties, kienet logħba li żgur li ser tibqa' stampata go mohhi minħabba l-perseveranza u d-determinazzjoni li urejna fiha.

Matul dawn is-snin, bqajt nahdem u nistinka biex inżomm posti fit-tim nazzjonali. Grazzi għall-fiducja tal-kowċ Mark Gatt, kont ġejt mogħtija r-responsabbiltà ta' captain tal-under 16 u under 19. Ta' 16-il sena, iddebuttajt mat-tim nazzjonali tal-kbar. Kienet esperjenza indimentikabbli, għaliex fl-istess waqt

irnexxielna għall-ewwel darba fl-istorja tat-tim nikkwalifikaw għall-fażi preliminari tat-Tazza tad-Dinja tan-nisa. Hawnhekk niehu l-opportunità biex nuri l-apprezzament tiegħi lejn il-kowċ Mark Gatt u d-direttur Pierre Brincat, li emmnu f'ija u fl-abbiltajiet tiegħi sa mill-ewwel darba li nħaqadt mat-tim nazzjonali. Huwa unur kbir għaliya li niffirma parti minn din l-iskwadra u li għandi ċ-ċans li nirrappreżenta lil pajjiżi. Għalkemm il-livell huwa ferm differenti u diffiċli, is-sodisfazzjon li nhoss meta nilgħab ma' timijiet akbar huwa kbir. Issa ilni mat-tim nazzjonali tmien snin. Lgħabt f'bosta logħob u kompetizzjonijiet, li minnhom ħadt varjetà ta' esperjenzi differenti."

Mill-futbol għal suċċess fl-atletika

minn Cristian Antony Muscat

DARRAN Agius - fost l-aqwa atleti f'pajjiżna u li beda jipprattika l-isport permezz tal-futbol iżda mbagħad għażel li jibda avventura ġdida fl-atletika fejn kiseb bosta suċċessi kemm individwali kif ukoll bħala tim. Huwa tana d-dettalji kollha.

"Jiena bdejt il-karriera tiegħi tal-ġiri f'Diċembru tal-2014. Kien għal xi Frar tal-2014 meta l-kowċ tiegħi, Has Kesra kien rani f'attività soċjali tal-klabb ta' Mellieha AC u bdejt ngħidli li nilgħab il-futsal u anke kont nilgħab il-futbol mas-Sliema u mal-Melita fil-passat wara li kien avvicinani u qalli li għandi l-istruttura tiegħi ta' atleta. Xi nies oħra mill-klabb ukoll kienu heġġuni biex nibda u wara li ddeċidejt li ma nibdiex l-istaġun tal-futsal, bdejt il-programm ta' taħriġ f'Diċembru.

L-ewwel tellieqa li

għamilt kienet dik ta' Fleur-De-Lys 10K f'Diċembru stess fejn il-kowċ qalli nipprova naghmilha f'hin ta' 45 minuta biex imbagħad nibnu fuq skont kif hassni waqt it-tellieqa.

Fl-ewwel nofs tat-tellieqa qgħadt mal-pass li tani l-kowċ però hassejtni komdu u židt ftit il-pass fit-tieni parti u rnexxieli nispiċċa t-tellieqa f'hin ta' 41:51. Ftit tal-ġimgħat wara kien hemm tiġrija tal-MAAA league u mill-ewwel rnexxieli ninzel taħt l-40 minuta li hija 'milestone' tajba. Minn hemm bdejna nibnu u ili għal dawn l-aħħar erba' snin intejjeb il-hinijiet tiegħi ftit ftit u nitla' fir-rankings tal-ġiri lokali.

L-ispeċjalità tiegħi hija n-nofs maratona fejn għandi hin ta' 1:14:00 li għadni kif ksibt go Valencia fi Spanja.

Jien nikkompeti ukoll fit-3K (PB 9:36), 5K (16:09) u 10K (34:14).

Din is-sena qed nimmira

li ninzel taħt it-33:30 fit-10K, taħt is-16 fil-5K u taħt il 1:13:00 fin nofs maratona. Nixtieq ukoll li fil-futur qrib ikolli l-opportunità li nerga' nirrappreżenta lil Malta wara li kont għamilt dan fil-youth football u fil-futsal.

Bħala 'highlights' individwali tal-karriera tiegħi kienu li spiċċajt fit top 10 u t-tieni fl-age category tar-road running league 2017/2018, it-tielet post fil-Half Marathon ta' Almere ġewwa l-Olanda tal-2017 u fit-tieni post fl-2018. Rnexxieli wkoll nirbaħ diversi unuri tal-age category fi tlielaq lokali.

Dan jien kburi minnu għall-fatt li bdejt nigri ta' 33 sena u qieghed nikkompeti ma' atleti li ilhom jiġru minn mindu kienu żgħar.

Huma dawk l-unuri li hadna bħala klabb l-iktar li għandi għal qalbi fejn kont wiehed minn dawk li tajt kontribut

strumentali biex irbahna r-road running league kif ukoll ir-relay tal-istaġun 2017/18, l-aqwa tim fin-nofs maratona ta' Malta kull sena f'dawn l-aħħar tliet snin u unuri oħrajn bħala klabb fi tlielaq oħrajn lokali.

L-isbaħ esperjenzi tiegħi kienu fin-nofs maratona ta' Malta tal-2016 u l-2018 fejn kont għamilt hin hafna ahjar milli kien tani l-kowċ u anke fin-nofs maratona ta' Valencia, tellieqa fejn inkiser ir-rekord mondjali u barra li tejjibt il-PB tiegħi personali, spiċċajt fil-169 post minn 13,000 atleta f'din it-tiġrija li hija IAAF Gold rated.

L-istil ta' hajja tiegħi kien diġà wiehed sportiv ferm qabel bdejt il-ġiri u ma sibthiex daqshekk diffiċli biex nidra l-bżonnijiet li wiehed għandu jkollu biex jirnexxi f'dan l-isport inkluz il-fatt li trid tkun

dixxiplinat kemm fit-trejning kif ukoll fit-tip ta' ikel li tiekol. L-ikbar sfida tiegħi kienet li nqum hafna iktar kmieni kemm matul il-ġimgħa u anke fi tmiem il-ġimgħa li wkoll kien ifisser li kelli nidra norqod hafna iktar kmieni u nissoċjalizza inqas sakemm mhux ma' atleti oħrajn li illum huma hbieb viċin tiegħi u li għandna l-istess stil ta' hajja.

Riċentament, għamilt għall-ewwel darba t-tiġrija Mdina sa Spinola fejn rnexxieli naghmilha f'hin ta' 58:27 u b'hekk dħalt fil-'Hall of Fame' ta' din it-tellieqa l-iktar antika f'Malta fejn jien wiehed minn madwar 60 atleta li għamilnieha taħt is-siegha minn meta bdiet fl-1979. Jien temmejt it-tellieqa fil-hames post u l-ewwel fil-kategorija tal-età tiegħi minn 1500 partecipant."

'Ix-xewqa tiegħi hi li mmur nilgħab barra minn Malta' - Karla Camilleri

minn Cristian Antony Muscat

KARLA Camilleri - fost l-aqwa plejers li pproduċa l-waterplo tan-nisa f'pajjiżna f'dawn l-aħħar snin u li fl-aħħar stagun kienet strumentali biex Sliema ASC rebħu n-Knock-Out. Hija tatna d-dettalji kollha rigward il-karriera tagħha sa issa.

"Bdejt nilgħab il-waterpolo meta kelli madwar għaxar snin. Niftakar kont il-pitch ta' Marsaskala u kont qiegħda nħares lejn is-subien jitharrġu. Wara ftit il-kowċ Twanny Fenech saqsieni jekk nixtieqx ninżel nilgħab magħhom u minn dik il-gurnata 'l hawn, il-passjoni tiegħi għall-waterpolo bdiet. Fis-sena ta' wara bdejt nittrenja mat-tim tal-Exiles fejn hemmhekk kien hemm il-Kowċ Joe Sciortino li nista ngħid li minhabba fih tgħallimt hafna aspetti, mhux biss tal-waterpolo imma wkoll tal-hajja.

Hu għallimni li rrid nagħmel is-sagrifiċċji u li rrid inkun iddixxiplinata biex nirnexxi f'dan l-isport. Wara li qattajt tliet snin mat-tim tal-Exiles iddecidejt li mmur mat-tim ta' Sliema fejn hemmhekk iltqajt mal-kowċ tiegħi Mario Cachia u l-assistent tiegħu Patrick Cachia fejn huma għenuni hafna għaliex raw li għandi l-potenzjal u xtaqu li jiżvillupawh iktar milli kien, u l-kowċ Mario Cachia għadu jkompli jipprova jiżviluppah sal-gurnata tal-lum.

Jiena kuntenta hafna mat-tim ta' Sliema għaliex dan huwa l-uniku tim li għandu l-iktar esperjenza peressli hemm uħud mill-plejers li kienu jilagħbu minn qabel ma twelidt jien, kif ukoll m'aħniex biss hbieb imma kollha kemm aħna nqisu lil xulxin bħala familja. Mario Cachia huwa kowċ dedikat hafna li għandu hafna esperjenza. Huwa jipprova mhux biss jgħallimna kif nilagħbu l-waterpolo imma

kif ukoll biex ningħaqdu kollha flimkien u li hadd mhu aħjar minn hadd, ukoll li kulhadd jrid jaħdem daqs haddiehor. Nista' ngħid li minhabba fih il-livell tiegħi u ta' shabi fil-waterpolo tela' hafna u qegħdin nibqgħu naħdmu miegħu biex jgħina aktar. Mario Cachia huwa kowċ li jagħmel kollox sabiex jarana nirnexxu fl-isport.

B'unur kbir nista' ngħid li jien l-unika tfajla li rbaħt erba' knockouts wara xulxin, darba mal-Exiles u tliet darbiet ma' Sliema, kif ukoll il-leauge, il-presidents cup u l-winter league ma' Sliema. Izda dawn l-affarijiet mhumix bizzejjed għaliex il-waterpolo tan-nisa mhuwiex qiegħad jingħata importanza daqs dak tas-subien. Il-waterpolo tan-nisa qiegħed jikber bil-mod il-mod, izda sfortunatament fl-ghajn tal-pubbliku dan l-isport huwa għas-subien biss. Il-fatt li għandna kampjonat u knock-out ifisser li l-isport qed jikber izda nemmen li jista' jikber hafna aktar u jistgħu jiżdiedu hafna aktar timijiet. Jekk hemm xi tfajla qed taqra din ir-rivista u tħobb il-baħar inheggek biex tipprova dan l-isport, allavolja fil-bidu mhux ha tkun esperjenza faċli, izda xi darba jew oħra ha tirnexxi. Mhix faċli biex tlaħhaq mal-iskola u mal-isport izda jekk tipprova u vera trid tirnexxi tista' tagħmilhom it-tnejn b'naqra sagrifiċċji.

Ix-xewqa tiegħi hi li mmur nilgħab barra minn Malta, halli mhux biss isservini bħala esperjenza, imma nagħraf ukoll kemm il-livell tal-waterpolo barrani huwa totalment differenti minn dak Malti u ninżel Malta b'aktar determinazzjoni biex inkabbar l-isport u biex intellgħu l-livell Malti. Nixtieq li fil-futur ngħin lil daww kollha li jixtiequ jilagħbu dan l-isport billi ngħinhom sabiex ikollhom aktar faċilitajiet kif ukoll aktar pubblicità f'dan l-isport."

'Lest li nagħmel kull sacrificċju biex insir plejer professjonali tal-eight-ball' - Leon Azzopardi

minn Cristian Antony Muscat

LEON Azzopardi - plejer tal-oghla livell tal-eight-ball u li kiseb bosta suċċessi kemm individwali kif ukoll bħala tim kemm lokalment u anki barra minn xtutna fejn għamel għieh u unur kbir lil pajjiżna. F'din l-intervista se nkunu qed insiru nafuh ahjar.

Kif bdiet l-imhabba tiegħek lejn l-eight-ball?
Missieri u n-nannu minn dejjem kienu dilettanti ta' dan l-isport u minn ta' età żgħira bdejt niehu interess kuljum aktar mill-ġurnata ta' qabel.

Meta ssemmi l-kelma eight-ball qisek qed tghid billiard? U jekk insemmilek l-pool u l-isnooker x'differenza hemm bejniethom?
Iva, billiard u eight-ball huma żewġ kelmiet li jirreferu għall-istess logħba. Id-differenza bejn pool u snooker hija li l-isnooker jiehu hafna aktar hin biex tipprattika u tidra l-logħba.

Riċentament, int sirt champion tad-dinja tal-eight-ball. X'fisser għalik dan it-tragward?
Meta rbaht it-titlu ta' champion tal-Ewropa kienet wahda mill-aktar granet sbieħ f'ħajti. Dan għaliex irnexxieli nirbaħ wiehed mill-aktar tournaments diffiċli li nikkompetu fihom.

Kif jirnexxiulek tipprepara ruhek mentalment qabel xi logħba importanti?
Fl-opinjoni tiegħi kull logħba hija importanti u nipprepara ruhi bl-istess mod kull darba billi ngħib quddiem għajnejja lili nnifsi fejn nixtieq nasal 'il quddiem.

X'inhu l-livell tal-eight-ball f'Malta meta kkumparat ma' pajjiżi oħra?
Bħala livell tal-eight-ball ġewwa Malta, huwa wiehed għoli u tajjeb hafna.

Kemm itukom importanza l-awtoritajiet konċernati?

Fl-opinjoni tiegħi, l-importanza mingħand l-awtoritajiet konċernati huwa wiehed baxx hafna u jiddispaċini ngħid dan għaliex hawn hafna Maltin ta' livell tajjeb f'dan l-isport.

Kif jirnexxiulek tlaħhaq max-xogħol u mat-trejning?
Minhabba li nqatta' tliet kwarti tal-ġurnata x-xogħol nipprova nsib kull mument possibli wara biex nittrenja dan l-isport.

Tahseb illi l-mohħ

jilgħab parti mportanti sabiex tirnexxi f'dan l-isport?
Il-mohħ huwa l-aktar parti importanti tal-logħba. Dan għaliex trid tkun iffukat il-hin kollu u kalm hafna.

Kif qed thares lejn il-futur tiegħek f'dan l-isport?

Minn dejjem kienet holma tiegħi li nilhaq livell professjonali f'dan l-isport. Jien bniedem determinat hafna u lest li nagħmel kull sacrificċju possibli biex din il-holma ssir realtà.

Nixtieqek tghaddi l-aħħar messaġġ lil dawk

iż-żgħażaġħ illi qed jaqraw din l-intervista.
Għal dawk iż-żgħażaġħ illi qed jaqraw din l-intervista nixtieq ngħidilkom biex ma taqtgħu qalbkom qatt u emmnu li din il-holma tista' ssir realtà jekk lesti tkunu determinati u ffukati fuq dak li tridu.

'Meta tara s-sodisfazzjon li tieġu mill-futbol tir

Myles Beerman - wieġed mill-aqwa plejers li pproduċa l-futbol Malti f'dawn l-aħħar snin u li għamel isem għal pajjiżna hekk kif libes il-flokk ta' timijiet ta' fama u statura mondjali bħal Manchester City u Rangers.

MYLES Beerman twieled nhar it-13 ta' Marzu 1999 u huwa plejer internazzjonali Malti tal-futbol li bħalissa qed jilgħab b'self ma' Birkirkara FC. Beerman beda l-karriera tiegħu man-nursery ta' Mosta qabel ingħaqad ma' Floriana FC. Fis-sena 2014 fl-età ta' 15-il sena gietu opportunità unika li jmur l-Ingilterra jilgħab ma' Manchester City. Huwa kellu ċ-ċans li jittrenja ma' plejers ta' fama mondjali bħal Vincent Kompany u Kevin de Bruyne u hu stess jiddeskrivi din l-esperjenza bħala unika f'haġtu. Sentejn wara huwa gie rilaxxat minn The Citizens u eventwalment mar l-Iskozja fejn iffirma ma' Glasgow Rangers u ffirmat magħhom kuntratt ta' sentejn. Huwa ddebutta ma' dan it-tim fis-6 ta' April 2017 meta r-Rangers lagħbu f'Ibrox Park kontra Kilmarnock fejn Myles lagħab bħala difensur fuq in-naħa xellugija.

F'Jannar li għadda huwa nqas fiċ-championship Skoċċiża mat-tim ta' Queen of the South fejn lagħab magħhom għal sitt xhur. Preżentement qiegħed b'self ma' Birkirkara sal-aħħar ta' Jannar fejn imbagħad ser jerġa' jirritorna biex jilgħab ma' Rangers.

Fuq livell internazzjonali Beerman irrappreżenta lil pajjiżu f'diversi kategoriji tat-tim nazzjonali fosthom il-kampjonat Ewropew tal-UEFA ta' taht is-17-il sena li kien sar f'pajjiżna

erba' snin ilu. Hu kellu biss 15-il sena u minn dakinhar beda jidher li dan iż-żagħżuġh kellu talent kbir.

Għalih wasal ukoll il-mument li jiddebutta mat-tim nazzjonali tal-kbar meta f'Gunju tas-sena l-oħra lagħab f'partita ta' hbiberija kontra l-Ukrajna, logħba li Malta rebbet bl-iskor ta' 1-0. Għal Myles dan kien mument partikolari li jibqa' jgħorru miegħu wara tant esperjenzi li għadda minnhom minkejja l-età żagħżuġha tiegħu.

Il-mentalità tiegħu hi li dejjem għandek tistinka sabiex tilhaq il-milja tiegħek bħala plejer. M'hemmx dubju li l-futur għal dan iż-żagħżuġh jidher li ser ikun wieġed ferm pozzittiv.

Kif bdiet l-imħabba tiegħek lejn il-futbol?

Kont żgħir meta bdejt nilgħab din il-logħba tant sabiha. Missieri kien fanatiku tal-futbol u kien imur jara diversi logħob kemm lokali kif ukoll dak internazzjonali. Min-naħa tiegħi jien ukoll hriġt nixbah lil missieri minħabba li kont immur hafna ma' shabi nara l-logħob li kien ikun hemm fil-grawnd tal-Imġarr. Eventwalment dhalt man-nursery tal-Mosta u minn hemm qatt ma harist lura.

Kif komplejt tagħmel progress f'dan l-isport?

Kif għedtlek l-ewwel ingħaqad man-nursery tal-Mosta fejn hemmhekk bdejt l-ewwel esperjenzi tiegħi nilgħab u nieħu sehem f'diversi turnaments. Bl-ghajnuna ta' diversi kowċis komplejt intejeb il-hiliet tiegħi u dan kollu xprunani biex dejjem inżid l-ambizzjonijiet tiegħi li nirnexxi f'dan l-isport. Wara Mosta nqas

“Mhux faċli tgħix waħdek, 'il bogħod mill-familja jew il-ħbieb li tant huma għeżiež għalik. Iżda jien ngħid li dan kollu huwa parti mill-ħajja ta' plejer tal-futbol. Is-sagrifiċċju huwa importanti u trid tkun lest għal kollox jekk verament trid ittejjeb il-livell tiegħek. Pass sabiħ li minkejja kollox jagħtik hafna sodisfazzjon.”

ma' Floriana fejn hemmhekk ukoll sibt kowċis tajbin li tawni dak il-kuraġġ li kelli bżonn. Minn hemm bdejt ninduna li rrid nieħu l-karriera ta' plejer bis-serjetà u li ridt noħlom affarijiet sbieħ. Sa ċertu punt il-holm tiegħi sar realtà minħabba li kelli l-opportunità nilgħab fl-Ingilterra maż-żgħażaġh ta' Manchester City. Kien mument verament sabiħ għalija li minn hemm fetaħli l-bibien tal-karriera tiegħi beraħ. Wara xi żmien nilgħab l-Ingilterra mort l-Iskozja ma' Glasgow Rangers fejn hemmhekk komplejt nibni aktar esperjenzi sbieħ. Bħalissa ninsab ma' Birkirkara iżda f'Jannar ser nerġa' mmur fi Glasgow sabiex inkompli l-avventura tiegħi ma' Rangers taht il-gwida tal-kowċ Steven Gerrard.

Min-naħa l-oħra dawn għalik huma esperjenzi uniċi hux hekk?

Iva hekk hu. Esperjenzi li diffiċli tinsa bħala plejer u li mingħajr dubju l-preżent huwa wieġed mill-isbaħ għalija. S'issa kelli x-xorti nitharreg ma' plejers ta' fama mondjali bħal Vincent Kompany u Kevin de Bruyne u m'hemmx dubju li tgħallimt hafna fiż-żmien li qattajt ma' Manchester City. Dan huwa klabb professjonali u għandhom faċilitajiet mill-aqwa li jgħinu sabiex plejer jiżviluppa t-talenti tiegħu.

Xi tgħidli dwar l-esperjenza ma' Rangers?

Bla dubju din hija esperjenza oħra sabiha li qed ngħaddi minnha.

Glasgow Rangers huwa klabb ferm rinomat fl-Iskozja b'organizzazzjoni mill-aqwa u b'partitarji li jseguw lit-tim tagħhom. Ninsab kuntent li f'Jannar li ġej ser nerġa' nirritorna magħhom.

INT kellek ukoll esperjenza ma' Queen of the South. X'tgħallimt minn dik l-esperjenza?

Ifhem kienet esperjenza differenti f'kampjonat differenti bħalma hu The Championship Skoċċiż, esperjenza li tgħallimt hafna minnha u li tatni ċ-ċans navvanza bħala plejer.

Semmejt li ser terġa' tmur ma' Rangers. Hemmhekk ser issib lil Steven Gerrard bħala kowċ. Kellek iċ-ċans titkellem miegħu?

Iva, iltqajt miegħu u kellimtu fejn spjegali l-intenzjonijiet u l-għanijiet tiegħu għal dan l-istaġun. Gerrard huwa kowċ professjonali li persważ li ser imexxi lil Glasgow Rangers fid-direzzjoni t-tajba.

Bħalissa tinsab ma' Birkirkara. M'hemmx dubju li dan l-istaġun għalikom s'issa kien mimli tluġh u nżul.

Iva, veru dan li qed tgħid. Minkejja kollox dan huwa parti mil-logħba tal-futbol. Importanti li nitgħallmu mill-mument li mhux dejjem ikunu pozzittivi, nistinkaw kemm nifilhu bħala tim halli fl-aħħar mill-aħħar ingibu r-riżultati.

Xi tgħidli dwar il-kowċ Paul

“Importanti li jekk ikollhom xewqa jmorru għaliha minkejja kull ostaklu li jista' jkun hemm. Ser jigu mument fil-karriera fejn ser tħossok waħdek u ma jkollok aptit tagħmel xejn. Iżda dawn huma mument li jgħaddu.”

nduna li s-sagrificċji jkunu servew għal xi haġa'

MYLES BEERMAN

Huwa wiehded mill-aqwa plejers li pproduċa l-futbol Malti f'dawn l-aħħar snin.

Għamel isem għal pajjiżna hekk kif libes il-flokk ta' timijiet ta' fama u statura mondjali bħal Manchester City u Rangers.

Lagħab ukoll ma' Queen of South u Birkirkara.

Zammit?

Paul Zammit huwa kowċ ta' esperjenza li jahdem hafna mal-plejers fejn fost l-oħrajn jaf kif għandu jhegġiġhom psikoloġikament. Huwa kowċ ta' paċenzja kbira li jkun ippreparat dejjem għal kull logħba.

Nitkellmu issa dwar it-tim nazzjonali Malti ta' taht il-21 sena li int tiffirma parti minnu. Ma kellkomx logħob daqshekk faċli fil-grupp ta' kwalifikazzjoni però għalaqtu bit-tajjeb.

Iva, kif għedt tajjeb int ma kellniex logħob daqshekk faċli għalkemm tajjeb ngħidu li konna xi ftit żvinturati f'ċertu logħbiet fejn tlfina fl-aħħar minuti. Il-kowċ Silvio Vella kien ta' ispirazzjoni għalina l-plejers kollha sabiex imxejna 'l quddiem minkejja li xi kultant mhux dejjem gew ir-riżultati favurina. Nemmen illi fl-aħħar edizzjoni stajna ġibna aktar punti iżda l-fatt li għalaqna bit-tajjeb b'rebħa kontra l-Ungerija u dro kontra Ċipru

patta għal dan kollu.

Int li mdorri tilgħab fi grawnds barra minn xtutna xi tghidli dwar il-facilitajiet sportivi li għandha f'Malta?

Il-grawnd nazzjonali f'Ta' Qali għandu turf ta' livell għoli. Forsi grawnds oħrajn mhux daqstant ta' livell madankollu rridu naħdmu b'li għandna meta nqisu li aħna bħala pajjiż limitati fir-riżorsi tagħna. U għalhekk din mhux xi haġa li nistgħu nikkontrollawha daqshekk.

Taqbel mal-idea tal-14-il tim fil-kampjonat Premier?

Ifhem jien iktar ma jkun hemm timijiet iktar aħjar għax ikollna kampjonat sabiħ. Madankollu mbagħad sabiħ ukoll li jkollok ċertu livell f'kampjonat daqshekk kbir.

U xi tghidli dwar il-proposta li jkun hemm 11-il barrani fil-kampjonat Premier?

Ha ngħidlek jien nemmen li hawn Malta għandna talent kbir. Huwa biss jekk il-plejers żgħażaġh jemmnu fihom infushom iktar li jistgħu jaslu. Iridu jkunu huma li jistinkaw sabiex jilhqqu ċerti livelli. Dawn kapaċi jiehdu post il-plejers barranin jekk jemmnu fil-kwalitajiet tagħhom.

Xi drabi jkollna barranin li jilagħbu fil-kampjonat Premier li ma jkunux ta' xi livell partikolari. X'tikkumenta dwar dan?

Bħal kull kampjonat dejjem issib dawk il-barranin li jkunu tajbin ferm u oħrajn li mhux dejjem jilhqqu l-grad. Għalhekk hija xi haġa normali li jiġri dan.

Int ser terġa' tmur tilgħab fl-Iskożja. Allura int tghix wahdek fl-appartament li għandek?

Iva jien ngħix wahdi. Mhux faċli tghix wahdek 'il bogħod mill-familja jew il-ħbieb li tant huma għeżiż għalik. Izda jien ngħid li

dan kollu huwa parti mill-hajja ta' plejer tal-futbol. Is-sagrificċju huwa importanti u trid tkun lest għal kollox jekk verament trid ittejjeb il-livell tiegħek. Biex l-affarijiet ikomplu sejr in għall-aħjar dan huwa pass li trid tghaddi minnu. Pass sabiħ li minkejja kollox itik hafna sodisfazzjon.

Nixtieqek tghaddi l-aħħar messagg lil dawk it-tfal u ż-żgħażaġh li jixtiequ jaqbd u karriera fil-futbol.

Jien ngħidilhom sabiex ma jaqtgħux qalbhom u dejjem jemmnu fihom infushom. Importanti li jekk ikollhom xewqa jmorru għaliha minkejja kull ostaklu li jista' jkun hemm. Ser jiġu mument li fil-karriera tiegħek fejn ser thossok wahdek u ma jkollok aptit tagħmel xejn. Izda dawn huma mument li jgħaddu u meta tara s-sodisfazzjon li tiehu mil-logħba tal-futbol tinduna li dawk is-sagrificċji kollha li tkun għamilt servew għal xi haġa.

'Inressqu ismijiet għal President meta nkunu konvinti li mhux kollox diġà moħmi'

Yendrick
Cioffi

ycioffi@mediatoday.com.mt

Il-Kap tal-Partit Demokratiku jgħid mal-gazzetta ILLUM li mhux se jipproponu persuni għall-President sakemm ikunu ċerti li l-proċess tal-għażla jkun wieħed serju

IL-KAP tal-Partit Demokratiku Godfrey Farrugia qal mal-gazzetta ILLUM li mhux se jkun qed jagħtu proposti ta' ismijiet għall-President li jmiss sakemm il-PD ikun konvint li l-proċess ta' għażla jkun wieħed serju.

Issa li bdiet is-sena l-ġdida, apparti l-elezzjonijiet tal-Parlament Ewropej f'Mejju li ġej, diġà bdew jissemmew diversi ismijiet għal min jista' jkun il-President il-ġdid hekk kif it-terminu ta' Marie-Louise Coleiro Preca jintemm f'April li ġej.

Hekk kif din il-gimgha, il-Partit

Demokratiku appella biex il-President il-ġdid ikun elett bil-vot ta' żewġ terzi tal-Parlament, il-gazzetta ILLUM staqsiet lil Farrugia jekk għandhomx xi ismijiet partikolari li jixtiequ li jkun kunsidrati u li se jkun qed iressqu 'l quddiem.

Madanakollu, fit-tweġiba tiegħu, Godfrey Farrugia sahaq li l-PD mhux se jagħti proposti ta' ismijiet qabel ikun konvint li mhux diġà kollox huwa moħmi minn qabel.

Sorsi fil-Partit Laburista, li fis-16 ta' Diċembru tkellmu ma' din il-gazzetta, kienu qalu illi kollox jindika li l-President tar-Repubblika l-ġdid se jkun Evarist Bartolo.

Mistoqsi jekk għandhomx f'moħħom xi ismijiet, mal-ILLUM Farrugia insista li l-President għandu jkun xi hadd maqbul mill-Parlament kollu, ikun xi hadd li kapaċi jgħaqqad il-poplu u persuna ta' mertu, integrità u ta' kapaċità.

Mistoqsi jekk hux qed jikkunsidraw li jimbottaw 'il quddiem lil xi hadd barra mill-politika, Farrugia insista li sakemm dawn il-punti ma jkunux sodisfanti, il-PD mhux se jagħti proposti ta' ismijiet.

Il-PD jappella għal emenda Kostituzzjonali qabel April

Intant, nhar il-Ħamis li għadda, il-Partit Demokratiku appella biex qabel jintemm it-terminu ta' Coleiro Preca, għandha ssir emenda Kostituzzjonali bl-għan li l-President jinhatar b'żewġ terzi tal-vot Parlamentari. Ippropona wkoll li l-President li jmiss ikollu

mieġhu Kunsill tal-Istat, jiġifieri kunsill ta' esperti li jagħtih pariri imparzjali bl-għan li jkun jista' jhars, jipprotegi u jiddefendi l-Kostituzzjoni. "Il-President tar-Repubblika għandha tkun figura li tgħaqqad u tiġi appuntata fl-interess nazzjonali u mhux fl-interess tal-partit fil-Gvern," qal Farrugia.

U l-Kummissjoni Venezja x'kienet qalet?

Il-proposti tal-Partit Demokratiku jirriflettu r-rakkomandazzjonijiet tal-Kummissjoni Venezja li hi tal-opinjoni li l-President ta' Malta jkun elett b'maġġoranza kkwalifikata tal-Parlament u mhux b'maġġoranza sempliċi.

L-esperti legali kienu pproponew ukoll li maġġoranza kkwalifikata għandha tkun neċessarja biex jitneħħa jew titneħħa l-President.

Fi kliem il-Kummissjoni konsultattiva tal-Kunsill tal-Ewropa, din u rakkomandazzjonijiet oħra jghinu biex l-Uffiċċju tal-President ikun wieħed mill-atturi f'sistema ta' "bilanċ u kontrolli," jiġifieri sistema li tiskrutinizza u tistaqsi d-deċizzjonijiet tal-Gvern, partikolarment dawk tal-Prim Ministru.

Fil-fatt, din il-Kummissjoni kienet irrakkomandat li

l-President ma jibqax jaġixxi biss fuq il-parir tal-Prim Ministru, b'mod partikolari fejn jidhlu ħatriet importanti.

Fost affarijiet oħra, ir-rapport jagħti attenzjoni partikolari lill-ħatriet fil-ġudikatura. L-esperti legali jishqu li l-Kumitat għall-Ħatriet fil-Ġudikatura għandu jkun unikament responsabbli minn dawn il-ħatriet, inkluż il-kariga importanti tal-Prim Imħallef u jkun dan l-istess Kumitat li jipproponi l-ismijiet tal-kandidati direttament lill-President

Ugo Mifsud Bonnici kien qabel?

Dwar dawn il-proposti, il-gazzetta ILLUM kienet tkellmet mal-President Emeritu Ugo Mifsud Bonnici li kien sahaq li l-President għandu biżżejjed poteri biex jeżerċita bilanċ.

Mistoqsi dwar il-mod kif jinhatar il-President, Mifsud Bonnici kien sahaq li l-maġġoranza għandha tfittex ftehim ma', jew kunsens mill-Oppożizzjoni. Dwar l-elezzjoni b'maġġoranza kkwalifikata, il-President Emeritu kien sahaq li "ġieli ġara li biex tintlaħaq ikun hemm jew trattattivi li ma jixirqux, jew telf ta' żmien u kriżi."

Madanakollu, kien qabel mal-Kummissjoni Venezja li biex President jitneħħa, għandu jkun hemm maġġoranza kkwalifikata.

